Библиотека

САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 147

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2012

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма
Београд, 2013

Сенад Р. Авдовић

ПРАЗНА ПРИЧА

Све ја то разумем и прихватам. Потпуно се слажем да је живот кратак и много брже пролазан него што можемо и да замислимо, те тако га треба што чвршће укротити и припитомити; треба га користити и бити од користи. Схватам, треба се мудро понашати у свакој датој ситуацији; знам да морална готовост захтева одрицање и патње, али јој треба стремити током личног века. Људи су потпуно у праву када саветују да не треба свашта причати и губити, ионако крхко, време узалуд; не ваља се оговарати, чаврљати свашта иза леђа о другим људима а онда то неуморно прикривати пред њима, доводити себе на руб срама, обасути се хипокризијом и тако чамити. То се не ваља.

Исто тако, свесно потврђујем да треба поштовати свако живо биће на планети, и то онако јавно исказивати, не као неки. Јасно је да када већ отвориш уста, треба да се потрудиш да нешто лепо и умиљато изађе из њих, артикулисано, како кажу; да будеш слаткоречив и одмерен. Једноставно се мора бити пристојан, мора; даље, уважавати старије, бити добростив према млађима, а са врсницима онако братски. Све по грубо исклесаном обичајном законику. Не заподевати неке маратонске и бесцељне диване од којих језик може утрнути и уста се осушити, па тако ненамерно и наивно остати недоречен, неприхваћен у друштву. Човек, просто, мора стајати иза сваке речи коју изговори; а то значи заиста мислити оно што искаже својим даром говора. Поштовати туђе достојанство, а своје чувати.

Све ја то разумем и прихватам, али мени тако с времена на време недостаје и понека празна прича.

Драган Адамовић

СРЕЋА ЈЕ ПРЕРУШЕНА

Када вам се покрај пута укаже точак среће, пријите и завртите га. Мало сачекајте на награду, јер свако увек добија. Проблем је што од самог почетка, сви желимо само једно, па ако се не заустави на томе, сматрамо да никад ништа нисмо добили. И док се тако питамо зашто нисмо мало јаче или слабије завртели, пропуштамо уживање у награди која нас чека. У међувремену наилазе други који такође желе да окрену точак, или пак ако им се допадне оно што смо ми оставили, узимају себи. Е тада нема кајања, сами смо је се одрекли...

Момчило Антић

ЗГЛЕДАСМО СЕ У МРАКУ

После много година одосмо у село на два-три дана.

Издалека још видесмо чуваркућу на истој страни крова, као некада. Пре уласка у кућу застадосмо крај бунара и подигосмо капак: са бунарског зида замириса здравац. Но истог трена уочисмо бразготине на младој воћки, траг нечије срџбе.

Другога дана раздрагано се запутисмо до воденице и доле, где се коло врти, спазисмо змијурину. Поподне тутњала је олуја без капи кише. У предвечерје село облете вест: у планини пастира убио гром.

Треће вечери, пред починак, са гране бреста украј нашег прозора изненада се огласи ћук, злослутница коју у селу зову ћуало. Претрнусмо, жена се ослони на лакат и придиже с постеље, згледасмо се у мраку.

Душан Арсеновић

ПАРАБОЛА

Амерички антрополог дошао је у посету јапанском зен-мајстору. Желео је да сазна више о његовом начину живота из прве руке. Госту је, према обичају, послужена шољица чаја. Сипајући напитак из чајника, зен-мајстор је напунио до врха. Затим је наставио да точи. Садржина шољице преливала се на сто. Он је и даље доливао. Када се на поду формирала барица чаја, антрополог рече на јапанском:

– Ти престати, у шољицу више не стати!

Зен-мајстор се насмеја.

– Ти си као ова шољица. Како да те научим ишта када си већ пун знања? Дођи када будеш отворен за учење као празан суд.

***

Амерички антрополог дошао је у посету српском сељаку. Желео је да сазна више о његовом начину живота из прве руке. Госту је, према обичају, послужена чашица ракије. Сипајући напитак из чокања, сељак је напунио до врха. Антрополог, наслућујући наставак, рече на српском:

– Ја већ знати та прича од зен-мајстора!

Сељак се насмеја.

– Ал’ ово није Јапан. Ово је Србија.

Затим искапи чашицу и разби је о под на безброј кристала.

Љиљана Аћимовић

БЕОГРАД QUATTRO STAGIONI

У летње предвече је у овом граду мирно, веома мирно, јер смо остали у њему само ми који се лети не враћамо негде. Мирис асфалта је нарочито сладак кад из њега избијају зраци сунца који су се до пре пола сата у њега убадали. Кораци су лагани и свечани. Додири лепљиви, а погледи као да се ломе о фини чешки кристал.

У зиму је Београд необично пун. Као да су се сви скупили испод јелке, да виде да ли на неком поклону пише њихово име. Мирише на ауспухе и домаћу кухињу. Небо је најлепше у Београду ноћу зими. Бело је. Не може да се заметне траг. Асоцијације беже да се сакрију и огреју у мраку спуштених ролетни.

У јесен и пролеће се појави по неки продужени викенд. Ван Београда, наравно. Колико год да је викенд дугачак, ни у једном од градова са мапе не можемо да пронађемо своје трагове и схватамо да једино у Београду можемо да решимо све ребусе и загонетке. Јер се знамо. Дуго и присно.

Волим Београд и прљав и оронуо и окречен и од стакла. Волим кад сиромашан хоће да престигне сам себе и да се појави на светском паноу са највишим мостом, за неколико метара вишим од осталих. Волим реакцију и понижених и победника, и сад и кад се круг изврти на другу страну.

Ладислав Бабић

ATROPA BELLADONNA

Чекала га је на Марковом тргу, стрпљиво, без узрујавања. Кад год дошао, не може закаснити. Искуство јој је говорило да нитко не касни. И овај ће бити исти. Ратни ветеран, попљачкан док је лио своју и туђу крв на бојишници, фирма у стечају, бурза рада без наде у нови посао, преживљавање од социјалне скрби, фамилија у распаду, ријечју – превеслани очајник који излаз види у сусрету са њом. Безброј пута виђено. Повукла се у хладовину, полицајца пред вратима ради а не због врућине. Није се никад знојила. Пот је углавном цурио низ чело и леђа њених кавалира, од којих једног управо чека. Ево га! Заставши двадесетак метара од дрота, нешто је извадио из врећице, савио се над тим и трзнуо. Задњим честима разума схватио је, зурећи у своју липтећу крв по плочнику, да га је његова дружица чекала. И да је погријешио мету. Њој је ионако било свеједно.

Милица Бајић

СЛАБИЋ

Слабић или људско биће које је способно да осећа превелику количину бола, али неспособно да се носи са тим болом. А да ли је у питању само бол? Може ли и туга да нас учини слабим, депресија, алкохол, дрога, болест, безизлазна ситуација, смрт? Да ли слабост посматрамо као физичку или психичку немоћ, а можда и обоје? Толико дилема, а сваки одговор варира због много фактора. Ако се бојиш да будеш повређен, да постанеш тужан, да те неко изда или да завршиш усамљен, да ли те то чини кукавицом или слабићем? Можда се та два епитета личности укрштају као симетрале углова троугла и спајају у једној тачки која чини круг наших епитета. Да ли смо то ми који стојимо у центру, а наш живот, наше кретање описују два круга око троугла, унутрашњи и спољашњи? Унутрашњи је стваран пут нашег живота, а спољашњи говори о нашем имагинарном животу, оном о ком маштамо пре него што легнемо да спавамо, онај живот који нам делује недостижно, али примамљиво. Да ли су димензије твог и мог троугла исте? Шта ако је твој већи и самим тим то значи да ћеш дуже живети? Можда се може рећи да је раздаљина између ивица мањег круга и ивица већег, на неки начин, приказ колико нам пуно или мало фали да наш стварни живот постане онај који прижељкујемо. Можда смо баш због тога сви ми постали слабићи. Без размишљања и борбе, прихватамо чињеницу да ће удаљеност стварног живота и маште бити увек једнака и увек недостижна. Прихватили смо да је машта попут чуда и магије, чујеш да постоји, али никада ниси видео физички доказ

о њеној егзистенцији. И горе од сваке кукавице, наркомана, бедника, сиромаха, ми смо слабићи који се умотавају у топло ћебе маште, превише лењи да устанемо и кренемо у потеру за спољашњим кругом, трпимо бол и бришемо сузе у нади да нико не види оно што кријемо испод коже, унутар срца.

Тијана Бановић

ПИЈАЧНИ ДИЈАЛОЗИ

Сваке суботе одлазим на Ђерам пијацу. Поврће купујем код најљубазније старице. Не знам да ли је насмејана и расположена за разговор само суботом или је таква током целе седмице. Док бирам парадајз и кромпир, она ме љубазно запиткује:

„Шта је беше завршила твоја мајка?”

„Медицину.“

„Ух, тежак је то факултет. А, где је беше радила?”

„У болници Драгиша Мишовић.”

„А сада?”

„Сад не ради.”

„Па, зар је већ у пензији?”

„Не, сад одмара.”

„А отац , како ти је отац?”

„Нисам га дуго видела. Надам се да му је тамо боље него овде.”

„Значи и он је отишао из наше земље?”

„Да, још одавно.”

„Мора да ти је тешко без њега?”

„Трудим се да се навикнем на то.”

„Ето, фино се испричасмо као и увек. Све је 289 динара.”

„Ево, изволите и задржите кусур.”

„Довиђења, лепојко ! Видимо се следеће суботе!”

„Довиђења!”

Лагано одмичем од тезге. Осећам јутарњи ветар помешан са пијачним мирисом. Љубазној старици никада нећу признати да су моји родитељи умрли, јер се никада више не бисмо „фино испричале” о њима.

Жељка Башановић Марковић

НАТУРАЛНО

Одсутност одзвања из сваког његовог покрета, док пакује кофер.

Гледам га с подозрењем, да ли је свестан да сам му испразнила златну картицу и да без ње цео кофер може да ми остави и оде код плавуше ко од мајке рођен. Природан.

Викторија Бене

УСПОМЕНА

Једном је срела њега у граду, одједном је као стабло никао пред њом, из бетона. Он је био уметник, ваљда је хтео да покаже контраст живе биљке-себе, са окамењеном биљком-градом. Те две биљке, он и град, пуштале су корење у сивило града извлачећи из тог сивила само њима знане нијансе живота и светлости. Или је само она то видела тако, зато што је и она уметник, тј. уметница.

Главно питање остаје да ли је и она нека биљка. То није сигурна, али поуздано зна да је извршила фотосинтезу неке зелене уметничке слике коју је видела кроз прозор галерије, и да је свој хлорофил пропитала хлорофилом живота око ње. Ипак постоји још једна биљка-живота која све ово посматра и пушта свој корен у све већ набројане актере ове приче, укорењене у увенуће.

Милан Бештић

АВ OVO

На почетку се из јаја излегу пилићи. Стасају и постану перад. Затим их кољемо, уредно обрадимо и транжирамо. Комаде меса зачинимо по укусу. Пре поховања, уваљамо их у јаја, затим у брашно, па у јаја. Тако, захваљујући нама, живина затвара животни круг. Од јаја до јаја.

Бојан Билен

МЕСЕЦ

Седиш и гулиш амбалажу с боце. Заборавиш да ти је срце од камена. Потонеш. Око тебе су људи. Делује ти као да се боље сналазе. Одеш да истресеш тих неколико пива. Пушташ воду и смирује те њен звук. Настављаш да гулиш боце. Потрошиш све што си имао. Брбљаш. Њишеш се. Брбљаш. Приспава ти се. Искусан си. Погађаш браву. Улазиш полако. Пијеш воду. Сетиш се да си скоро поправљао зубе и да би требало да их опереш пре него што легнеш. Гргљаш и пљујеш. Гледаш у своје црвене очи. Сетиш се приче. Месец и његов одраз на површини воде. Вода је мирна. Одраз је веродостојан. Вода је узбуркана. Одраз није ни налик Месецу. Будиш се. Гледаш у своје црвене очи. Ветар и даље дува.

Ксенија Благојевић

МУЗЕЈ

Изненада, изговорио сам једну реченицу. Њене речи излетеле су из мог грла брзо, попут метка: Хоће ли моја соба икада бити музеј?

Да ли ће туђе очи лепити своје погледе по мојим зидовима? Хоће ли то мојим зидовима пријати?

Волео бих да знам, хоће ли пред вратима моје собе непознати човек цепати улазнице, хоће ли гости моји, непозвани прелазити преко њеног прага са усхићењем и развађених уста, хоће ли пуцкетати паркет, хоће ли мирисати соба као што сада мирише, хоће ли неки, заблудели обожавалац викати да осећа моје присуство, хоће ли он то умислити или ћу се ја, заиста, повремено, појављивати, хоће ли неко дете пуштено из школског аутобуса додиривати моје зидове мислећи да тако може да додирне и моју кожу, моју реч...?

Зашто сада не долазе? Сада, када сам жив, док сам ту и док миришем. Кожа ми је топла, трепћем, дишем. Ту сам, под прозором, хватам своје, ненаписане речи мрежицом за најделикатније лептире. Пеку ме зраци Сунца, оштри као бодежи, пријатни као додир.

Немилосрдни диктатор на зиду у ритму замахује својим бичевима.

Још увек сам ту. Не мрдам из своје одаје. Ходите, посетиоци, сад кад вас зовем...

Јелена Богосављевић

БЛИСКОСТ

И уби га бесмислена самоћа... И уби га потреба за изговореном речи... зато се одрекао свога ребра, зато је задерао рукама по свом месу и од његове кости настала је жена... У почетку беше реч. Пише у Библији... У почетку беше потреба за блискошћу урезана у срцу. Ембрионални зачетак комуникације полова.

Додирни ме....!

Не могу...

Пролази време...

Додирни ме!

Не могу...

Тече време...

Стегни ме, твоја сам од постанка!

Не смем...

Страх је наличје... Цивилизација јуриша на побеснелим точковима... имамо ли времена?!

Додирни... Ослободи... зар не чујеш?! Питаш имамо ли времена а време нам је и даровано само зато да премостимо накалемљени јаз.

Како? Заборавио сам...

Лако је... Ослободи свој ум од небитних информација. Прођи поред светлеће рекламе и зажмури, окрени главу на другу страну кад угледаш билборд. Искључи ТВ на један дан. Заборави речи као *еманципација*, *глобална слика*, *цивилизација*. Допусти свом слуху да се окрене ка унутра и чућеш јасно као никад пре, основну потребу свога бића. И тад у том трену ти ме загрли. Стегни. Прими поново у себе.

Тишина... Време је престало да тече...

Знаш ли сада како?!

Знам... И никад нећу заборавити. Блискост.

Данијела Божичковић

ПЕРТЛА

Обукао сам Ново одело. Бирао га, пажљиво, трудио се да буде по њеном укусу. Мислио сам да ће јој се допасти. Учила је и села. Бацила поглед на мене и климнула главом. То је било све. После смо устали. Чини ми се да је већу пажњу поклањала свим другим људима који су се налазили у просторији, него мени… А можда ми се то ипак само чинило… али, ново одело, сигуран сам, није приметила. Можда зато што је било на мени.

А ја сам га обукао због ње.

Осећао сам се покуњено, јадно и исцепано. Потпуни парадокс, али, осећање је било баш такво. До сржи безвредан. Погледом сам тражио неку пукотину, мали пролаз, за мишеве, не бих ли се завукао и нестао…

Покушавајући да сакријем очај који је растао, кожа на лицу ми је била тако напета, као да ће сваког момента да пукне, одскочи и залепи се за плафон. Моја глава, балон пуњен хелијумом, била је на ивици експлозије и одвајала се од тела…

Схватио сам да сам сам. Да нови сјајни дугмићи на сакоу немају лепљиву моћ.

Нечујно, као лопов, гурнуо сам стаклена врата, и напустио то место, у које сам веровао… Место мене неће да напусти… никада.

Она је певала и била живља него икада. А ја сам умирао и све слабије чуо њен глас.

Небојша Борковић

ЕПИК

Деду су након шестоаприлског рата заробили и одвели у радни логор у Немачкој. Тамо је једва преживео трбушни тифус, јео је траву и корење. Чим је мало ојачао, упутили су га на неко газдинство – код жене чији је муж ратовао на нашим просторима, па јој је фалило радне снаге. Она је била добра према њему. И ко зна шта се све тамо издешавало, деда је ћутао на зачикавања.

Када су јавили да у Београд стиже воз са повратницима из заробљеништва, баба је са свекром и девером пошла да га дочека. Ставила је нов шешир и понела љубавна писма из шкриње са девојачком спремом. Преписка је успевала да пређе линију фронта.

Стигли су на време да заузму места у првом реду. На станици је била страшна гужва. У тренутку кад је дугачка композиција улазила у колосек, еуфорија је била на врхунцу. Маса се нагло покренула корак напред, прадеда се затетурао и завршио под точковима воза који му је вратио сина.

Рат, Трећи рајх, породица, љубав и смрт – не могу да оману. Увек изроде добре приче. Или бар потомке који воле да приповедају.

Милена Будимир

ТРИ ДУЈЕ, ФАЛИ БАТИ

Нисан никако мога заспат лити. У наше дворе, ћипо испод понистре ми, играло се на карте. Цилу би ноћ тукли шакан о стол, карали се, бештимали, а прид зору и запивали. Ни ми сметало. Кад би се заоштрило онда би ји иза ошкринутих шкура ћирија, иначе би само лежа у посте'ју и гушта их слушат. Учинили би ме смијат, али сан се мора смијат у кушин, да Ма' не чује, јер ме пар пути уватила, па би рекла:

– Ја сан те родила, ја ћу те и убит!

А онда би ме стивала у кочету и увукла ланцун свугди около мене, тако да се нисан мога ни макнит, па би ме по'јубила у чело и рекла:

– Сад ти је тепло!

Ка да ми је могло и бит друговачије у лито!

– Три дује, фали бати!, каза би шјор Тонко, а мога сан видит како му се трбуј тресе од смија.

– Три ти колпа пала, каза би му шјор Фабо.

И онда би кренило, од облејаног оца, до сина који ни ништа бо'ји, прико курбе матере... Мало би се тако карали, спустили свеца или два (никад светога Анту!) с небеса и онда би чинили куцо до другега пута.

– Наполитана динари!

– Сад би ти се крви напија! Ко је карте миша?!

– Они који пита!

– Ти се јави! Цила ти је раца по памети знана!

– О курбо и од курбе курбо!

– Остави се моје покојне матере!

– Нисан на њу ни мислија, него на жену ти!

– А добро! Ниси пуно фалија!

Па би се смијали, а ја сан и даље гушта ка прасац. Ипак ми је најлип'је било кад би чуја Папу како говори да чине куцо, јер да ће ин однит букару са стола.

– Дите ћете ми пробудит!, глас му је звони ка да пива...

Неће, Папе, никад нису!

Енсар Букарић

УГОВОР

„Господо, хвала Вам на вечери и прелијепом дружењу. Надам се да ћемо што скорије започети овај пројекат!” – господин, видно задовољан, пружао је руку домаћинима.

„Хвала и Вама, господине Бешлићу, била нам је част угостити Вас!” – расположени менаџер окрену се према сараднику господина Бешлића, „Господине Беговићу, нећу заборавити поздравити господина Цветковића. Њега здравље, на жалост, помало напушта, али је и данас један од највреднијих радника”.

Хасан је прешао дуги пут до Крагујевца највише да би правио друштво директору и да би видио старог пријатеља Сашу са којим је и договорио појединости овог уносног посла: „Знате, господине Дејановићу, већ пуних десет година комуницирам са њим, а још се нисмо видјели. Надам се новој прилици”.

„Свакако, господине Беговићу, сада када смо пред потписивањем овако значајног уговора, бићемо често у контакту.” – Милош и Милан су млади, сналажљиви људи који су заједно ишли и у основну школу, а касније остали нераздвојни на факултету и сада у Фругиту, „Лаку ноћ, господо! Видимо се сутра. Шаљемо возача по Вас!”

„Лаку ноћ!” – махнуше гости, нестајући у полумраку степеница луксузног хотела.

„Друже, честитам, био си одличан! Седам милиона је вриједно пажње!”, носећи актовку у руци, директор се насмијеши најоданијем пријатељу.

„То ми је посао и почетак наших великих успјеха! Имамо технологију, простор, машине, све... Шта нам још треба! Сада смо магнет и за овако јаке фирме као што је Фригит” – Хасан није скривао усхићеност, па је мало подсјећао на школарца.

„Наспавај се, Хасане!” – потапша га директор, „У осам сати крећемо у обилазак производних хала, а онда према Босни, акобогда”.

„Бићу на ногама. Лаку ноћ и пријатно!” – зазвецкаше кључеви од соба, а врата се једва чујно и у исти мах затворише, остављајући на ходнику језиву празнину.

Боривој Буква

У ПОТРАЗИ ЗА ВРЕМЕНОМ

Красти Богу вријеме то је велика штета и ненадокнадива неправда ничим оправдана. Моје вријеме, моје драгоцијено вријеме, не искористити га и тратити доколичарењем, испразним причама, ван сваке је памети. Дијелити вријеме с другима, то наше драгоцијено вријеме, треба бити посвећено и нама самима. Понекад требам вријеме за себе. Доћи на одредиште прије осталих и завладати простором. Требам имати вријеме, између збивања, реченица, сусрета... Не подносим пожуривање, предвидљивост и површна неразумна питања. Дешава нам се и то, да нетко сасвим ненадано нестане из нашег живота, нагло се удаљи и прођу године, к'о да нас није ни било...

Изгубити се међу уличицама старога града, завирити у коју трговину, књижару или антикварницу. Изгубити се у предграђу, тамо далеко на крају града, завирити у двориште, загледати се у расцвјеталу трешњу или плодну маслину, кестен или багрем... Погледати окућницу и цвјетњак или уредно пошишану траву, фонтану или базен с рибицама. Доћи до краја улице која више не води никамо, вратити се натраг, завирити с друге стране улице из другог кута и угледати до тад невиђено што ми је промакло... Шетати тако, без да сам иком открио камо идем и кад ћу се вратити, слободан и неспутан...

Сједим на риви, на гату Каролине Ријечке и проматрам пролазнике, замишљене и снене, путују некамо незнано куд. Чујем и гласове, жамор и усклик дјеце која јуре тамо-амо, знам да нисам сам. Чујем валове, шум

мора и кликтај галеба, али чујем и тишину која спава у мени, чини ме оваквим какав јесам, сам у својем времену, неодређеном и пустом, вјечном времену.

„Живот није ништа више од капи росе која држи равнотежу на врху травке.” – *Budha*

XIII.

Сједила је до њега у загребачком трамвају, оним аустро-угарским тринаестицама у којима се можете сјести до некога или насупрот некоме и које вас воде најчуднијим смјером у цијелој мрежи трамваја. Како то да иде од Кватерникова па на Житњак? Тај је трамвај циркуларни и противи се логици модерног путовања. Гледала је у његову торбу за лаптоп питајући се чиме се он бави. Имао је око тридесетак година, и стално је погледавао на мобител и живчано тапкао прстима по сједалу. Забога, хоће ли престати, иде ми на курац то његово тапкање, помислила је и погледала га. Имао је малу рупицу на траперицама која се врло прикладно смјестила на средини његова десна бедра. Помислила је добро бедро, какав ли је само кад се устане. А онда је размишљала о шефу и извјешћима што је требала предати тај дан. Има ли он шефа и мора ли и он писати јебена извјешћа по цијели дан, највјеројатније не мора, и зашто побогу стално гледа на мобител, 7.30 је ујутро. Тко би га могао звати тако рано. Сљедећа је станица била њена. Бог те питај која је његова.

Стојана Валан

ДЈЕЧАК ИЗ КУТИЈЕ И ИСПЉУНУТА ДЈЕВОЈЧИЦА

Када сам била веома млада, испљунули су ме у једну кутију. Није ми било лако, јер кутије мрзе испљунуте људе. Углавном их се покушају ријешити. Ако им то не пође за руком, онда их прилагођавају себи. Претворе их у кубичне и затворене људе са оштрим ивицама којима је омиљена узречица: „То никада тако није било.”

Мом пријатељу, дјечаку из кутије, нисам сметала. Он јесте био мало коцкаст и затворен, али без оштрих ивица. Очи су му биле отворени прозори на урођено блиндираној кутији. Кроз њих ме је гледао испитујући шта знам о свијету из кога су ме испљунули. Да га задржим што дуже уза себе, правила сам се да знам много.

Када сам одлучила да одем из кутије, рекла сам му да је то зато јер се никада нећу уклопити. Он је слегнуо раменима и напола затворио ролетне на својим очима – прозорима.

Не знајући то, заправо сам отишла да бих се затворила у другу кутију. Мислила сам да друга кутија није кутија, већ топло уточиште за испљунуте дјевојчице. Брзо сам схватила да тако нешто не постоји, али већ је било касно. Нова кутија је почела да се вуче за мном. Помишљала сам на бијег, али испљунуте дјевојчице знају да је бијег највећа самообмана.

Понекад се вратим и сретнем свог пријатеља. И моја кутија иде за мном, али он је уопште не примјећује. Очи – прозори су му и даље напола отворени. Кроз

њих видим стару себе. Испљунуту дјевојчицу изван свих кутија.

Срећом, правила кутије, којих се строго придржава, налажу му да не испитује много. Зато он никада неће питати, а ја никада нећу морати да му откријем, да живот изван кутије заправо ни не постоји.

Миљана Видосављевић

КОНТРАБАС

Долази, са контрабасом на леђима, шали се са момцима који свирају са њим, помало идиотски. Одсвира пар тонова на свом инструменту. А онда се окреће и видим како му се коса лежерно слива на огромне очи, у прамичцима које прижељкујем да додирнем. Осмех му је савршен, и уопште не нестаје када ме угледа. Напротив. Креће ка мени, али правим се да га не примећујем. Све је ближи. Задржавам дах, а он наслања контрабас на столицу чији наслон грчевито држим и враћа се другарима. Стаје иза клавијатура да одмени некога ко касни и док коментарише како је његов део ионако лаган, проседи професор почиње да диригује. А ја узимам контрабас, леву руку спуштам а десну стављам горе. И дајем свој допринос овом малом оркестру. Испробавам жице, тражим ону која даје најдубљи звук. Мелодија је брза, покушавам да пратим ритам и одсвирам исто што и он пре неколико тренутака, пре него што ми се приближио и пореметио моју ледену маску. Што и даље ради, смешећи се све време и гледајући у мене уместо у дирке. Завршавамо и одахнем, а професор говори да сада треба поновити све још шеснаест пута. Са седог човечуљка у црном поглед померам на дебеле жице, концентрисано их гледам и лагано додирујем док не видим да је он поново испред мене. Са леве стране огромног инструмента сам ја, са десне он. Говори ми где да ставим леву руку, а десну узима својом и намешта је тамо где треба да стоји. Пажљиво подижем поглед и упитам га коју жицу да притиснем, а он се нагиње и пољуби ме. Кратко, сочно и несташно. Мало спорије се одмакне и погледа ме, поново са тим осмехом и питањем у очима. Али моја једина мисао је, шта ће на све ово рећи мој дечко.

Ада Влајић

ТИШИНА

Седела сам сама чекајући. Ослушкивала сам не бих ли чула бат корака. Сваких неколико минута би ми се учинило да чујем баш те праве кораке. Усправила бих се и интензивније ослушнула. Звуци корака истог тренутка би нестали.

Чекала сам дуго. Тишина ме је прогањала. Није било звукова корака. Није било ничега. Само тишина и ја.

Коначно сам устала и кренула ка вратима. Одједном, бескрајну тишину прекинуше звуци корака.

Емил Влајић

„ВОДЕ…”

Колико је само напора потребно да се једна овако једноставна реч уобличи у свести, да се мисао претвори у реч. Исцрпљују ме покушаји да је изговорим. Резултат је готово никакав. Безброј пута већ покушавам да је кажем, и сваки пут произведем потпуно неразумљиве гласове.

Требало ми је неко време да схватим да те мрље које се померају у мом видокругу јесу у ствари лица, увек у покрету, углавном озбиљна, некада намрштена... Никада насмејана. Лица су временом добијала облике, почела сам да их разликујем. Припадала су мушкарцима и женама који су обучени у бело.

Временом сам постала свесна звукова око себе. У почетку је то био само шум, жамор, конгломерат непријатних звукова. Затим сам могла да препознам гласове која су та лица стварала, али не и да их разумем. Некада су гласови били удаљени, некада упућени баш мени, али су увек били потпуно неразумљиви. Трудила сам се да схватим речи, реченице које су углавном имале интонацију питања, али безуспешно. Из гестова, израза лица покушавала сам да погодим шта ми та лица говоре. Можда ме питају да ли сам жедна. „Да, Да..” покушавала сам да кажем. А лица су се удаљавала, губила и поново појављивала у другом облику, са неразумљивим другим питањима.

Кревет у којем сам лежала био је бео, чист, али повремено мокар. Сама никако нисам могла да заузмем положај који би ми одговарао. Те особе у белом су ме окретале увек на ону страну на којој је мени било неу-

добно. Своје неслагање никако нисам могла да изразим због те баријере у говору. Али ме је највише мучила жеђ. Кад бих само добила чашу воде.

„Воде, воде” – покушавала сам поново да доспем до тих лица у белом...

....

„Хало, докторе, пацијенткиња у кревету Б6 је поново узнемирена... У терапијској листи има инјекцију по потреби... да, да разумем... добиће је”.

Јелица Влаовић

ЉУБАВ

Носио је црно-бели шешир, а ја дирке клавира.

Чекала сам га на углу Браће Југовића и љубили смо се.

Никад га нисам преварила, а он мисли да га варам.

Желим да се заљуби у мене, зато што је лепо волети.

Мирослав Војнић Хајдук

И БАШ КАД СЕ НАЈМАЊЕ НАДАШ

Замисли, јеботе, дошао ми човек и запео да купи моју кућу. Навалио к'о блесав и не мож га убедити да ме се кане. Продај – нећу, продај – нећу... Ко зна кол'ко бисмо се ми тако нагањали да се одједном не појави мој матори; пун пара, прод'о бикове. Кад сам му рек'о о чем' се ради, а овај навалио: „Ти ћеш нама кућу док смо живи куповати?! Јесмо л' сиромашни можда? Гледај пара. Је л' ти овако делују сиромашни домаћини, сунце ти жарко...?!"

Овај ни макац, ни оком да трепне. Види се лепо, чека да матори заврши. Како је матори умукнуо (а баш се био расприч'о), а овај ће поново: „Продај кућу..."

Ту ти мој матори полуди и избаци га напоље, све онако за грабанц а мени смешно, оћу да пукнем. Не могу се зауставити, бокте.

Прође некако тај дан, матори се смирио после две, три ракијице; кад ето ти оног поново сутрадан. Раном зором стиг'о, још смо намиривали.

Продај кућу...

Матори насрнуо вилама на њега а овај беж из авлије. Ал' није далеко одмак'о. Стао код капије и поч'о се дречит: „Продај кућу..."

Комшије изишле да виде о чем' се ради, срамота једна.

Трећи дан ето ти њега опет. Намрчило се нешто небо к'о да ће говна да падају, да извинеш на изразу. Није покушавао уђи. Само је убацио једно папирче у авлију и отишао. Ја да видим шта је сад, кад на папиру: Продај кућу...

Више се није појављивао. Киша је лила пар дана и таман кад се почело разилазити, звекне гром у нашу тополу а ова право на кућу.

И јебига. Страд'о ми матори. Ја некако преживим а кућа...

Распитив'о се ја после за оног типа. Казали ми неки из другога села да је тај ваљда нешто као луд. Иде около па зајебава људе.

А одма' сам ја вид'о да с њим нешто није како треба.

Весна Вујић Ршумовић

НАСЛИЧЈА
– ЈЕДАН ПОСВЕ ЗАРОБЉЕНИЧКИ СЛУЧАЈ –

Везали сунт, поприлично.

За анђеоска крила. Згрчене на земљи, еутимно нас је испраскала лимена киша, волећи у нама самоћу.

Марија Вујовић

E–MAIL ПОРУКА

Куцам делићем неупакованог прста, па ће бити пуно грешака. Елем, ја сам дефинитивно луда. Не верујеш? Ево види.

Време дешавања: јуче, петак: крај радне недеље, завршавам посао у канцеларији, али тек после пет сати због врло важног састанка. Журим онда по Сашу у школу, по Нолета у вртић, па у продавницу, па кући, нешто поједем, истуширам се, издоговарам се за послове око суботњег дана и онда таксијем на свирку у клуб, где певам три пута недељно. Вратила сам се касно, или рано, како хоћеш.

Следеће време дешавања: данас, субота: Касно устајем, развлачим се по стану, баш ми прија. Пожелела сам реш кромпириће. Пржим их у кухињи, али их заборављам на шпорету. Док сам се ја сетила, ватра је већ сукнула. Буквално. Отворила сам прозор, узела огањ у руке и швићнула га на терасу. Некако сам угасила ватру, избрисала гар у кухињи, поново ставила уље за нове кромпириће (тако их желим баш сада) и изашла да бришем терасу. Нааааравно, у међувремену сам заборавила на уље, те се оно наново упалило (ахаха...). И опет сам узела огањ у руке, и опет швићнула кроз прозор – поновила поступак!!! Тај други пут ме докусурио. (Ја ни сама не верујем у ово што пишем, али тако је било). Све у свему стигла сам до ургентног центра, где су ми видали ране и сад ми је слободан један прст на левој и делић прста, којим куцкам, на десној руци. Остало увијено до лакта. Мама ми долази сутра, јер сам ја потпуно неспособна за живот. Наравно, ван себе су и она и Са-

ша, а Драшко и Ноле само изгубљено гледају. Мушкарци!?

Дакле, знам ја да смо нас две најбоље другарице и да ме волиш и прихваташ такву каква сам, са свим мојим манама, али мислим да сада морамо бити сурово искрене и да заједно закључимо да сам ја (ако рачунамо и ону моју хистерију у болници) заправо луда. Мислим да је израз „пукла” преблаг за моју дијагнозу. Ово је једна трагикомична прича. Знам то, али нешто друго не знам. Хоћу да будем врстан правник, уметник, нежна мама и кћерка, добра супруга, некаква домаћица... Али како? Како живети к’о човек, како без журбе, уживајући, припремати и јести реш пржене кромпириће? Чега да се одрекнем да бих нормално живела? Помози!!! Напиши ми нешто лепо, онако како само ти знаш.

Ето, тако... Коме ово да кажем, коме да се пожалим, ако не теби?

Лука Вукушић

ОНА СТЕПЕНИЦА

На улазу у зграду мимоишао се с неким постаријим човјеком претовареним путним торбама. Придржао му је врата.

„Хвала лијепа!”, чист, разговијетан, мало отегнут говор, Славонија или Босна. Кимнуо је уз благ осмијех. Човјек тад застане као да се сјетио нечег битног: „Припазите на дизало! Пропало је… она степеница.”

„Смијешно и сувишно упозорење”, мислио је. Лифт наиме пропада одувијек, па нитко од станара и не држи необичним што је његова разина увијек за десетак центиметара нижа од разине ката на којем се заустави.

„То чудно може бити само некоме тко не живи у згради и само такав може друге упозоравати на ’степеницу’.”

„Али опет”, сине му одједном, „одакле је човјек могао знати тко станује у згради, а тко не? Изгледа да његово упозорење ипак има смисла и уопће није чудно. Чудан је он што се чуди…”

Замислио се, превише значаја је дао тој ситници, ваљда јер му је мозак био тако преморен да се није могао одвојити ни од најбезначајнијег питања с којим се ухватио у коштац. Све нешто прерачунавајући и одвагујући прелазио је оних десетак степеница које су водиле до лифта. А на платоу полуката, умјесто да продужи корак, закорачи још једном у вис, у празно, као да се стубиште наставља, па изгуби равнотежу и скоро тресне о врата лифта.

Данијела Вучевић

ШЕЗДЕСЕТ ДЕВЕТ

У Гутенберговој галаксији сударили се број 6 и цифра 9.

– Извини, молим те, ја сам Шест.

– Извини ти, права сам шепртља, ја сам Деветка.

– Не могу да верујем! Ти си стварно Деветка? Ја сам целог живота тражио Деветку, али нисам успео да је пронађем!

– То је зато што ходаш на рукама. Окрени се, молим те, јер ти је глава отежала од тог неприродног положаја, па не видиш ништа – рече Деветка.

– Не буди смешна. Ако се окренем, онда то нећу бити ја – рече Шест и додаде – Уосталом, од толиког ходања на ногама теби се сигурно врти у глави. Како ти уопште ишта видиш?

– Лепо, јер мени је глава увек у облацима. Драго ми је што сам те упознала – одговори му Деветка и пође својим путем.

– Сачекај! Куда си пошла сад кад сам те напокон срео!? – повика Шест у чуду. Пођимо заједно и покушајмо да гледамо у истом правцу.

Деветка је застала и после краћег размишљања она и Шест су обликовали број 69.

– Како се осећаш? – упита Шест Деветку.

– Изузетно! – одговори му Деветка. – А ти?

– Савршено! Одувек сам у дубини душе осећао да живот постаје заокружен тек кад се са неким идеално уклапамо – рече Шест и поклони Деветки 9 лотосових пупољака.

И тако су 69 живели срећно и имали близанце Шестицу и Деветкића.

Ружица Гашперов

У ТИШИНИ НОЋИ

Шкљоцај браве одјекнуо је попут пуцња. Суспрегнула је дах очекујући сљедећи. Знала је да је то почетак краја. Њеног. Или његовог. Врата болно зацвиле, а затим се с истим цвилежом и затворе. Није их закључао. По томе је знала да ће се за који тренутак отворити пакао.

Пакао. Није се бојала пакла. Годинама је срастала с њим. Кружила је. Пењала се. Спуштала. Једном је угледала и оне „лијепе ствари што се небом гнијезде“. Понадала се срећи, али само накратко. Побринуо се да је спусти до самог дна. Сада је ту и нема више снаге. Нема наде. Нема будућности. Посљедњи трачак свјетла се угасио ноћас.

Ослушкивала је. Покушавала погодити урличе ли то његов мотор на семафору. Слушала вику пијаних клинаца. Онда се све смирило. Град је спавао. Она је бдјела. Комадић неба којега је гледала из кревета је био црн. Птице су се огласиле. Весело су чаврљале међу гранама пелегринке, преполовиле ноћ, а затим утихнуле.

Познавала је све координате ноћи. И пијане вожње око четири. И необичан мир пред свануће. И стискање желуца. И терет неисплаканих суза у грлу. Била је ветеран ноћних чекања. Све мисли су јој се вртиле око страхота које јој је приређивао, а онда се запетљале у крик и налегле попут топовске кугле на дно желуца.

Долазио је зором, лијегао у кревет поред ње и, тихо псујући, падао у кому. Она се претварала да спава. Ноћас је одлучила прекинути агонију. Сједила је у кревету, наслоњена на узглавље, држећи пиштољ с обје руке. Полако је откочила ороз и нанишанила према вратима собе.

Јелена Гвозден

БЛАГОСЛОВЕНИ

Долазим и седам на клупу поред својих другова – сада већ истих фаца као и новобеоградски асфалт. Већ гајба пива је сљуштена а каснила сам само пет минута. Метеоролози су се прешли када су рекли: „сунчано и ведро”, једва сам их нашла у том магновењу – њихови клобуци дима претили су да надвисе Београђанку. Седели смо и посматрали куда то сви ти људи журе. Нама се више није журило. Стигавши до овде, схватили смо да смо се огрешили о златно правило: „Пази шта желиш – може да ти се испуни” а сви смо тако проклето желели да упишемо те фамозне факултете. Сад хоћемо назад, али све три жеље златне рибице смо искористили за нове количине алкохола у крви. Голуб се посрао на нечију од наших глава и то можда не бисмо ни знали – док група клинаца, која је туда пролазила, није почела да задиркује и да се ваља од смеха. Желели смо и ми да се смејемо, али нисмо имали снаге ни да погледамо ко је од нас благословен птичијим изметом. Остали смо непомични, гледајући у клинце и грешно их мрзећи што они још увек умеју да се смеју.

Снежана Гњидић

ПОСЕТИО МЕ НОЋАС ПИСАЦ У МЕНИ

Посетио ме ноћас писац у мени: леп, млад – до 40 година већ тушта и тма дивних књига. На промоцији његовој где се затекох, поред мене било је тек пар докоих скитница и неке времешне дебеле жене. Он, сам, није се дао збунити. Читао је своје најновије дело, а ја сам пратила прстом редове, држећи драгоцени роман пред собом. Зурила сам у написане речи, обузимала ме врелина. Приметио ме, као нехотично, па пришао да плаве увојке опусти на мом рамену. Визит карта ми немушто испаде из џепа: подиже је и прочита ми име! Ах, осетих... није име за писца... као што сам увек дубоко то знала. Он, пак, запамти ме и паде договор о вечној љубави о којој се сања. Други пут кад је дошао, са мајком, псима и бившим својим сапутницима, сазнадох да је андрогино биће: имао је жену, а живео са мушкарцем пола метра вишим од највише тачке његовог темена. Да нам се пољупцем најзад уста споје, изгорех... али ту ми приђе другарица из детињства па одведе кроз огледала старинарнице далеко одатле – и она поета неостварени... Нађох се над језером топлим где се у мутној води купају бића полу лабудови пола деца... Док сам се дивила њима, пишчева мајка кезила се препоносна... Кривица због изласка из видокруга писца, од почетка гризла ме до крви.

Како тако дивно биће може бежати у сну далеко, у непрегледне пределе јаве која нас свакодневно на зло наводи.

Бранислав Голднер

ЛАЖНИ ПРИЈАТЕЉ

У нашој породици се причало да је ујак „много лајао” и да је зато заглавио на Голом отоку. Тада нисам знао шта све може да значи глагол *лајати*, а о Голом отоку још мање. Било ми је тада шест година. Покушао сам да дознам шта је то ујак лајао, и умал зато не добих батине од мајке. Ујак се ненадано појавио једне зимске вечери после пуне четири године одсуства. Нисам га одмах препознао. Смањио се, поседео, згужваног лица, усахлих образа, крезуб. Изљубио се са свим укућанима, а онда га је отац повео до купатила. Успут су се сашаптавали. Када су сви поседали за сто ради вечере, осећала се нелагода. Старији су били збуњени и уплашени. Мене су одмах после обеда најурили на спавање. Већ сутрадан је ујак кренуо у град, а кад се вратио, није казивао ни где је био ни шта је радио. Од тада је сваког петка одлазио у исто време у град, а при повратку ништа није говорио. Једног петка сам га пратио и видео да је ушао у милицијску станицу. За ручком сам га директно питао зашто је ишао у милицијску станицу. Био је изненађен одакле знам да је тамо био.

– Рекао ми је један друг који те је видео, слагах. Онда је ујак развезао језик па је објаснио:

Морам сваког петка у недељи да се јављам командиру милиције и испричам му шта сам причао са укућанима, рођацима и пријатељима који наврађају да ме виде. А разговарамо увек исто: о времену данас, какво се предвиђа, о пијачним ценама и догодовштинама из наших младалачких дана. Изгледа да у милицији нису задовољни мојим одговорима па су ми запретили поврат-

ком на Голи оток ако ме ухвате у лажи. Рекао сам им да буду сигурни да говорим истину, јер знам ко ме је пријавио, а тај по налогу и даље долази у нашу кућу као пријатељ.

Симо Б. Голубовић

ЧЕКАЊЕ

Безброј стотина и хиљада пута запитах се: Где је онај што оде испред нас, нас ради и ради нашег спасења?

Да не изгуби карту за повратак на свом бескрајном путовању, или набаса на једносмеран пут без повратка, па га одведе у непознато, а путеви су Божији замршени?

Да није заборавио обећање, а обећао је немогуће?

Да не сретне негде онога што нико не зна где пиша? Онога што не прави децу, него нашу децу узима, посуђује, а не враћа?

А ми га чекамо. Следимо га. И надамо му се. И чекаћемо још! И надати се! Имамо ми времена. Ово је тек 1979. лето од када оде. Ко зна? Можда је све ово до сад тек почетак чекања?

Снежана Грбавац

ПОСВЕЋЕНО Б.

Прате ме на факултет. Цела породица на перону. Није се још добро разданило, а хладно до коске. Причамо да се загрејемо и да растерамо забринутост и стрепњу. Нисмо се још овако растајали, не одлазим далеко, али ипак...

„Да бар није тако хладно“, кажем сестри и овлаш додирујем косу, „почела је да ме боли глава од зиме.“

Она муњевито скиде своју меку наранџасту капу са главе и даде ми је.

Тренутак топлине протегну се кроз време.

Понекад ме наљути та моја сестрица–брзица–пчелица. Уф, свашта да јој кажем!

Али не може никад стварно да боли.

Само се сетим вунене капе која греје и светли као мало сунце.

Цвијета Гријак

МАЈЧИНЕ ОЧИ

Други свјетски рат тек што је завршио. Отац је те године навршавао седам година. Сјећа се како се његова мајка тешко разбољела. Лијекова и лијечника надалеко није било. Мислили су сви да ће оздравити, а онда је дјед запрегао коње и одвезао жену на влак, на Ћиру у којег си се трчећи могао укрцати, па у Осијек у болницу. Сјећа се како је за тједан дана стигао телеграм из осјечке болнице да је умрла његова мати. Дјед је стигао у болницу, а његова жена била је покопана на болничком гробљу већ три дана. Рекли су му да је умрла од сепсе. Нити сахрану нису начинили. Мислим, ону са свећеником и испраћајем. Само су је закопали у кругу болнице. Неколико гробова даље од гроба Јове Чаруге.

Дјед је дошао кући, а истога дана сусједи су дошли на верестовање. Отац се сјећао прича од жена из сусједства са верестовања које су потихо препричавале. Поред њих биле су очеве сестре које су биле готово одрасле дјевојке. Лица су им била црвена, збуњена и погнута. Жене су шапутале. Отац је чуо да спомињу першинов коријен, крварење и отровање и како се није могло прехранити још једна уста у поратно вријеме. Спомињале су и стид пред кћерима које су скоро пред удају, а матер трудна. Као да им узима оно што сада њима припада. Чинила је ТО неколико пута. И многе жене у селу.

Седмогодишњак је непримјетно изашао из задимљене кухиње у којој су тињале свијеће и у којој није било одра. Нитко није примијетио да га нема. Запамтио је ту ноћ за цијели живот. Сједио је цијелу ноћ на степе-

ницама иза куће, плакао и гледао у милијарде звијезда на небу. Рекли су му да душе мртвих одлазе у небо и да нас гледају одозго. Гледао је у црно небо и тражио мајчине очи.

Александар Грујић

УЖАСИ ПРОМИСКУИТЕТА

Гледам је како спава... Правим кафу и враћам се у собу... Она и даље спава... Гледам њено лице и ишчекујем да отвори очи... Приближим се и пољубим јој нежно образ... Шапнем тихо на уво: „Буђење”... Без имало гриже савести она и даље спава... Добро знам да нећу стићи на време на посао... Добро знам да ћу опет лагати о некој имагинарној гужви... Добро знам да нема ничег лепшег од јутарњег гледања у њено лице... О ужаси промискуитета!!!

Славко Гусак

МЕМОАРИ ЗЛАТНЕ РИБИЦЕ

Тошшш!!! Јао.. Опет сам ударила главом у стаклени зид. Ништа страшно, дешава се. Мени чешће него другим рибицама, али нема везе. Ја волим свој акваријум више од свих мора и океана овог свијета. Погледајте! Ове љепоте нема на васколиком свијету. Ево управо, једна мачка гледа мој акваријум и диви се том пространству и љепоти. Све шапама чежњиво гребуцка као да жели да заплива са нама. Причало се међу рибицама да ће нас премјестити у већи акваријум, са прелијепим кућицама и дворцем у средини на уситњеном црном мермеру са све филтерима за пречишћавање и пумпицом за аерацију воде. А да не помињем гријање. Све нам то обећавају само да мирно прихватимо неизбјежне промјене. А у мом вољеном акваријуму влада хаос. Коридораси отуђили доњи дио акваријума, чисте све што им дође под уста. А таман смо се ми, златне рибице, потомци славних шарана, навикли на амонијак наших фекалија. Ове горе површинске рибице се буне, окуражене поступцима ових чистача са дна, траже горњи дио акваријума да га прогласе за своје. Око мене све неке нове врсте својатају мој акваријум. Ми, златне рибице, остасмо саме у централном дијелу, збуњене и изгубљене као мангулице лијево од Сатурна. Не дај Боже, да се сложимо. Стално се свађамо око тога ко ће да буде најзлатнија рибица. Шта да радим?! Не могу нигдје, са свих страна се костријеше и зубе показују, отимајући дио по дио мог вољеног акваријума. Еееее, сјећам се као да је било прије минут, једне прилике кад сам... Или је то било неке друге прилике кад сам... Хм, скоро да

сам сигурна да се нешто веома важно десило у мом вољеном акваријуму. Уууу, ево нам сипају грануле, нека нова врста хране коју једу рибице у великом акваријуму! Јупииии... Да ме не хране, не би ни знала да сам оволико гладна.

Мајо Даниловић

ПОСЛАСТИЧАРНА КОД КОЊА

Седимо за столом „Код коња”, у одјелу за непушаче. У разговору учествујемо дијаметрално поруџбини – она macchiatto, ја espresso risstretto.

Упирем се да је убедим у јачину моје љубави, озбиљност намера. Да у себи преломи. Пређе на моју страну реке, разруши за собом мостове прошлости. И да, скупа, кренемо у неки други свет и мени непознат.

Желим те. Могао бих с тобом љубав сада. Овде. Пред свима. А ништа те мање волети нећу, ако никада не будемо спавали заједно.

Она слуша. Процењује. Осећа. Кад осети – затрепери. Заискри. Насмеши се. Сетно. На трен се и отвори. Повери се. Каже да је и њој стало. Опет се врати у своју шкољку. Слуша ме, отвореног ока. Не трепће. Сав се огледам у њеним зенама. У очима боје врелог кестена. Сјајним. На ивици сузе.

Мораш сама да преломиш. Не ломи преко колена. Острашћено. Укључи и емотивно и рационално.

Причам јој како у себи имам пуно тога за њу. Да нисам потрошен. Имам за њу сву љубав овог света. Енергију којој треба искра. Неког попут ње. Да је разбуди, да је узнесе. Па, онда, како у мени чини да сам племенитији, бољи. Помоћи ће ми да се пресредим, фокусирам. Учиниће ме сигурним, одговорнијим.

Прекидамо разговор, уствари више монолог. Наставићемо код следећег сусрета.

Топло ме гледа. Каже да јој јасно шта хоћу, шта прижељкујем. Да размишља слично.

Плаћамо. И конобар је осетио моје задовољство. Ходамо градом. Опуштени. Пецкам је око њене повремене отворености. Тренутака у којима је признала да осећа. Говорим јој лудости – да је мој пикантни ајварчић, мала краткошишана дамица. Док улазимо у бус, кажем јој да је моја јужна звезда. Возимо се уз неко од београдских брда.

После, идемо стазом, двесто метара, до њене зграде. Ту се растајемо. да нас не примети он. Који је код куће чека. Пратим је погледом. Окреће се. Маше ми. Одмахујем. Пропет на прсте. Да ме боље упамти. Обноћ не заборави.

Онда ми је украде мрачни хаустор, који је степеништем попе у њен свет.

Два кера, један бели, други смеђ, прате ме до станице. Мирни, гледају топло – њени изасланици. Одлазим низбрдо, у срце града, над којим се ломи сјајна празнична ноћ.

Немања Даниловић

ПРВИ ДАН У ШКОЛИ

– Петлићу певачу сутра ме пробуди, пре него што птице…

– Одјеби, мали!!!

Урош је у неверици посматрао црвено-наранџастог петла који је кљуцао кукуруз. Усне су му задрхтале, а грло се стегло. Био је на ивици да заплаче. Морао је брзо да покуша још једном:

– Петлићу певачу, сутра ме пробуди, пре него што птице из гнезда поскачу, пре деце и људи, викни гласом јасним…

– Мали, рекох ти малопре да одјебеш. Јеси ли глув или шта?!! – продрао се петао још једном и наставио са кљуцањем.

Свет се смањио, време искомпресовало. На Урошево раме спустила се хладна кошчата рука.

– Јебига, клинац. То је то, изгледа...

Татјана Дебељачки

ЈАПАНСКА ОГЛЕДАЛА

Из дубине слутње одјек немира налик грмљавини невреме дозвала. Остаци недојеђене љубави чежњиво посматрали његове усне. О даљим залогајима изронила одлука из утопљеног срца што мислила је да од ништа – нешто бити не може. Узнемирени покрети уздрхталих удова сањали о вечним додирима откуцаја. Због дводневне опијености сном, мамурлук се годинама шепурио. Исповест угашеног Вулкана отвара тајне странице тек зачете књиге. Оргазму душе нису потребне речи, већ слова у замагљеним обрисима тела. Зар пљувачка нема исти укус који убија разлику пољубаца. Остаци појаве жене – јапански затвор од стакла претвори се у искричава огледала. Стварам огромни застор неба што прекриће њихов сјај. Стрепим од ветра пролазности што нагони облаке заборава чија мекоћа узрокује КРАХ.

Весна Денчић

ПРИЗОР

Лежећи на поду, постепено долази свести. Пред налетом необичног звука отвара лево око. Лепет крила буди и десно. Соба, његова соба, простор од двадесетак квадрата, донедавно тих и сасвим пристојан, одједном постаје поље. Бојно поље, иако је непријатељ прилично чудноват.

Гледа и не верује, не жели да поверује. У стану на петнаестом спрату стаклене зграде, као у природном станишту, шетају кокошке најразличитијих боја и димензија. Кљуцају паркет, намештај, обућу, слуђене о прозоре куцају. И док, запањен призором, покушава да их отера оне се у гавранове претварају.

Затвара очи, ослушкује, лепет невидљивих крила у тами подсвести подједнако застрашујуће одјекује.

Живојин Денчић

ОТКРИВАЊЕ БАРЕЉЕФА

У холу Друштва за заштиту животиња у Горњој Клисури поводом Светског дана против крзна четрнаестог фебруара откривен је барељеф великог српског заштитника напуштених паса Ђуре Јакшића. Свечаности су присуствовали и чланови Фонда „Ђура Јакшић“ – Србијанка Павловић Манић, председник нашег Друштва, Драгана Тонић Симић, Александра Драгутиновић, Драгана Минић Карловић и Радослав Трбојевић, чланови управног одбора Друштва. Откривајући спомен плочу највећем српском заштитнику кућних љубимаца, проф. др Миливоје Томановић је рекао:

– Јакшића данас видимо у оном блиставом сазвежђу одабраника који су не само својим талентом, већ и етичношћу и личном жртвом потврдили своје духовно подвижништво. Припадао је ексклузивном духовном кругу у коме се живот и дело до краја прожимају и чине нераздвојну целину – свака његова изговорена реч потврђена је моралним и људским чином. Вама је познато да је Ђура Јакшић почетком фебруара 1871. године обавестио касациони суд да је тужио начелству округа горњоклисурачког господина Јованчу Цветановића, кмета Горње Клисуре, за јавну бешчаст зато што му је јавно у кафани са својим штапом донде по глави био, док није сав свој штап о његову главу искршио. „Ја сам у животу видио људе који су више и строже казнили, што су се усудили чобанско или ловачко псето избити. Опростите моме сравнењу, али ме решење начелства више боли него и сами ударци господина кмета”. Јакшићево значење у заснивању и уздизању на највиши ниво заштите

паса је изузетно. Суд који је о псима, пре скоро сто четрдесет година изрекао, ни данас није ништа изгубио од своје уверљивости – напротив, време га је до краја потврдило. Јакшић је радио, не само на жигосању онога што не ваља, но и на подизању јавног морала. Оригинално схваћена, снажно изведена, та дела значе, не само моралну карактеристику једнога доба у српском друштву.

Високо постављајући циљ, Јакшић као делатник и морална парадигма остаје узор и надахнуће српским посланицима на заштити кућних љубимаца, али да се чини оно што правда и закон захтева за остваривање слобода за животиње.

Владимир Димитријевић

ЛУКА

Вечерас одабрах!

Бирах и раније исту ствар, али сада боли, баш боли.

Трну ми прсти промрзли од зиме самотнога даха, зиме у срцу мому. И боле ме очи од ледених суза из мртвог срца што излазе. Боле ме кости, ове исте што ме још на ногама држе.

Знам, бирам прави пут и знам да друкчије не може, знам да мора овако. Ходим и ходићу овом стазом послушности, па макар ми се све са срцем смрзло, све сем душе. Душа зна да је то оно право, и да само тако могу робовати.

Опрости ми одбијена стазо што не могу тобом корачати, што се нећу твоме сунцу дивити, сунцу што се у виду даха претвара у поноћ. Сјај твога греха, није ме заслепео.

Опрости ми пориву мој што твој дах не дира ми лице, што твој додир не тка ми снове. Ја се нећу умити твојом руком, па ћу тако неумивен постати чист.

И без те воде расанићу се, зора ће ме умити, росу ми на млако чело спустити. Сунце ће ме сакрити, земља подржати, у себе семе примити, да ми хлада начини.

А ти праштај моја странпутице, што не прећох међу.

Међа је реч, реч је завет, а завет је положен, и мора се поштовати!

Пакт је пакт!

Иди од мене не удахнута хаво, иди од мене топла кишнице, нађи за се хлада и дивана. Можда ми и јеси

једина лука, али ја се нећу у црне воде усидрити. Можда си лука из мог сна, али ја не желим тако да сањам.

Можда и желим, али нећу, па ће и жеља умрети у сну...

Право ходим утабаном стазом, стазом којом само прави ходе, а ја мали, надам се великом, и борим се да будем мањи од већих, и да мален у јаду, велики постанем.

Боже, помози ми да себи помогнем, и помози ми да друге помогнем, помози ми да останем.

Драган Динић

„СЕЋАШ ЛИ СЕ ДОЛИ БЕЛ?“

„Као кроз маглу...”

„Ахаааааааа..... зато је твој тата често био на службеном путу!”

„Не разумем ???”

„Паааа вероватно је и њу водио..????” ;)

„И Ти то мени да кажеш???!!!! Ти који си поручивао Инес да се не да!! Изобећавао девојци свашта па онда збрисао, а оставио само писмо да се она суздржава, СРАМ ТЕ, БРЕ, БИЛО! БЛУДНИЧЕ!!!!!

„Чек стани... Нешто си дебело побр’ко. Никад јој нисам рекао да се не да. Него њена мама вештица, васпитала је да не даје на првом састанку.”

„Па је л’ „уради нешто?”

„Паааааааа..... Ми нисмо анђели јбг ;) !!!!!!!”

„Тачно!”

Милица Дмитровић Мима

БУДУЋНОСТ

Мимоилазим колону ђака на градском тргу, и таман, загледана преко њихових глава, закорачих на коловоз, спазих крхку фигуру човека. Отргох доконе мисли из обичности, те их сразмерно снази свога корака и искрене жеље, усмерих пут Њега. Могу му сигурно помоћи, могу га узети под руку и превести преко улице, могу га понети ако треба.

Каква га само прека потреба измами у овај оштар зимски дан? Долази ми у сусрет отац другарице, мој отац, или отац моје генерације. Отац опхрван годинама, датумима и оронулим здрављем. Сенка заједничке прошлости, или моје будућности. Очекује, сигурна сам, да се сетим неких његових подвига, очекује претпостављам, да му се дивим, да га памтим... Зато, задовољна да ми се указала прилика, притрчах.

– Господине, ја ћу Вам помоћи! Где сте кренули? Ево, ја ћу са Вама.

Обгрлио је раменима обе штаке. Дубоко погнут напред, ослоњен обема рукама, споро примиче ногу ка нози. Подиже миле очи испод качкета и благим осмехом, готово зачуђен, без иједне боре на мирном, лепом лицу, поздрави ме. И ко да ме пита, чему моја брига и чему журба, узврати:

– Хвала, не треба. Нећу далеко, могу ја сам до библиотеке!

Остадох збуњена. Можда ме није препознао, или му збиља не треба помоћ. За сваки случај, да му се нађем, отпратих његов корак. Један степеник, два, три, шест... Отац другарице, мој отац, или отац моје генерације, лагано уђе у библиотеку...

Зоран Додеровић

ТРАКТАТ О МРАКУ

У дискусији с пријатељима споменуо сам и то да мрак има једно посебно својство, да упија светлост, да се шири. Мрак је црна светлост, или светлост без својства. Мрак је шкрт али доступан. Мрак је свевидеће око које нас посматра. Мрак је највећа тајна. То је простор деловања. Колевка цивилизације. Мрак је гроб без прозора. Лампа без фитиља. Танка сенка испод корака. Мрак је простор иза ствари. Мрак је простор у орману. Ко је видео орман са сијалицом? Мрак је вечита дилема, куда и како ићи. Свашта ми је падало на памет. Мрак је оптичка варка. Мрак је безобзирно створење које све за себе приграби. Мрак је црна кошница живота. Мрак је назубљено ждрело ноћи у које је забоден месечев срп. Мрак се облачи. Он се воли. Он се скрива и разоткрива. Сетио сам се да нам је оџачар први донео мрак у кућу. Имао је црно одело. Док је четком чистио оџак, чађ нам се увлачила у ноздрве. Када сам одрастао и сазрео као крушка, почео сам да откривам системски мрак. И тамо где су горела сва светла, услед заслепљујућег неона, владао је мркли мрак. Пријатељи су се сложили с мојом констатацијом. Мрак је свуда око нас. Дигли смо чаше и наздравили кришом, да нас мрак не чује.

Радован Додужић

ПЛОВИДБЕНИ ЗАПИС I – УМАГ

Сјели смо за стол на готово празном тргу. Дубљим сам погледом проматрао познату ми пјацу, ваљда зато што сам јој пришао морским путем. Преда мном је црква, лијеп примјерак медитеранског барока. Двије трећине прочеља обложено је мрамором. Онда одједном – црта. Нетко је повукао линију изнад које се према кровишту диже обичан, гол, неуљепшан зид. Играм се Sherlocka Holmesa.

– Знате ли што пише на оној међи између камена и цигле? – питам своје морнаре који на фасади цркве не уочавају било што необично, па тако ни слова којих нема. – Пише име талијанског градића. Симболички, наравно.

Campoformio. Тамо је 1797. склопљен мир, један од многих које је закључио мирољубиви Бонапарте. Ипак, мир у Campoformiu био је по нечему изузетан. Њиме је пропала Млетачка република, а уз Републику и њени муниципији. Тко је дотад фасаду обложио каменом, обложио је, тко није, морао се задовољити опеком за сва времена. Што су се тако окомили на Млетке? Чак сам их и ја, готово двјесто година након пропасти Венеције, сматрао душманима. Првачиће су варали Назоровим пјесмицама. Опрости, љепотице водених улица, scusate mi, signora. Био је довољан поглед на разгледницу да заборавим индоктринацију. На витрини окретала се пластична гондолица и свирала Santa Lucciu. Истине ради, Венеција је била насилна као свака држава, али је и зулум проводила са стилом. Што би се збило, да је није било?

Rubinstein не би стао уз канал Гранде и рекао: „Овај град је као Bethovenova симфонија, ништа не можеш додати нити одузети а да се не наруши склад”. Амерички сан остао би ускраћен за еуропски климакс. Љубав Карењине и Вронског не би имала уточишта нити за пар тренутака спокоја и среће. Брончани коњи из Константинопоља били би претопљени у топове. Илирик би остао без штампане ријечи. Нови завјет имао би три еванђеља, а ни једног крилатог лава. Далматински градови били би турске касабе. Смрт би посјетила други град. Casanovine љубавнице остале би неописане. Стефан Првовјенчани не би имао одакле запросити Роксанду ђевојку и остао би невјенчан. Камена порта умашке цркве не би се љескала на сунцу. Тко би од стакла напухивао вазе, уздисао на мостовима? Венеција, вјечнија од Рима, без те вјечитости остао бих ускраћен за неке смислене тренутке, један кристални сервис за ракију и пластичну гондолу која свира.

Наполеон је могао укинути државу, али не и љепоту. Умро је од туге на Светој Хелени. Задњи постигнут мир увијек је капитулација.

Дарко Дрљевић

КРИЛА

У давна, прадавна времена, човјек имађаше крила. Била су красна, али огромна, израсла на његовим плећима. Иако су била дивна, човјеку су сметала. Била су гломазна и тешка. Претешка. Притискала су и кривила његова немоћна плећа. Љети му је под њима било врућe, стално се знојио. Од њих није могао опуштено лећи и спавати на леђима. Кривила су му кичму. Осјећао се под њима као грбавац. Кретао се погурено и тромо.

Иако су му омогућавала да полети, представљала су велики терет и вукла су га надоље, ка земљи. Размишљао је дуго како да их се ослободи.

Једнога дана, људи се договорише да један другом одсијеку крила. Било је болно, али жеља за слободом била је јача. Успјели су. Отарасили су се великог и тешког бремена. Послије тога, били су срећни и задовољни, полетни, као птице. Коначно су се осјећали слободни и опуштени. Без крила су се кретали лако, као да лете!

Станислав Дугачки

ЂАВОЉЕ ПИЋЕ

Ортачили Ђаво и Свети Петар и, шта ће да раде прве године? Посеју они кромпир. Кад су посејали, пита Свети Петар Ђавола:

– Ђаволе, кад будемо делили род, хоћеш да узмеш оно што буде доле или оно што буде од горе?

– Оно од горе!“ – одговори Ђаво.

Тако и ураде. Кад је у јесен кромпир доспео да се вади, Свети Петар покупи сав онај род из земље а Ђаволу остаде празна цима. Тако су се договорили!

Следеће године, саде они купус. Опет Свети Петар пита Ђавола:

– Ђаволе, хоћеш да твоје буде оно од доле или ово од горе?

– Сад нек оно од доле.

– У реду – одговори Свети Петар.

Кад је дошло време плода, Свети Петар покупи зреле главице купуса од горе, а Ђаволу остаде корење...

Треће године, саде они виноград. Пита опет Свети Петар:

– Ђаволе, кад грожђе сазре, хоћеш да узмеш оно што исцури или оно брдо што остане?

Гледа га Ђаво, размишља, „лукав је овај Свети Петар, бочим се ту с њим већ трећу родну годину па ништа; вала, овог ме пута не сме надмудрити!

– Оно брдо што остане! – одговори му најзад.

Кад је грожђе доспело и Свети Петар почео цедити вино, види Ђаво да ће опет бити преварен; мука га ту голема нагна на још дубље размишљање, и направи тако Ђаво до краја казан, па кад најпосле покупи оно брдо што остаде, испече себи ракију.

Доната Думичић

ПАМТЕ МОЈЕ ОЧИ

Памте моје очи, многе догађаје и људе. Иако још понекад виде обрисе заосталих олуја, у њима су боје дуге, боје наде у сутра.

Пустите и Ви сва своја јучер нека одлете као лептири, јучер је прошлост и више га нема. Постоји само данас, јер сутра ионако никада неће у збиљи и доћи – сутра се узалуд чека.

Увијек када се пробудиш, поновно је данас, увијек изнова данас. Живите зато у данас, с осмијехом на лицу и нека и Вама осмјеси оцвјетају дане.

И нека памте Ваше очи догађаје и људе, али нека буду обојене бојама дуге.

Филип Дунић

ЦРВЕНА ДАМА

Како да опишем своје душевно стање, ако чак и у њега почињем да сумњам?

Не знам и не могу вам рећи како сам уопште из веома веселог живота доспео у ово ништавило.

Вероватно да има везе са њом.

Постати свестан те велике машинерије и себе у њој, морам вам рећи да то не бих пожелео никоме, ни најгорем непријатељу, посебно не њему. Човек кад тад постаје свестан свог постојања и постоје само две опције, само две. Или да кренеш било којим путем или да останеш у месту. Нећу да вам кажем да је било који од тих путева погрешан јер је свакако бољи од овог другог избора, мог избора.

А да се ја вратим на њу, девојку која би сваког мушкарца оставила без даха, без лица, а чак и после тога никада нећете моћи да кажете било шта лоше за њу. Ватрена и црвена као сама крв, кристалних очију, та крвопија је скупа, то је оно што се види на први поглед. Али опет, поред свега тога, једно нежно створење.

О да, то је управо оно што сам и ја причао, и даље и причам, и причаћу док сам жив.

Па да, када осетите као да сваки ваш милиметар остаје угушен тим величанственим парфемом или загрижен тако сочним уснама, са којих цури сама пожуда, питаћу и ја вас. Крв је понекад много слађа од меда а бол, кратак и оштар бол, само мали изазов.

Додир те мршаве младе руке плашио ме је понекад. Црвени и тешки трагови од прстења, хладни метал

и пресијавање тек стављеног лака за нокте, тако глатко да си могао да се огледаш у њему.

Савршено постављено огледало, музика, вино и последња прилика за плес.

Осећања су одувек била само моја.

Мирјана Ђапо

РЕД

Одужио се, као лањски снег. Чини се – то зачеље потрајаће вечно. У себи потискујеш време, свакако на њега не можеш утицати, као ни на ток чекања, горчину која те разједа. Ни бол не можеш контролисати и више не знаш да ли је у глави, срцу, ногама... Покушаваш да ти став буде усправан, достојанствен, да те не преплави бес, осећај понижености.

С времена на време променим ногу темпирајући то са милиметарским помаком колоне – неко је завршио посао, направио место, или се само колона боље формирала, такође исправљајући ноге. Чујем и смех. Питам се како је том неком до смеха, колико су му јаки живци, колико времена је већ ту – пре мене је заузео ред без краја и нигде му се не жури. И други око мене причају, убијају досаду чекања, чини ми се да се и забављају. Покушавам да уђем у тему разговора. Можда ће ме привући, повући да не мислим колико је све ово ружно, глупо, непотребно.

Немам много избора. Бити стрпљива, пронаћи модус да ме све то мање иритира, и други – изаћи из реда. Један део бића ми скоро наређује да не одустајем. И сутра ће бити исто, и прекосутра. Не ваља одустајати, повући се. То је исто што и пораз, предаја. Темпераментни део буни се од статичности, морални од „падобранаца" – круже и упадају преко реда. Дишем дубоко да ухватим ваздух кога је све мање. Запахњује ме вањ ознојених тела и јефтиних парфема...

Не могу више, дефинитивно не могу. Излазим из реда ликујући. Осећам се моралним победником иако

сам губитник. Посао нисам завршила. Они из реда гледају ме са чуђењем. Ту, пред њима, бацила сам сат свог стрпљивог, скупог, времена. Чини ми се да ми неки и завиде. Завршила сам са мором и поносно удишем дах олакшања.

Само чекајте, говори им мој поглед. Ја нисам створена за чекање.

Томислав Ђокић

ДИРЕКТОРСКА ПЕРТЛА

После једног важног састанка, судбоносног за будућност предузећа, док је у сали још трајао жагор, два радника некако истовремено приметише да се господину директору одвезала пертла.

Без двоумљења притрчаше – да му је завежу! Беше им жао да се он, преморен од толиког посла и силних обавеза и одговорности, додатно и непланирано мучи. Уз то, како да се господин директор, онако трбушаст, савија?! Био би то неопростив грех и голема срамота!

Зато њих двојица повише кичме, клекнуше и истог тренутка зграбише Њено величанство директорову пертлу. Наравно, обојица су то доживела као изузетну личну част, као од Бога дату животну шансу, а пертла је, ако се изузме она чврсто везана, само једна! Логично, настаде гурање, отимање, надвлачење пертле. Најзад шчепаше један другог за гушу!

А господин директор, гледајући их с висине, задовољно се смешка. Чека победника!

Душан Ђорђевић

„ДИВЉИ БИЛ” У СЛУЖБИ КОТЕТА

Градски Благовесник је у свом недељном издању објавио причу из живота, у рубрици „Живот пише романе”, која је узбудила читаоце. Причу је донео на прелом – кажу у Благовеснику – њихов информер из Дирекције за развој и обнову града В.

Господин Н, звани Коте, пошао је као и сваког јутра на радно место директора Дирекције, весео, чио и разуздан. Тог јутра чак и умивен са косом наквашеном водом и уредно зализаном крупним зупцима пластичног чешља. На левом увету, као на чивилуку, окачио је минђушу, звану „свиткавац”. Шта га је на путу до посла урочило: да ли црна мачка–бели мачор, неуљудно затворена меана, црвено–жуто–зелена светла на семафору или зебре на пешачким прелазима? Остаје да се наслућује у његовој глави.

Након доласка на посао, по први пут није пожелео дуплу црну српску кафу без трунке шећера, већ је улетео у ВЦ да скине нападан зној са лица, повраћајући у клозетску шољу. Кад је почело да му „лакњава”, како је касније причао рођеном брату заштитнику, махинално, сасвим случајно, ни у сну намерно, погледао се у огледало и пре него што се онесвестио викнуо да га сви чују: „Вратите ми Котета”.

Одмах су утрчали да му пруже помоћ сви затечени у Дирекцији, а потом и делови грађанства из суседне главне улице. Једни су предлагали да зову Хитну, други говорили мудро и страначки да то није добро, већ да му сами пруже помоћ, а трећи да је решење у инфузији. Све док није пришао неко по имену Д, представио се

као његов помоћник, најурио све осим секретарице, возача и извештаја о тренутном стању на рачуну Дирекције, извадио пљоску „Дивљи Бил” и прикључио је на уста директору Н, како би му повратио идентитет Котета.

Када је директор дошао себи, опет весео, чио и разуздан, наредио је да га одведу на улаз у Врање, да погледа себе још једном на билборду.

Иако се ту прича завршава, упућени из Благовесника, захваљујући свом информеру, изјавили су да је директор пред билбордом изговорио речи које ће се дуго препричавати у граду: „Ти на том билбодру, слушај Ти, Н, да је Коте имао билборд кад је држао кафану „Три кокошке голошије” данас би био весели меанџија, а не директор Дирекције изложен опасностима”.

Новица Ђурић

СЕЛА СУ НАШЕ АКАДЕМИЈЕ

Дјеца рођена, подигнута и одрасла на селу, не окрећу леђа родитељима. Мало сам спознао примјера да одлазећи у друге градове ради запослења, прије тога школовања, сеоска дјеца забораве на родитеље, своју породицу, завичај и дјетињство проведено у њему.

Нијесам их пуно упознао, вјероватно сам их одмах препознавао, али понајприје оне којима су кућни праг, завичај, родитељи, браћа, сестре, ближњи род били полазна станица на пута ка успјеху, а Бог ми је свједок, најчешће на путу ка неуспјеху.

А неуспјех је најчешће био отрежњење. Поновни прасак свјетлости над затамњеном стварношћу.

Једино што им је преостало било је да се сјете одакле одоше, кога оставише, и да умију да се врате огњишту, ливадама, травама, пчелама... Да пољубе руку која их отхрани и затраже опрост.

Највише сам познавао оних који су захваљујући том чаробном узгоју и васпитању, љубави на селу, успјели ма гдје год да су пошли – ван свога града, државе или у бијели свијет.

Није им засметало да се са бројним звањима и признањима казују по родитељима и завичају.

Разумјели су, образовани су, сој од соја су, зато су знали колико је важно да се представе ко су и од кога су. Да подсјећају себе и друге како су до полетишта у свијет уметности, науке и технологије основне вриједности прво стекли гријући се и учећи прва слова око огњишта у нашим селима.

Села су наша обданишта, основне и средње школе.

Наши факултети. Академије наше.

Села су наша безгрешна дјетињства.

Ранка Елез

ЈУТАРЊА КАФА

„Шта мислиш, да ли би најтужнији, тужни људи престали бити несретни кад бих успјела помјерити свијет, поставити га паралелно с линијом хоризонта и преобразити у равну плочу на којој су мудро живјели стари Грци. Јер, знаш, не вјерујем да гравитација држи људе на Земљи..."

„Сигурно је у питању лијепа, дјечија филозофија смијеха!" – забринуто каже Марија док посматрамо како се бијела коцка шећера топи у црној кафи и претвара јутро у слатку, врелу течност.

Драгиша Ераковић

НИКАД САМ

Када су сви отишли, остала је Тишина... Опет није био сам.

Анита Еркер

ПЛУС

да могу, отргла бих нас из стварности, доцртала празноћу и нас у средини; да стварамо, да сазнајемо, да дефинишемо сами. да нема никога пре нити након, никога поред да нас отима и носи; ту, у сред ничега, у тишини. да се дефинишемо сами.

Маријана Живановић

ЗУМИРАЊЕ

У мени живе два бића. У њима бивствује још мноштво ситних створења, можда понека и наказа. Свакако, то су некомплетне креације, непредвидљиве и неухватљиве док чине шта им драго и праве хаос. Али се не могу контролисати, јер не постоји логика њиховог постојања. Стога, никад не можемо предвидети шта ће урадити или где ће се појавити. Она живе у несвесном и подсвесном. Када им дамо прилику, зграбиће је и окренути нам свет наопачке за тили час.

Е, сад, има људи којима су та створења овладала и такви никад не постану целовити. Опет, постоје људи који их контролишу и залупе им једноставно врата пред носом. Не постоји једноставније решење, али се то тешко схвата. Доћи до спознаје да је довољно затворити врата је комплексно надигравање. Бескрајна шаховска партија. Али не и немогућа. Кажем, то је игра, вишеслојна у свим димензијама у којој није довољна интелигенција – дуго откриваш демончиће и хваташ се у коштац. Некада напредујеш, такође и стагниираш. Често понављаш кретње које те уназаде. Није то игра у којој погрешиш, па вратиш потез, не. Кад погрешиш, одузима ти се, губиш, кажњен си. Као што каже сибирска пословица – лажима можеш напредовати, али се вратити не можеш.

И док једним путем пратиш успон, другим силазиш у поноре и разједињујеш се. Остаје још увек циљ сјединити се – али да ли могућ или не? Зависи од дотадашњег путовања, шта је остало, кога си надиграо, а ко

те заокупио. У сваком случају, имаш свој мозаик (ко има више среће) или лавиринт (ко има мање среће).

То је живот. Чини ти се да имаш избор, али ко бира маму и тату? Или државу? Ко бира богатство или сиромаштво? Нико. Много касније, неко и никад, бираш својом главом након што те удесе редом сви. Па шта ти остане.

Сваки твој назови избор, давно је програмиран – можда у осмеху мајке или у захтевима оца, или у одсутности љубави. Ако икада препознаш демончиће, имаш шансу. Али знај, за то је потребно нешто, за човека најстрашније и најсуровије у животу – истина. Ко тај терет понесе, биће најусамљенији, остављан од свих и у исто време недостижан, поносан, свој и проклет за срећу, доброту и љубав.

Милош Живановић

ЈЕЦАЈ БУБАШВАБЕ

– Еди... свет је тако сведен на ишчекивање нечег да се деси.

Осуђени на смрт је наставио да прича бубашваби коју је преврнуо на леђа:

– Еди... не постоје изговори. Ти и твоја мајка... – осуђени на смрт је ципелом притиснуо леђа другој бубашваби – ...пожелели сте да одете од мене.

Жива бубашваба је почела да се копрца. Осуђени на смрт је умирио њену молитву:

– Еди... исти си на мајку. Не бираш ти кад и где мораш поћи. Бог бира уместо тебе. Живот је чекање.

Осуђени на смрт је помазио бубашвабу. – Еди... ако ти буде хладно на путу, сети се ватре што те чека. Волео сам вас, издајници!

Сузе осуђеног на смрт сливале су се на згњечену бубашвабу. Мрак у самици је у ишчекивању нове породице.

Љиљана Живковић

МАЛА ЦРНА ХАЉИНА

Вођа се огледао и благим покретом десне шаке погладио отмене црне ревере. Све шкрипи, свашта шкрипи. Неће му бити лако на новом радном месту, али сувише дуго се и одрицао свега да би постигао ОВОЛИКИ УСПЕХ. Банкети, букети, здравице. Гламурозни панцир, који ће од сада носити, одагнаће и мирис њене мале црне хаљине. Биле су то навике које уништавају здраворазумско размишљање. Моника, стажисткиња, румена као јабука, а зашто да не?

Целер побољшава крвну слику и апетит. Вежбао је, толико минулих љубави за које је његова жена вероватно инстинктивно и осећала да постоје, али је ћутала.

Хилари. Највећи успех је живети свој живот, бити одговоран према својој души, помислио је. Бундевина наранџаста нијанса потиче од бета каротена. Бољитак није никад био могућ, као ни мир у свету, а сви су га жељно очекивали од најмоћнијег председника.

Критичко размишљање и тимски рад, веселе крилатице његове предизборне кампање. Радовао се сусрету у овалном кабинету, вредео је овај позив. Задовољно се смешкао док је испијао задњи гутљај вискија. Живимо у атомизираном друштву.

Мирјана Зарић

ЦРВ

Црв је опет ушао. Упорно тражим пукотину на зиду вене. Да видим, да покушам да је закрпим, зашијем, забетонирам. Само да затворим. Али, не видим је.

Тако он увек ради. Искористи мој тренутак непажње. Провуче се и уђе. Обично ноћу, јер се тад слабије види. Уђе у вену и плови по мору крви. Плива сасвим слободно, поносно, достојанствено. И руга ми се. Зна да га не могу истерати. Док стиснем вену да га убијем, да га пригњечим, он склизне, измигољи се. Спретно се извуче, побегне прстима који би да га униште једном за свагда. Онда ми се кези, церека се. А вена отекне. И боли. Прсти оставе трагове на кожи, поплави место на којем се догодио покушај убиства једног безобразног црва. Вена, напумпана крвљу, која се од мојих прстију узбуркала и узнемирила, као дебели конопац искаче испод коже. Рука се укочи, одузета је. Као стање шлога. Полудим, хоћу и целу вену да искидам, да је поцепам, пресечем. Ако је пресечем на било којем месту, црв ће излетети, изјурити из мене у поплави крви. Можда ће се удавити. Крећем да откинем руку. Да је ишчупам из лакта. То је решење! Ампутираћу себи део тела, црв ће нестати и ствар је решена. Али, не, не! Црв је то! Мој црв! Зна он да чупање руке није решење! Није он глуп! Вештији је од мене. Уђи ће у другу руку, у једну ногу, другу ногу. Снаћи ће се. Има толико вена на телу, толико малих крвних места по којима може да плови.

Али, док узмем нож и кренем да тражим погодно место за рез, црв се подмукло повуче. Нестане. Опет кроз ону пукотину коју никако не могу да пронађем. И

све се смири кад црв оде. Вена се лагано повлачи, смањује. Нестаје модрица од стискања. Крв се умири. Као да се ништа није догодило.

И онда утонем у сан. Лагано. Као у лажни спокој. Задремам, заборавим на црва, крв, вену. Као да га није ни било. Као да се никад неће вратити.

Недељко Зеленовић

ДОСАДНИ КУМ

Код Срба се каже „Бог на небу, кум на земљи” и тога се већина придржава. Супротних примјера има, али много мање. Каже се и „кумовска се не пориче”, а вијековима се зна да се кумство не одбија. Прича и причица о кумовима и кумовским односима не мањка у српској народној књижевности. Ово је само једна од многих.

Дошао кум куму на Крсну славу како и приличи у очи крсног имена.

Посјели га под иконе, па гостили и нуткали. Остао кум и на дан славе, па продужио и трећи дан, што би се рекло на „криље и окриље”.

Четврти дан ујутро кренуо домаћин на посао па се са кумом и поздравио.

– Збогом, куме! Поздрави на дому!

Вратио се домаћин с посла а кум још сједи ли сједи, пијуцка и храном се залаже. Остаде још једну ноћ на конаку, а домаћин и друго јутро крену на посао.

– Довиђења, куме! Поздрави чељад и немој шта замјерити!

Одрадио кум-домаћин своју смјену у предузећу и вратио се кући, кад тамо кум-гост и даље засјео и не миче. Шта да се ради? Не ваља куму ружну ријеч рећи. Шутио домаћин и гостио кума, па сутра ујутро поново крену на посао.

– Ето, збогом и довиђења, куме! Опрости! Какав дан, такав дар! Ако икада кренеш кући, поздрави сву чељад на дому!

Бранка Зенг

КАРТА ЗА ПРАЗАН СТАН

„Да…“

„Добар дан. Обавештавамо Вас, да сте сретни добитник седмодневног путовања по Азурној обали. Молимо Вас да нам издиктирате своје податке како бисмо Вам послали план и карту за путовање.“

„Извините, али нисам Вас разумела… о каквој је награди реч…“

Безбојан женски глас се поново огласи преко телефонске слушалице…

„Обавештавамо Вас да сте сретни добитник седмодневног путовања по Азурној обали. Молимо Вас да нам издиктирате своје податке како бисмо Вам послали план и карту за путовање.“

„Моје податке?“

„Да, госпођо, Ваше податке, име и презиме, број телефона као и адресу, знамо из телефонског именика. Треба нам, Ваш број личне карте, матични број, и број пасоша, претпостављам да имате пасош.“

„Ја се Вама госпођо или госпођице извињавам, Ви се нисте ни представили а очекујете од мене моје личне податке.“

„И да сам се представила, шта би то Вама значило? Да ли Ви хоћете да путујете или не?“

„Да путујем? Не, заиста не бих на пут. Хвала Вам на прекидању поподневног одмора, и путујте уместо мене, иначе су Вам претпостављам познати, Ваши лични подаци.“

Не бих да наводим речи које су уследиле… А ни оне које су се чуле док сам ишла ка кухињи, како бих скувала кафу…

Соња Јанков

СТВАРНИ НОАР ЉУДИ

Белина бескраја бескућја... беше. Али није је требало вешати, не. Ни покушавати исто са Бићем Берлина. Белина бежања бешчашћа Борхесовог, беспредметног у слепилу, бадјуовског, бескорисног, бекетовског, бескрилног, бескрвног, не, не: безмесечног, безмесечне у зрелости. Беше и јесте, у беспотребности за безизражајношћу кад намериш убедити бедро да приђе ближе, упитаног који је тад „десет хиљада говорника чији су сви језици понаособ поломљени" рекавши како празнина штити безб(р)ојне у бесомучној безвремености одлазећих сазвежђа, звездо леутарска, горка, зелена, читана оним Црњанским после Данила Киша. Удаљавајућа је присност са неким, свесно удаљавани у себи касом безвучних консонаната беспредметних беседа, једнодимензионалних дивана бешумног без(на)речја међу безмлечним, а безбојним бетонима Берлина, безначајним, осим бесузној, одраслој, којој безосећајношћу прецизну белину беспутности ка Башчаршији дају. Обелодањену, док он још увек „језике, жив, не може да схвати" у ентеријеризованој екскурзији око Себиља у Београду. Један безглави, Величковићев, тркач више у хајдегеријанском колоплету језика, мишљења, времена и Бића.

Дејан Јањић

МОЈ СВЕТ, ЧАРОБАН И ЛЕП...

Људи се ускомешаше. Једни су говорили да је у земљу пропала, други су сумњичаво одмахивали главом, а било је и оних који су само ћутали и пљуцкали себи у њедра. Они најприбранији и најрационалнији предлагали су да се одмах позове полиција и пријави тешка крађа покретне и непокретне имовине, да се цело подручје опколи и да се крадљивци ухвате док још нису прешли границу. Није мала ствар да цела кућа са окућницом преко ноћи, тек тако, из чиста мира нестане. Тамо где је до јуче стајала узорна српска домаћинска кућа окружена шталама, оборима, амбарима, ајетима, сада ничега није било сем голе утабане земље. Од домаћина и домаћице ни трага. Нико ништа није чуо, ништа видео. Ни најближе комшије нису приметиле ништа сумњиво све док није свануло. Тако нешто још није било виђено у овом мирном моравском селу.

Из узнемирене гомиле већ се издвојила групица најмудријих окупивши се око климавог сточића, тик испред продавнице. Ситуација је била крајње озбиљна. Идеја о позивању полиције, која је свима, бар на почетку, изгледала као најразумнија, полако је губила присталице. Шта рећи полицајцима? Сведока и трагова насилног рушења или злочина није било. Двориште где се до јуче налазила кућа било је... празно.

– Насмејаће нам се у лице, рећи да смо луди и пукнуће брука по целом округу – на крају је оштроумно и убедљиво одбачен овај предлог.

– А поп? – убаци један чичица са шајкачом, али се убрзо, опоменут мрким и подсмешљивим погледима,

повуче. Паде још неколико предлога, али сви одреда беху дочекани на нож и одбачени као бесмислени. На крају сви ућуташе.

– А ти... ти си учен човек – прекину мучну тишину ћата из месне канцеларије гледајући ме са екрана монитора – Кажи нешто, видиш да пропадосмо – просто завапи он.

Ја?

Ја палим нишку Дрину, ону без филтера, слежем раменима и поново притискам delettt...

Вера Јелић

ШАМАР

Утонух у тишину лутања мисли. Одједном „Трас”, шамар – као да ми по хиљадити пут пуче лице... Згрчи ме стид који опече као змијски ујед. „Зар опет?”. Целог живота се лечим од тог сећања.

Детињство у босанском сеоцету. Зима. Сваког јутра прва бих долазила по снегу и иза нахерене пећи сушила грубе вунене доколенице, а онда се крила у клупу, гладна и промрзла, док не стигну и други ђаци.

Тог дана први час – руски језик. Наставница улази, отвара дневник, и прозива ме: „Ана, преведи, *Вртешку*”.

Отпочех превођење и уз реченицу: „Столица се врти...” додадох „и парче меса...” – које моја глад створи тог тренутка.

Корак као скок, и шамар!

Одавно ме већ походе седе, а ја се још нисам излечила од стида и бола за који већ одавно знам да никад није требало да припада мени.

Дражен Јерговић

„С” ПРИЧА

Самоћу сам скривао својом сатиричном себичношћу. Свјестан своје савјести, сажалијевао сам се самозатајно схваћајући стање ствари. Симфоније сиромаштва свирале су синкронизирано, стварајући сједињени спој склада са сластношћу славе. Сјећам се ситуација са скупоцјеном слободоумношћу слаткорјечивог стила. Слиједиле су сличице слободњачки смишљене слојевитости сликарске слободе.

Случајно смо смогли снаге смијати се смјело са смишљеним слутњама. Сви смутљивци смрзавали су се смушено смрдећи сваки себи самоме. Спретно су се снашли са собама, спасивши сватко својега сусједа. Специјалним спектаклима сексуалног споразума сретно смо спријечили сполни слом. Само спрегом срачунате срамежљивости срамотили су се своје страсти. Срдачношћу срећоносаца средовјечни су самци сусретали сродне сустанарке.

Старији станодавац старјешински се стидио стјецаја становитог стлачивања својих станара. Стојећки се строварио са столца, страга стола. Страх стратега свакако се стрепи способним стријелцима. „Стрпљен – спашен!”, стручно се сугласише суборци. Судски спор стигао се сучелити са сулудом сумњичавом сухопарношћу стварног судјеловања. Сунчев сјај супарнички су сусрели сами становници села. Сутрадан су суосјећали судбином сваког суучесника, сувременом свечаности свеколике свемоћности. Свеукупно славље свидјело се свирачима, свједоцима свијетле светости, сврсисходне смјелости.

Бане Јовановић

У ЧЕТИРИ ОКА

Више руку више може, више ногу даље стиже, више глава више зна, више очију више види, али у четири ока највише се добија.

Рупу направљену у четири ока понекад не закрпи ни четири стотине ушију, али у четири ока рупа може да се попуни.

У четири ока могу да вас кадрирају као перспективан кадар, без обзира да ли сте кадри.

У четири ока је стекло велику популарност. Многи би хтели у четири ока, само има ту једна незгода – да би неко нешто стекао у четири ока, многи морају да буду слепи.

Марко Јовановић

WHIPPING POST

Једна трећина песника запослила се у пошти. Они су тада очекивали, оно што уосталом сви очекују од државне службе, плату довољну за храну, проститутку месечницу и недовољну количину домаћег вина.

Трећина је носила некаква џепна издања збирке некаквог песника оштрог језика, који је у својој основној речитости ценио уметност ратовања, онда обло женско тело и једну, за њега посебну реку. Стихотворио је у томе свом наклапању појмове који су заударали на ретка љубавна писма, на основе теорије права и метафором је реку описивао струјним колом. Тај песник је трећини био путоказ, његова збирка налик туристичком водичу, и само њено постојање је трећини додавало архетипско осећање вредности, оно које је по неким теоретичарима у ствари жена.

Када су се једнога дана, у сасвим неизазваној расправи дотакли суштине, један од трећине је прво спалио збирку а потом и себе. Остатак трећине, која сад више није била читава трећина, на овај револутивни потез гледао је са несврсисходним бесом, потом идеализујући поступак, схватили су да неко ипак познаје материју. Или не познаје. Наредних дана трећина је постала четвртина, потом осмина, па шеснаестина а онда педесетина.

Педесетина је написала песму, сваки по једну, дакле две. Потрошили су две плате, две месечнице, две бутељке и почели ипак да вајају, јер поезија, углавном, изгори.

***

„Осећам се као исцеђена крпа, толико сам уморна.” Нешто није у реду, осећала је, али није могла више да мисли. Она је била преуморна.

Добро је, добро.

Ја не отварам увек своје очи одмах кад се пробудим. Дакле, то што ми пишеш, добро је.

Тишина.

„Молим те, реци ми како да престанем да причам о прошлости.”

„Не знам како”, слегла сам раменима.

„Пре... Био сам у сто педесет земаља, радио у исто толико. Имао шофере, пилоте, асистенте... види ме сад... одавно не користим ауто, боли ме нога. Размишљам да га се решим.”

Сад не путује даље од граница његовог насеља, зидова његове куће... сећања на путовања на која никад више не може ићи одузимају му кораке.

Жељко Јозовић

КРАТКА ЉУБАВНА ПРИЧА

Из авиона, који није узлетео тог дана, видео сам, ако се још добро сећам, једно ћелаво теме, два поломљена црепа, на крову комшијине куће и јато птица из птичије перспективе.

Када сам за промил сузио око, врбе су постале зелени кармин на уснама реке.

Жељко Кирћански

ЧЕКАО САМ ЧЕКАО

Толико сам га чекао да сам буквално оседео чекајући. Чекам га већ 32 године, још од војске. А он никад да дође, да се појави. Да бар да неку назнаку да је близу, било би ми лакше. Овако, толико труда и времена пропаде ни за шта. А трудио сам се, није да нисам, да га дочекам домаћински. Па да лудујемо пет дана без престанка. После бисмо се растали у миру и свако би отишао на своју страну.

Али он се упорно не појављује. Не интересујем га, очигледно. Чуо сам да је долазио код многих, али нико од њих га није ни приближно прижељкивао као ја. Нису га ни заслужили а дошао је код њих непозван. Ако га ја нисам заслужио, онда стварно не знам ко је.

Променио сам три државе и два друштвена уређења чекајући га, не померивши се из родног града. Чекао сам га да ми дође у свако доба дана и ноћи. У свакој временској прилици. У сваком годишњем добу. У социјализму. У рату. У хиперинфлацији. У либералном капитализму. У полудемократији. У партократији. У СФРЈ. У СРЈ. У Србији и Црној Гори. У Србији без Црне Горе. У току бомбардовања НАТО-а. У току 5. октобра. У узалудном чекању 6. октобра. Мало ли је?

Када до сад није дошао, не треба ни да ми дође. Никада. Нек иде куда га ноге носе, што даље од мене.

Тај проклети ДЕЛИРИУМ ТРЕМЕНС.

Јагода Кљаић

ЗАТВАРАЊЕ КРУГА – ДРУГОГА

Ријека. Вердијева улица. Новембар. Фестивал књижевности. С моје десне стране казалиште Ивана пл. Зајца. С моје лијеве стране – тржница. Плац, пијаца. Сама сам. Осјећам поново исту непрепознатљиву енергију. Одједном ме обухваћа неки други круг, ковитла, баца и онда врати на исто мјесто.

Први пут сам видјела море у Ријеци. Има томе и близу пола стољећа. Усидрени велики бродови, о којима сам понешто знала из емисије за поморце, нису ме толико импресионирали као морско дно, у које хтједох закорачити. Бистрина је стварала привид плиткоће. У задњи трен ме зграбила мајчина рука.

С морем сам се сусретала пуно пута касније. Али тржница – та ово је прича о њој. Оној старој, градској, затвореној, ријечкој. Будући да није отплутала на валовима, а ја не бијах у њеном граду, никад је више нисам сусрела. Од онда кад ме мајка повела са собом, у једно од својих путовања које је ткало наш живот.

Ишла је Мирјанина и моја мајка Зорка свакога петка навечер на влак за Карловац, па око поноћи пресједала за Ријеку, тамо стизала раним јутром, одвлачила до тржнице корпе и торбе с јучер припремљеним домаћим пилићима, јајима, сиром и врхњем. Које су куповале ријечке госпође, годинама, можда и деценијама. Док мајци није постало неисплативо, због све веће конкуренције. А и почела се, шармантно талијански, смијешити некадашња Зона Б – Трст.

Прве банане, први ананас и фришке срделе стизале су у наш никад довршени кућерак већ суботом наве-

чер, истим путем. Двије дјевојчице су опрале подове, можда и нешто скухале, па пред влак, нестрпљиво ишчекујући отварање полупразних кошара.

Увијек сам, све те године љепоте и пакла од властитога живота, имала у мисли ту зграду ријечке тржнице. Иако изнутра преуређена, модернизирана што не значи и боља, а извана обновљена, ипак је остала она стара. Кад сам угледала исти улаз, знала сам да су негдје унутра и стопе моје мајке.

Није више било важно хоћу ли читати неку пјесму на књижевној вечери. Нитко, свеједно, не би разумио који сам то животни круг затворила. Остала је то тајна између ријечке тржнице и дјевојчице која је можда на крају животнога пута, па зато и улази у кругове.

Иван Косановић

ЗАБАВЉАЊЕ

Попили смо чај заједно, пољубио сам је на њен рођендан. Кратко, али обећавајуће.

Заједно у стану.

Добро јутро. Лаку ноћ. Заједничко летовање.

Брак.

Прстен.

Љубавница.

Страст.

Деца.

Можда да, можда не.

Катаклизма.

Као крај рата, који никад није ни постојао, рата који се углавном само у мени дешавао. Празнина која је дошла као освежење и опоравак.

Миливој Костић

ГЕНЕРАЦИЈСКА 1

Намргођена девојка у дводелном купаћем костиму, изашла је из базена и још мокрих руку почела да претура по ранцу. Извукла је паклицу цигарета и из целофана пластични упаљач. Када је повукла први дим, насмешила се.

Уместо сенке, док ниже цигарете, уходи је дим.

Анастасија Коцић

ПЛАЧИГРМ

Дојдемо си ја и моја сестра и друшке, до један поголем грм кога су жене викале плачигрм, тој се зберемо око њега па се разговарамо. Тугујемо си што ни свет неће. Тугујемо по недељу-две, па ни мине мука.

А мука голема. Зарада малечка, да се преживи, а и брзо се почука. Живимо од д'нске до јутре. Не знајемо к'д је д'н, за нас несу имали празници. Ми смо роб над робови. Да се преранимо, да се остане жив. За књиге несмо имале паре. Ако је зарада била, онда је арно... Купимо си и по једну књигу. Читале смо си на нас и на овце и козе пусте... А, онај Марко Краљевић си је убав, убав... Нагиздали га у онај песму. Ће си искочи из њу, ће ме удари сас онај буздован... Море само кад би си искочил'... То ме живу изеде. Млада венем и трулејем ко женка и босиљак у градину коју никој нема да откине ни кој да гу померише. Сва сам урасла у пелин и бурјан. С'њам си момче по сву ноћ... Бере ми китке по градине: вртипоп, здравац, перунику, гороцвет, жуто игличје, жуте женке и алене китке... Кад си из с'н искочим ја си тужна венем. Писујем си песме и тугујем...

А, поубаве песме од наше си у цел свет нема, па си ја велим, ако си срећу немам, ћу си напишем и ја песму. Нека си неко момче чита и од мен'... Слушала сам какој си тај голем свет воли наше песме, онај каде се женија цар Душан, па си велим лелке мој си народ живи у тој књиге. Ће си живим и ја у овој моје песме, ће си живи и овај мој голем стра, како ће се зима прекара до пролет, а нема поголем стра од сиротињу. Никад да станем, никад сас душу да данем, куде се обрнем и које да

започнем, свуд ме работа чека. Радос несам имала. Још од детињство пратил ме стра од глад и немаштину. Родила сам се у породицу куде се млого деца рађала, а леб малко. Моја мати и башта родили су девет деца: шес сина и три ћерке. Радела сам малечка. То је било слугарење, а звало се „уцењување”. Паре су малко даване, млого више даване су аљине, роба. Аљину сам носила газдину: даду ми старудије, изношене неке рите. И ја, обучем, носим и вучем. А момци гледају само убаво обучене... Море, што ћу си па тој пишем, па цел’ свет да чита и да казује каква си је овај била, ћу си пишем од нешто друго.

Књигу би си и ја штампала, ал’ си паре немам. Кол’ко си само онај, моја друшка, Десанка песме и речи знаје?! А, треба да се записује. Нек си деца после читају... Ах, пусте паре, пусте пустелије...

Јефимија Коцић

УСАМЉЕНИ КОМШИЈА

Усамљени човек је живео у стану поред нашег. Полуго је седео у столици, никоме потребан и чекао смрт у далекој, непознатој земљи на брдовитом Балкану.

Усамљени човек је седео испред телевизора и својим дебелим прстима укуцавао канале. Дебео, ружан човек је испуњен мржњом према свему и свакоме... Да ли ће имати ко да га сахрани? Свакодневно је уништавао велике количине хране и својом појавом плашио децу на улици. Огромне количине хране је доносио из супермаркета и пијаце и трпао у фрижидер. Живео је у непрестаном страху да, када устане у пола ноћи, ничега неће бити у фрижидеру.

Летос је извршио „генералку” па је у стану сада било свежије и мирис више није био толико тежак и непријатан. Најјачи мирис је допирао с кревета старог господина, тепиха и из тоалета... Стално је нешто прослављао и желео да нас почасти. Није излазио баш много. Ноге су га болеле и вид му је ослабио. „Да ли сте сада за сок?” – приближио ми се и објаснио да жели да нас почасти. Када је почео да тражи чаше за сок, из кухињског ормарића је свашта поиспадало. Било је ту играчака, друштвених игара, старог ордења и нове бижутерије. Мирисало је на остатке хране која је већ иструлила од старости. Стајао је немо и посматрао. „То су поклони од моје ћерке и сина” – рекао је . „Имам унуку. Мој син има ћерку. Не видим их често, иако су у комшилуку. Много су заузети, а ћерка ми је преко океана. Бог да

убије ове политичаре што нам земљу уништише, а младе отераше... ”

Покушала сам да угурам све то назад у ормарић. Он је бирао играчке желећи да ми их поклони. Љубазно сам захвалила и рекла да задржи своје успомене, а да ћу ја повремено да га посећујем и да се играм. Охрабрио се и почео да вади своје ордење, захвалнице, повеље и на крају своју униформу. Лице му се озарило док је пребирао по успоменама. Коначно је нашао себи саговорника. Када смо коначно сели за сто са окрњеним чашама сока испред нас, подигао је главу и погледао ме с осмехом на лицу и рекао: „Да ли би да ми прочиташ оне нагомилане рачуне, изгубио сам наочаре?” Била сам изненађена. Мало пре тога сам видела његове наочаре, а сада их није било. Плашио се самоће и старости. Цела моја породица се укључила у церемонију читања рачуна и поште. Његове ситне, плаве очи су нас продорно гледале. Тражио је одговоре од нас и тек онда одлазио у свој стан. Био је весељак и из стана се чула музика.

Навикли смо се на њега и свакодневно ослушкивали његову самоћу. Били смо забринути када не бисмо чули музику или галаму из његовог стана коју је правио телевизор.

Наталија Коцић

ЗЛАТНИК ЦАРА КОНСТАНТИНА

Бежи... Трчи колико га ноге носе. Трчи трку свог живота... Задихан прати трагове... Губе се... Вејавица и ветар га гурају назад... Чопор бесних паса луталица се приближава... Бљесну чистина... Камен... Никако да се одвоји од промрзле земље... Свом снагом га отрже... Испод камена бљесну светлост. Заслепи га... На небу се указа крст звездама опточен, на земљи златник. На златнику ратник. Ужурбано га узе, затвори шаку и чврсто стеже... Промрмља себи у браду: „Овим ћу победити!”

Гледа како гладне звери стежу обруч око њега... Осећа њихов дах. Осећа хладноћу метала... Кроз тело му проструја талас топлине... Охрабри се и погледом поче да гледа разјарене животиње. Нетремице гледа вођу који ужареним очима кидише на њега. У једној руци чвршће стеже камен, у другој златник... Цео живот му се указа пред очима... Нађе се сред метежа и јаука, сред попришта тешке битке. Оклизну се... Паде и настави да пада у понор ка средишту земље... Покуша да разазна где се налази. Баци камен који се откотрља у празнину... Успе да ухвати неки предмет. Не препознаје материјал. Никада није нешто слично додирнуо... Да ли се овако одлази на други свет?! Изненада бљесну светлост и заслепи га... Осети бол у очима. Да ли је у Паклу? Не. Зашто би био тамо?! Добар је хришћанин. Полако отвори прво једно око па друго док му се зенице не прилагодише и угледа зидине Вилинграда и чу хук реке... Помисли: „Жив сам!”

Погледом је пажљиво пратио тесани камен, и тунел којим се дуго клизао. Уплаши се када у својој руци угледа кост... Људска... Брзо му мисао прострује кроз главу и узвикну: „Катакомба!” Тек сада се усуди да отвори шаку. На обверсу новчића се указа портрет цара Константина, на реверсу тријумф ратника... Још чвршће стеже златник као да стеже живот.

Немања Лагунџин

КРИВАЦ

Бог ми се први пут јавио у мојој двадесет шестој

Говорио је огавштине и којештарије пискавим гласом

Колико год да ми се гадио и колико год сам се трудио да га игноришем

Он се појављивао све чешће

Када се први пут приказао у људском облику

Имао је клемпаве уши, био је низак, са незграпним, предугачким рукама

Личио је на шимпанзу у лоше изабраном карираном сакоу

Тада ми је први пут наредио да убијем човека

У својој тридесетој сам почео да сумњам да се заправо ради о ђаволу

Те сам године и добио посао код човека кога сам требао да убијем

Чудо, или случајност – не знам

Знао сам све о њему

Четири године уназад Онај ми је свакодневно правдао наредбу детаљном аргументацијом

Испоставило се да је све што је рекао – била истина

У међувремену ми је шеф обљубио жену на очиглед свих запослених

На крају сам му посадио куршум у чело

Сада се у својој педесетој питам да ли је то ђубре убио Господ, Ђаво, или ја

Миодраг Лазаревић

ВИШЕ ОД КИЛА

Пролазим између тезги и домаћица на Зеленој пијаци, где се поред разгледања изложених пољопривредних експоната, гурање подразумева. А онда нагло застадох крај једне тезге. Погледах у млађу, промрзлу продавачицу и учини ми се као да у њеним очима нема мира. Шта сам друго могао, затражих килограм кромпира.

Полуга на кантару скочи.

– Имате више, од кила – рече.

– Ма, не питам шта кошта, само да није скупо! – рекох, а она ме погледа некако чедно, јер ипак је она са села.

– Имамо и добар пасуљ, за сат и по се скува – одзвањале су њене речи као тродневна кошава кроз стишка поља.

Ја промуцах да би морала она то да уради код мене у стану.

– Муж ми је преко пута, за оном другом тезгом.

Окренем се и угледам брку који је управо ножем стављао комад сира у уста.

Његов поглед био је хладан и оштар као нож.

Платио сам и пошао у празан стан.

Нема ми друге, променићу пијацу.

Арнела Лакота

СВАКОДНЕВИЦА

Ипак, немој да заборавиш да тражиш вечност у себи а не себе у вечности јер ће сваки корак бити тешка непреносива цигла коју не можеш смањити, ни обликовати онако како ти желиш. А желећеш!

Кад помислиш да вечност не постоји, сети се да је вечан Онај који је тебе створио.

Била је то последња ноћ када је помислила на Вечност, себе и Бога.

Осванув је дан који је у себи садржао свакодневицу тешког живота. Брисање трагова ноћи, испирање уста, без осмеха, дете у вртић, одлазак на посао, без осмеха.

За све је крив човек. Јер је човек. Као такав, он осећа, плаши се, разара своју нутрину не би ли дошао до одговора на питање: „Зашто живот, и ја у њему?”

Сигурно мислите да о овоме размишља особа која има све у животу. Или пак особа која нема ништа. Или особа која има све а мисли да нема ништа.

О овоме сигурно мисли твоја сестра, њена другарица, мој брат, наше мајке и очеви. На ово мисле сви људи који у себи носе људскост.

И живот. Тачније – жишку живота. Јер само они осећају бит и немоћ његовог правог остварења.

Тешко ти је да поверујеш?

Она је била жена, супруга, мајка. Била је све оно што један просечан човек очекује од живота и себе. Али она није била просечна и није желела такав живот.

Питаш се какав?

Живот пун животарења. Живот препун људске мржње, подлости. Живот препун празних реченица и читања између редова. Није желела да буде мрав у мравињаку! Није могла поднети да ће сутра чекати свог мужа који је вара, своју ћерку која пати због тога, себе како труне. Није хтела да буде згажена! Зато је згазила саму себе!

Довољан је један потез десног кажипрста и хладно олово убрзо доспе до тебе. И начини те мртвим. И начини те непостојећим, хладним, бледим. Мртвим.

Али није зауставио живот и човека у њему. Нажалост. Једно самоубиство није довољно. Човек ће увек живети и живот у њему никада не може престати.

Ипак, немој да заборавиш да тражиш вечност у себи а не себе у вечности јер ће сваки корак бити тешка непреносива цигла коју не можеш смањити, ни обликовати онако како ти желиш. А желећеш!

Весна Лаудановић

А, ЛУДВИЖЕ, ЛУДВИЖЕ, ВРАЖЕ ЈЕДАН!

Једне суботе моја бака Даница донесе одлуку да стави „трајну”. Код фризера је, међутим, отишла моја бака, а вратио се Лудвиг Ван Бетовен.

Та фризура изузетно се допаде њеним најбољим другарицама, баби Лепосави и баби Миленији. Онда су и оне отишле код истог фризера са захтевом да им стави исту „трајну”. И тако, у недељу око подне, у наше двориште ступише Волфганг Амадеус Моцарт и Јозеф Хајдн. У понедељак, овој тројци бечких класика придружи се и Јохан Себастијан Бах, бака управника позоришта. Бах је наколмовао нешто слободније локне.

И мода се рашири брзином светлости. До краја седмице, готово све баке из улице променише фризуру. У том процесу, Лудвигова екипа доби и појачање из другог сектора: стара учитељица Надежда, љута и строга, бескомпромисна учитељица Нада, постаде оно што је одувек и била: тужилац Хашког трибунала. С њим, Лудвиг заокружи свој камерни састав.

Од тада, сваког петка у пет поподне, ово друштванце прави русвај у нашем малом стану. Заједно са Волфгангом и враголастим Хајдном, тужилац растура класични денс, док ДЈ Себастијан слаже невиђене компилације 40-их, 50-их прошлог века.

Моја бака Лудвиг при томе редовно служи слатко од орашчића и смокава са мирисном гранчицом розетле, чај и разне друге занимације. Чоколадне ишлере, најчешће. За слано мезе, пак, задужен је тужилац.

А кад се предвече уморе, поседају у круг да плету и везу. Све од покрстице до пуњеног веза... И то без наочара.

Сања Лукић

ЕКСКУРЗИЈА

Да ли има неко ко не може да плати екскурзију?

Чујем питање разреднице и не дижем поглед са текста нове лекције, читам а мисли ми сијеку слике свега онога чега немамо и имамо а о чему се мало знало и још мање причало.

Скривам поглед да не би заплакао на нечијим новим панталонама, перници пуној оловака, украсима за косу. Скривам поглед у редове црног мастила и надам се, знам да ми раде преправку маминих панталона, а ако нас неко позове у надницу, остало би и за џепарца.

Хвата ме језа и страх помјешан у радост ишчекивања, можда изаберу баш мене.

Имате право на једно бесплатно путовање – наставила је разредница – па ако немате ништа против, нека то буде Никола.

Против!!

Гутам сузе док ми вапај слама душу, па он долази аутом у школу!

Сандра Максимовић

НАСЛЕДНИК

Напољу су већ густи зраци наслеђеног сунца увелико осветљавали наслеђена стабла наслеђеног врта, када се промешкољио у својој наслеђеној фотељи и опсовао нешто на свом наслеђеном језику. И та псовка, знао је то добро, била је једнако наслеђена као и уста са којих се превалила.

Горња, танка, неправилно извијена усна, која је његовом лицу давала непријатан изглед каквог шалтерског службеника, била је дедина, а Бог ће га знати од кога ју је тек овај наследио. У мислима су му искрсавала страшна варварска племена, брадати крволоци искривљених уста, јер шалтерски су службеници, свакако, њима дуговали своје наслеђене манире.

Доња, дебела и опуштена, имала је своју дугу неуротичну традицију још од неког прадеде Богдана, чије је и име морало бити наслеђено, јер нит је Бог могао имати везе са тим несрећним прадедом, нит је прадеда могао имати везе са тим несрећним Богом.

А та несрећна идеја Бога једнако је сада пулсирала у његовој наслеђеној глави и једина га спречавала да своје наследство окачи о наслеђени лустер и пусти да се зањише у наслеђеном ваздуху.

Наслеђена тетка из Париза више би му значила од те пусте наслеђене идеје. Овако му остају наслеђени дугови и наследне болести, које ће, опет, оставити у наследство својој деци наслеђеној од комшије.

Па ипак, када се све збројi, рачунао је, он јесте богати наследник – та наслеђена мисао тешила га је док је довршавао свој тестамент: Наследства наследник ко-

ји у наследство оставља наслеђене речи наслеђене приче наслеђеног језика, на једном наслеђеном правопису, о чију се наслеђену норму неће огрешити ни сада док на папир свог наслеђеног живота ставља последњу, наслеђену тачку.

Јасмина Малешевић

КОНТЕЈНЕР ГОДИНЕ

На листи контејнера заузимам треће место. Финалиста сам за контејнер године. На дан додељивања награда, забављаћемо госте. У свим ситуацијама, контејнери пате од слабости „изигравања величине”! Реално гледано, то је позитивна особина. Гости ће у нас трпати ласкаве речи, гнев, остатке одмрзнутог печења, поцепане кишобране које су искористили за прикривање савести.

Иначе, ја свакодневно радим на углу између Института за исхрану и Завода за одгој деце. Сваке ноћи, одјекују поруке одбачених. Шутирање контејнера привлачи пацове у бесконачном низу. Целе боговетне ноћи, они се са разбацаним кесама поигравају. Зато се буним и патим! Пацови растурају моје сакупљено благо, гризу и глођу, а до хране им није стало.

Крај растурених и поцепаних кеса џиновски пацов скичи и води коло. Пролазници показују прстом на мене! Какав је то контејнер који се не брине о свом ђубрету!

Отворио је поклопац, поломио је точкове, лудује са пацовима! А пацови неустрашиво надиру. Причају о каналима света, о ритуалима загађења. О томе, како је човек једина жива врста, која прождире друге, а затим, са задовољством гази кости.

Контејнер сам и никада нећу бити богат. Ипак, пожелим да купим депонију.

На мојој земљи, ђубре би умирало природном смрћу!

Славко Мали

СУПЕРЦВЕТ

Суперцвет није био као Супермен. Не. Био је бољи од њега. Он је мирисао, за разлику од Супермена који је смрдео, јер је летео кроз свакаква срања спасавајући разне изгубљене случајеве, којима је Бог одредио да страдају.

Али Супермен је уобразио да је он Бог, и да треба да брине о судбини људи.

Зато се једном приликом саплео у ваздуху и поломио кичму.

Од тада се возио у инвалидским колицима и кукавички газио цвеће по ливадама.

Али, Суперцвет више није могао да гледа толику неправду према својим сународницима.

Сажвакао га је један смрдљиви, брабоњајући створ.

Горан Манић

КЛУБ ИРХМЗ

Јозеф К. није био лош човек. Радуцкао је около све и свашта за свакога и мало пара и хранио... не знам колико деце... Али, брате, досађивао је својим причама из збирке теорије завера... Уљудно али одлучно сам га гурао из стана док он није прекидао... „а, то ти је једина ствар која се никако не мења... државе, владари, паре... све... само не и извештај о водостању... емитују те неке сигнале...” па сам га гурнуо низ степенице. Сломио је врат брзо и лако, није ни схватио да је мртав.

Послао сам поруку „Бездан-634”, а затим неко време неодлучно размишљао шта бих то преподне... а онда, ипак: „Баја-123”... Та је одавно с нама, али су јој недавно заменили сисе и дупе, нове фелатино усне... а страст јој је остала иста, маштовита и необуздана... Свршио сам то таман на време да погледам пренос из скупштине и задовољно увидео да је већина изашла на време да слуша најновији Извештај. Смернице „Двор на Уни-45” ће бити спроведене и још једна фирма ће радити за Клуб.

Касније, на Секцији за шишање оваца и драње јараца, није било лако. Већ нам недостаје идеја. Они мајмуни од уредника и колумниста су се опустили и пропили, а требају нам нове шок-терапије за Масу. Био сам нервозан и отишао да серем. Тада најбоље мислим. И... резултати су били ту. Олизали су ми дупе и срећно кевћући отишли да коначно нешто раде. Визија, визија им треба!

Зато је сусрет с хуманистима из НВО био задовољство. То је наша елита!

На снимању ПреПоподнећи сам био оштар. Лепонога водитељка обећава, али сам по манекенки видео да нам се калуп већ излизао. Кад смо били у програму, сви су се уредно смејали мојим глупим шалама, посебно гологуза певаљка. Најновији хит-писац је био помало кисео, али средиће се то. Написаће певаљка нешто.

С фудбалерима је, као и обично, било напорно. Толико тешко схватају... На поласку сам кладионичару шапнуо „Тиса-тисабеч”. Паре! Ипак сам ја Банкар!

Да бих мирно заспао, послао сам сигнал „Солнок-147”.

Сирочићи Јозефа К. су били тако срећни због наше великодушне помоћи. Посебно су били одушевљени меким, удобним и чврстим ципелама. Па... израђене су од коже њиховог оца.

Олга Манчић Лодика

ГНЕВ

Дозлогрдило ми више да се правдам! Мало, мало, те ми фали ово, те ми фали оно... А они ко да су исправни и ништа им не фали! Дабоме, зашто и да им фали кад имају све што се пожелети може! Добар ауто, добар посао. Лова до крова, а где је лова ту је и љубав... И шта има ту да им нешто фали!? Па признајем, и те како ми фали! Дааа! Кажу они мени „Ма фали теби памет”! Ма види Бога ти! Мени фали памет? Шта ће мени памет, па да ми фали! „Вама, бре, фали памет, а не мени!” Кажем ја, а они мени „Јеси ли ти ћакнута мало у мозак? А?”, „Па шта, бре, ви хоћете од мене?” Питам ја. А они мени: „Хоћемо да уђутиш већ једном!”, „Па добро, докле да ћутим?” питам ја. „Док ти не кажемо! Је л’ јасно?” „Јасно...”, климнем главом, „...али зашто?” „Зато што ћеш добити отказ! Ето зашто!” припретише они мени. „Опа” помислих ја, у том грму лежи зец! Аха! „Ехеј! Да знате ви што сте без фалинке, да у овој демократији ја да ћутим нећу! И готово!“

Добро. Десило се што се десило, али некако ми нешто лакнуло у души, мало ме прогласише... већ знате... као да ми нешто фали у глави, али..., не жалим се... све друго ми не фали...! Па шта!

Данко Б. Марин

ДА СКРАТИМ ПРИЧУ

Косим, а немам појма о кошењу.
И да скратим причу...
Живим, а немам појма о животу.

Борис Марковић

НА ИЗЛОЖБИ

Шетам се по галерији. Стално имам утисак да боје цуре са слика. Покушавам да их задржим шакама. Препуне су сада већ боја, из њихових прелива јављају ми се гласови разних ствари, које сам годинама дотицао само маштом.

Боје толико има, сада ми је све до врата. Ипак, кроз прозор видим колегу са студија, како ми маше рукама и објашњава да је галерија потпуно празна, да нема у њој слика.

Тада настављам да се шетам по празној галерији, слутећи да се слике и боје ипак крију иза неког угла. Једино ми је чудно, зашто сам сав прљав од боја.

Оливера Марковић

КАД УМРЕ

Данас је умро неко. Неко је умро. Данас. Неко ко нам је био драг, био је. Киша је, тужно је.

Када неко умре, људи носе флор. Сви носимо флор. Киша јако пада. Неко носи значку. Туга јако боли. Неко носи брош.

Ја носим флор. Киша. Флор носи мене.

Ратко Матић

СПАВАЊЕ

Пијанство... не, није пијанство. Кафа... држи ме будног, живци ми играју... није кафа. Ово је неки дан, сад већ прошла ноћ, кроз прозор вири јутро. Почео сам, ово је неки дан, време муке – мучнине. Састављање неповезивог, надања и планирања већ изгубљеног, одавно завршеног проблема.

И пошто је таква ситуација, пролазим у неку руку између двоумљења, тачније одлуке да ли сада коначно спавати или себе намерно мучити цели дан без сна како би следећу ноћ имао мирну и спокојну. Споредне ствари стално долазе до изражаја, од неког баналног до важног копања по туђим одбаченим мислима које ником не користе, само мени навиру. Одбачене информације бескорисне могућности новог наизглед иновативног информатичког, потајног – тачније скривеног. Да ли морам сваки пут бити јако трвдоглав да не видим или не могу да нађем оно што тражим а да свако само једним потезом раскрчи ту шуму и види то дрво. Треба наћи идеалну раван, да ли размишљати пре или после? То свакако није размишљање које бих хтео да имам, друго је оно кад имаш потпуну концентрацију па као на дрогама прелазиш са једне мисли на другу и слажеш па повезујеш, али то није ово, ово је осећање непотпуности, прелаза неких слова у које гледам не би ли неко искочило, јавило се као интересантно и дало смисао, чисто опажање површинског дела слова које мирују, немају где јер трпе. Па како онда човек нешто ново да научи ако само прати своје упорне подвиге досаде, кад је читав свет и онако осетљив на оне које хоће да утону ако не у једну причу, науку, самозадовољство, тачност, прецизност, где може стати… резигнација, ако не онда једно добро одмарајуће спавање.

Јован Матовић

ПАСЈЕ ГРОБЉЕ

21. век. Смрт. Мрак. Вечна катастрофа. Рафали празне буке одјекују позлаћеним кавезом. Паучина подрхтава. Послушна непромишљеност цури из затворене чесме, пунећи стомак црквеног покоља. Језиво рађање спасоносног самоубиства, ослобођено свињских сведока, крије се испод тепиха. Спуштене ролетне подижу обрву, не скидајући поглед са жртве. Питоми хормони обешчашћеног метка пробијају се кроз гужву дресираног хоризонта. Срушени правопис, утопљен пепелом, дави се у шољи хладнокрвне кафе. Близина Божјег смрада грчи се у стиснутој песници разулареног тамјана. Исечено дрвеће неопажено мастурбира. У кланици наивно опело. Стока неписмено риче. Телефон никада не звони. Лаковерни метеж оставља гојазне отиске на заувек празном папиру. Јалови нихилизам дискретно обасјава закопане митове. На језику врелих епитафа стоје стрељане муве. Орошени споменици блистају без стида. Уцењени таоци црвене попут очевих предрасуда. Гласно сунце притиска угашене свеће.

Неисправно рођен, будим се мртав. Не осећам крв, али осећам смрт. Крив сам. Узалуд помилован, устајем из фрустрираног породичног загрљаја. Исфлекано ништавило вуче ме за ногавице, остављајући побеснеле лешеве на нишану. Топлина неудобног ковчега нарушава зиму импотентне трпезе. Излазим ван себе, без кајања. Голим стопалима додирујем дно закопчаног неба, осуђен на оштрицу ножа. Плитка утроба, благословена незнањем, понизно маршира длановима пакла. Упаљено светло не усуђује се да засија. Крах дисања

мешкољи се на леђима аутистичног апсурда, усредсређен на прво лице једнине. Опало лишће затрпава невину новорођенчад. Осуђени тоталитаризам слива се низ утабане злочине поремећене религије. Мртве главе злокобне традиције оплемењују ситне дубине контејнера. Ђубре се разлаже на безброј гладних уста. Мртва деца задовољно аплаудирају. Крштеница неопажено постаје умрлица. Јован неопажено постаје хрпа излизаних костију којих се и пребијене сеоске џукеле клоне. Мртва црнина штити ме од кише. Умивени пепео греје ми руке. Изгубљен у ерекцији кобног спектакла, пуштам метак да засија.

Никола Микић

ДАНАС ОПЕТ НИСУ ИСКОПАЛИ МОНАХА ТЕОФАНА

Данас опет нису ископали монаха Теофана. Боже драги, ево прође година и три господња дана како лежи поред мене и непрестано ми говори у лијево ухо; човјек се ни у гробу не може поштено одморити. На почетку, док се још навикавах на подземни живот, бијеше ми занимљиво слушати његова јадања; сада, када открих предивну лакоћу гробног самовања – јако тешко ми пада сва та галама. Али, нешто ми ипак није јасно... Та нисам ваљда ја, стари монах Јоаким, излудио од ове светогорске црнице, па ми се све измијешало у глави? Зар се до сада мртви нису ископавали након три године, да би се гробно место испразнило за следећег монаха-покојника? Јесу, бога ми мога, гробље је одувијек било премало да нас све прими. А овај Теофан читава два дана прекардашио. Ако ме сјећање не вара (а сјећање је варљива категорија овдје доле), прекјуче је било тачно три године како смо га спустили у раку. Биће да су монаси заборавили, ипак је љето, сада су посјете Хиландару чешће него обично, а и посла је пуно. Понекад се нашалим са добрим Теофаном, па му кажем да ће ми – ако још дуго будем морао слушати његова путешествија – отпасти и ово мало преостале браде са лица; за једног господњег слугу, који је цијели свој вијек самовао у топлој тишини хиландарских зидина, то је превише. Он само онако шеретски одмахне руком и настави по старом. Нада је једино што ми преостаје (сићушна као мрва хљеба), нада да ће га ваљда ускоро ископати... Ено га, опет се протеже, изгледа да ће почети. Ви како хоће-

те, ја сам сувише уморан да бих још једном махао кандилом кроз молитву његовог бурног живота, зачепићу уши брковима и почети да сисам нектар светогорских дубина, откако је љето стигло, све га је мање, окус хиландарске поморанџе полако нестаје са мојих пупољака. Бог са вама, дјецо моја...

„ Е, Јоакиме, мој Јоакиме. Ма знаш ли ти како је ономад у Кавказу било тешко.....”

Само још једна ствар. Ако имате бркове као и ја, лако ћемо са Теофаном... Направите два чвора на оба краја, те их гурнете у уши. Наравно, зависи са које стране Теофана сте закопани. Ја, рецимо, лежим са његове десне стране тако да ми је лијеви чвор три пута дебљи од десног. Ако пак лежите са његове лијеве стране, онда ће вам, наравно, десни чвор бити три пута дебљи. Ако уопште не лежите поред Теофана, то значи да вјероватно никада нисте били на Светој Гори, да се нисте замонашили, да не знате како су оштре хиландарске зиме, да још нисте умрли, и да ће добри Теофан наставити да прича у мој троструки лијеви чвор, јер, чему ископавати оне давно умрле када нема ко да се положи на њихово мјесто? Чему, дјецо моја?...

Драгица Миленковић

ПОЗАЈМИЦА

Под светлом фарова Милоје бучно одгурне један па други део капије, уморан и уплашен што је кућа у мраку. Шта ли је са Маријом? Утрчи у кухињу. Зове. Трчи из собе у собу. Зове. Враћа се у двориште. Зове. Да није код комшинице? На корак од мале капије саплете се о нечије стопало...

– О, Боже! Да ли је Марија...?!

Сагне се. Јак мирис алкохола... Фарови, долазећих кола, нејасно осветле Маријино лице. Милоје брзо дохвати дрвено корито које се, неким чудом, ту нашло и њиме поклопи своју жену. Дрхтавих ногу свали се на корито.

– Комшија, јеси ли добро?

– Јесам... јесам. Мало сам уморан...

– Ако треба помоћ...

– Не, комшија... Хвала...

И сам не зна колико је тако лежао и је ли онако уморан и заспао, кад га трже лупњава испод корита.

– Помагајте, људи! – цвили његова жена.

– А... ко си... ти?

– Марија! А ти?!

– Ја сам... Свети Петар! Да ли ти нешто треба...?

Свети Петре, дај ми на зајам мало ракије. Ја ћу да ти вратим ракију и вино приде кад ми ови моји донесу у суботу.

Наталија Милетић

ЉУБАВ

Кад је ноћни лептир улетио у купаону, улазила сам у каду. Остављао је златни траг по плочицама. Гледала сам своје тијело које не волим, а он је пузао по стјенци каде. Нога ми је као змијска кожа пред промјену. Крила су му прашњаво ткање. Трбух ми се преврће. Он вири иза крила. Зашто не лети, питала сам се, док сам погледом сецирала наслаге, дојке, сву мене. Полако се приближавао међуножју. Резова ту има разних. Ожиљака такођер. Неугодно је. Бјелина угланцане пластике, и паучинаста крила и длаке, нешто ту није припадало. Рука ми је танка и прошарана жилицама. Махнула сам. Уплашио се и пао под ноге. Зашто не одлети? Зашто сам тако мекана? Сапуница је клизила низ бедра, није га погодила. Свеједно се успаничио. Мицала сам кврга-ва стопала, пазећи на њега. Њему кврге нису ружне.

Мислила сам да ли да га узмем, да га волим или бацим кроз прозор. Али лијепио би се у сапуницу, у мокре прсте, његови би дијелови остали у мени, на мени. А видио ме какву ме ријетко тко види, допустила сам му. Све те кврге и прегибе. Све је видио.

У бијелој купаони моје тромо, лијено тијело се прељева само по себи, а ноћни лептир га гледа и не жели летјети.

Ајде, лептиру, бјежи, бјежи да се могу мрзити у миру.

Александра Милић

НЕСТАНАК

Још мало сунца, још неколико заједничких тренутака, само још мало живота... Још мало времена. Али времена нема, чак ни неколико сати на поклон, вријеме је оно шта недостаје... Толико се времена протрећило у спавању, љутњи, даљинама, тишини... Толико се времена немилосрдно и непромишљено бацило у неповрат. Толико је мало остало да не знам да ли ћу умјети да смислим и остварим сва она мучна опраштања која предстоје.

Пољуљана равнотежа, прекинуте везе, разводњени односи, даљине оних најближих срцу и несносан мирис смрти. Предстоје одласци у ново, непознато, неизвјесно, у туђе, у никад жељено, никад питано... Све унутар бића се цијепа, раздваја, откида а вањски свијет остаје непомично једнак, каква неправда ка бујици измијешаних осјећања и њиховој снази, каква немоћ унутрашњег да утиче на спољашњу слику живота. И све чему се молим и све шта тражим јесте још само мало времена...

Владимир Милојковић

ЛЕТ

– Погледај! То треба убити! Сачекати напољу и убити!

До пуцања и напона. Грч. Хладан зној избија. Дисање се убрзава. Корак пружен расте. Намаз се стеже у пластици испод капута. И још брже у трку нестаје. До сандучета. Сандук. Лим. Плава коверта и крик.

– Шта могу са тим?

Скакање кроз прозор је бајата опција. Семафор кроз маглу намигује. Блато. Бело блато и тврд бетон. А бело је и унутра. Изнутра. Бело месо. Бела течност жућкасте нијансе. Ипак није 100% бела. Нестаје у гомили понекад са пеном.

– Да ли ипак тече?

„Убити” – Како то фантастично звучи!

И грч. Потез оштрице и боја се мења. Очи се склапају. Месо тоне под површину. Под ниво. Под. Дно. Дубоко. Високо. Далеко.

Данијела Милосављевић

DREAMING

Аборицини верују да оно што се догоди у сновима упућује на то како треба живети. Одатле и њихово питање уместо поздрава „Какав је квалитет твојих снова?”

Dreaming – животна филозофија Аборицина.

Ја сам птица. Сањам да излећем из кавеза и летим ка слободи. Ветар ми мрси перје а хладан ваздух шири ноздрве и пуни плућа. Желим да додирнем сунце и загрлим кишу. Поздрављам планине и купам се у снегу њихових врхова. Плешем по стенама дубоко урођена у руно планинске дивокозе.

Ја сам стена и ја сам усамљени цвет. Ја сам трн. Бодем земљу под собом, разбијам је у прах и јурим ка језгру, ка срцу живота. Врелина. Тама. Тишина. Хук у даљини, грмљавина, заглушујући бол у ушима и експлозија. Земља ме силовито избацује из утробе. Земља ме рађа.

Ја сам кап лаве и искра у оку Велике птице. Огледам се у лицу океана, обојеног бојама живота морских бића и морских трава. Летим ка чудном облаку сивила, мрежасте структуре. Улећем у облак и вртим се, вртим се. Ја сам честица песка, након много векова изнедрена. Вртим се у трансу и ритму пустињске олује. Падам на земљу и крећем се.

Ја сам змија. Дијамантска крљушт блешти ми на сунцу. Заводљиво вијугам и вијугам и течем и дајем живот. Ја сам река. Натапам се мирисима зачина и вреве Базара и утичем у море.

Плутам широким пространством, смирена, задовољна, узвишена. Узвисујем се ка небу, дугом обојена капљица, ношена ветром. Небо плаче и просипа ме по шуми. Сливам се низ лишће које ме жудно лиже. Капљем и суновраћујем се у ледени вир. Он ме врти и врти. Подижем поглед и видим плејаде звезда. Видим Колосеум. Видим Универзум којем тежим. Урањам дубоко у себе и мој дух лети ка њему, желећи да га додирне.

Досежем врх Света.

Ја сам вечни путник кроз снове, а време снова нема почетак ни крај. Ја сам прошлост, садашњост и будућност. Нежно стављам главу под крило и сањам.

Ја сам птица.

Ко си ти? Шта сањаш?

Љиљана Милосављевић

БЕЛИНА

Пролазећи крај контејнера, данима гледам разбацану одећу. Решио неко да испразни орман и отараси се успомена. Што смо старији, све се теже одвајамо од ствари. Уредно сам и ја напунила један џак. Чинила сам то и раније, па чим га спустим, сетим се кошуљице или хаљинице, које сам са љубављу деци шила и буде ми жао. Извадим из џака и вратим их кући. То чиним по мраку. Не бих волела да ме неко сретне ни кад понесем џак, ни кад се вратим са поменутим стварчицама.

Овај пут сам смотала у џак венчаницу. Двоумила сам се више пута, загледала, окретала и коначно решила да је бацим. За оно време је била обична. И венчић је пожутео одавно, згужваног сам га се отарасила. Где ли је вео, појма немам. Шта сам урадила са ципелама, не сећам се. Давно је било. А рукавице искочиле, жуте додуше, али ће се унучице слатко поиграти. Зар сам тако мале руке имала? Пола Београда смо тада обишли да нађемо бурму тринаестицу. Таква величина је ваљда била реткост или је нико није желео. Одавно ми прсти окврга вили, једва сам је скинула. Нови прстен, упркос многих годишњица нисам добила. Веренички још мањи, годинама у кутијици стајао, после га ћерка носила. Шта је са њим било? – можда га је и изгубила.

И тако остављен џак, ујутру видим покидан. Ствари развучене. Без жаљења видим мој девојачки црвени карирани прслук и ко зна шта још. Али венчаница се истегла, свом својом дужином, по дану! Понадам се однеће је неко ноћу. И тако данима загледам. Увек исто...

Газим четвртом деценијом брака. Порасла деца, а и њихова деца. Носим прстен што ми је поклонио пред смрт отац. Ни за године не марим. Радујем се сваком новом дану. Молим Бога да одем после моје мајке и пре своје деце, онако у ходу. Остало како буде.

Сипи киша, јесења. Кренем у мрак. Лишће се прилубило за асфалт, пазим да се не оклизнем. Видим, венчаница се бели у мраку. Журно је смотах, отежалу од кише у најлон кесу и пожурих да је избелим, ако ми пође за руком. И ако је начео мољац, не мари. Нека чува успомене у орману.

Јелена Милуновић

ПОЛИГРАФ

Хладни прсти ноћи на врату. Камен у гласу. Лед у погледу. Кошава у мислима. Мучан бол у стомаку. Бездан под ногама. Нож у ваздуху.

Лаж је детектована.

Мирјана Миљковић

ИНДИГО НАНА

– Баш су неуки ти Индијци, гладују, а краве им слободно шећу – рекао је подругљиво, преклопивши новине. – Нису дали заклати краву с брода који је пристао у њихову луку – добаци супрузи, уживајући у мирисима приготовљена обједа.

– Зашто морају убити краву? Нека једу рижу – укључи се Нана.

– Погледај се, ти си као бурлаво прасе, избирљива и прозирна. Једи, да не оболиш од туберкулозе – нагну се отац и поглади ју њежно по свијетлој, готово бијелој, коси, пречувши њезино питање.

Превртала је невољко пилећу боцку по тањуру једва ју двапут загризавши. Туберкулоза, тајанствена сподоба што односи дјецу која не воле јести месо. Нану нису плашили опаким вјештицама.

– Једи! – одлучно ће мајка. – Изгледаш као да си из Биафре дошла.

– Превише си она главу разбија глупостима. Јутрос је плакала док сам у купаоници пиле клала.

– Не цмиздри, видиш да се дуже мучи због твога сажаљења – ушутка ју мати док је пилету брзо, обухвативши га кољенима, пререзала врат и пустила да крв отече у лимени тањур.

– Крв је здрава, издинстат ћу ти је с луком и паприком. То ће ојачати и твоју крв.

– Бојим се за Нану, кашљуца и има пречесте бронхитисе. Морам ју сутра одвести к докторици, а она ће ју опет послати на рендген – брижно ће отац.

– Дај, тата, направи колутове – замоли га танахна дјевојчица.

И он би вјешто, посјевши кћер на кољена, отпухивао бјелкасте колутове дима. А она би тихо кашљуцала.

– Знаш ли да је Нана јучер задивила моје другаре, цијелу је велику пјесму наизуст знала без погрешке. Покажи мами што знаш.

„…Хучи мутна Дрина, вију се облаци,
вијенац црвених ружа у ријеку баци.”

– Видиш?! Што сам ти рекао – усхићено гледа своју мезимицу. – Сада ће и тата:

„Ich weiss nicht, was soll es bedeuten,
Dass ich so traurig bin…” – свечано ће он.

И њих би двоје, занесени, сањарских очију, запловили морем меланколије.

А ноћу би Нана, преврћући се у постељи и купајући се у зноју, тешком муком успијевала прелазити узбуркано море боје индига уским и слабим мостићем, бјежећи од Туберкулозе, с меким и топлим пилетом у наручју, као с најдражом лутком.

Стеван Михаиловић

ШЕТЊА

И овога дана је шетао уобичајеним темпом поштујући терапију лекара да сваки дан прошета два до три километра да би се побољшавала циркулација крви и успоравало изумирање нервних и других ћелија све старијег организма. Игром случаја сети се куће где су као деца проводили дане распуста код Нане, очеве мајке, као и гостинске собе са полицом на којој је стајала већа једра јабука и поред ње на зиду икона Богородице са Христом у наручју. То је био Нанин мали олтар пред којим се свако јутро и вече молила са неколико речи молитве изговорених у себи...

јабука и
икона... и нема
молитва старице.

Крајем распуста упитао је Нану зашто јабука стално стоји на полици и вене. „Она ће стајати док не ископни, док њено време не истекне!” одговорила му је Нана.

Када је Нана умрла, сетио се њених речи и јабуке на полици... И Нанино време је истекло...

протиче време...
негде у нама живот
тајновито копни

И даље је корачао мада нешто споријим темпом, остало му је још мало да заврши ту свакодневну шетњу.

Марија́на Мишковић

НА ИВИЦИ СВЕТА

Црвене ципеле са штиклом, машницом и отвореним прстима, и једна жута стаза у недоглед!

Дом, Оз?! Не! Па откуд вам то да се сваком жутом стазом стиже у Оз, и да било које црвене ципелице знају пут до куће?

Ја ћу, рецимо, отићи тако на крај света.

Имаћу и белу пин-ап хаљину, везаћу косу црвеном марамом на беле туфне, имаћу тамне наочаре и велики будилник на навијање.

И, кад стигнем до краја, изућу ципеле, сешћу на ивицу света и млатићу ногама у ваздуху (онако како то раде деца кад им је досадно).

Онда ћу ставити наочаре, сачекаћу да ми сунце приђе довољно близу, дограбићу га, пољубићу га, опећи ћу језик и бацићу ту ужарену лопту преко ивице.

Затим ћу будилнику шапнути да је поноћ.

Забацићу туфнасту мараму и уловићу месец. Укључићу га.

И тада ће се на месечини видети ко то седи на ивици свог света преко пута мене.

Горан Младеновић

ПОСЛЕ ТРЕЋЕГ ЧИНА

Радили су ми о глави, од самог почетка. Сам сам крив. Све време, дозвољавао сам им да чине шта им је било по вољи. Потурао леђа, сагињао главу, окретао други образ.

Супруга. До краја, био сам заљубљен у мали прст око ког ме је вртела, још од кад смо се упознали. Уместо бурме, носио сам катанац, са невидљивим, прилично кратким ланцем. Заузврат, она је уживала слободу у сваком погледу.

Деца. Као да су настојала да што спорије одрасту; по могућству, никад. Син – са две провалије уместо џепова, гутаће моју зараду. Пред њим сам крчио пут, за њим чистио смеће. Кћи – детињство провела у Дизниленду, пубертет на Беверли Хилсу. Навикла на уредан живот: дванаест сати провода, дванаест сати починка.

Родитељи. Као да су се потрудили да што пре остаре и занемоћају, али, умерено, дозирано, те се у том стадијуму конзервирали. У јесен живота, ослонили се, наравно, на мене. А, јесен дуга, златна, благе климе.

Пријатељи. Добар сам им био кад би требало позајмити кинту, платити пиће, повести неког негде аутом. Добри су и они мени били, такви какви су били.

Први их је све, као, забринуо. Како си, шта је то било, треба ли ти ово, оно... Облетали, салетали, па – све по старом.

Други је прошао са мање помпе. Ваљда се очекивао, као што се и очекивало да га преживим.

Трећи је био фаталан. Ипак, најмање ме је болео. Као да ми се на свакој страни главе отворио по још је-

дан пар очију. Док сам паковао душу у кофер, опуштено сам на приватном екрану пратио остварење непознатог режисера, биографског типа.

Опроштајне речи: лепршаве од лоше прикривеног олакшања. Хорски јецаји „на суво”. Иза мене, остало им је више но довољно за лагодан живот.

Ипак, кад се завеса подигла, као и сваки пут, појавили смо се заједно, загрљени, те се, праћени аплаузом, поклонили публици.

Александар Момчиловић

КРАТКА ПРИЧА СИМЕ ЛАКРУМОВИЋА

Најпре вас морам замолити да замислите да је прича која следи стварна, да сам и ја стваран, јер сам склон томе да измислим неке детаље из детињства, па чак и себе. Моја прича не почиње овог тренутка, она чак не почиње мојим рођењем, она почиње од оног тренутка када сам одлучио да се родим. Чекао сам неколико милијарди година, да би крајем другог миленијума, тачније 1968. године, на овај свет дошао ја, Сима Лакрумовић, самоуверени бедник у покушају (наглашавам ово „у покушају", јер ја то никад нисам ни био, само ми је добро звучало уз име). Како сам био срећан тога дана! Био сам срећнији и од моје маме и од мог тате, био сам толико срећан да сам заплакао! Бебе, драги читаоче, плачу од радости. Мало сам се разочарао, нисам баш био онакав каквим сам се замишљао. Нисам желео да живим, али нисам могао да се вратим назад, па сам морао да наставим. Мој највећи проблем је био (а то сам тек касније схватио), то што сам рођен у Србији, тј. то је тада била Југославија. Толика планета, а мене пошаљу баш на Балкан! Међутим, моја би прича била много краћа да нисам ту рођен, тј. не би ни постојала. О животу сам увек нешто схватао, а онда схватао да је то погрешно. Нисам толико волео људе, не зато што сам био много бољи од њих, него зато што би често умели да ме изнервирају, иако сам понекад могао провести одлично време са њима. Зато и нисам успео да добијем дозволу за пиштољ или пушку. Често сам замишљао како с пиштољем у руци шетам мрачним улицама осветљеним месечином и жаром моје накривљене цигарете. Не знам

да ли је свет око мене почео брже да се мења или сам то био ја, али знам да ме је околина све више узнемиравала. Трудио сам се да што мање времена проводим ван своје собе без тепиха и прозора. Чинило ми се да сам у њој могао да боравим данима или годинама, излазећи напоље тек да чујем неку новост која би ме натерала да се поново у њу вратим... У њој сам заборавио све снове и људе, пиштољи мене и снове, тако сам и једноставно престао да постојим.

Сара Мунижаба

КАО МОРАШ

Корачаш тако кроз неки живот, око тебе све неке обавезе као, све нешто мораш да радиш, а ти то не радиш, али знаш да као треба да радиш. Па мислиш како нећеш да радиш, јер не мораш да радиш, а опет криво ти је што не радиш, јер би као требало да радиш. Па не знаш више шта да радиш, шта треба, а шта не. Не знаш шта би да радиш, јер мислиш како већ имаш нешто да радиш. Па не знаш да ли си безобразан, јер мислиш све неко рачуна на тебе да ћеш то да радиш, али ти стварно, јако не желиш то да радиш. Али те заправо и није брига за то, а опет јесте, јер се бринеш шта ће ти неко рећи, неко ко рачуна на тебе да то радиш. Па ти буде непријатно кад то не урадиш и тај неко то види да ти ниси урадио, али ти свакако то ниси ни хтео да урадиш, само радиш то због тог неког. А ти никад ниси рекао некоме да нешто ради због тебе. И ти никада не гледаш шта неко ради, јер тебе не занима, јер он то ради због себе. А зашто ти онда то радиш због њега, а можда он и не очекује да ти то урадиш. Али ти знаш да он то очекује, јер знаш ту особу. А теби смета што ти мораш да радиш оно што нећеш због некога. Смета ти што све нешто мора да се ради због некога и ти не стигнеш да радиш нешто због себе. А онда опет кад се осврнеш, видиш да ниси ни радио све те ствари које ниси хтео, али опет иако их ниси радио, мучило те што ниси, јер је неко очекивао. А ниси ни успео да уживаш у стварима које си хтео да радиш, јер си као тада требао да радиш те друге ствари које ниси хтео. И шта сад? На крају више

не знаш шта да радиш, шта си требао, шта би требало. Не знаш ни да ли те ствари које као треба да радиш радиш због некога, или ти као себи говориш да је због некога, јер је, на неки чудан начин, лакше када треба да ствари које нећеш да радиш, радиш за друге. Али опет кад их не урадиш, ти себи говориш како то свакако ниси хтео да радиш, али у ствари те јако нервира што ниси урадио, јер не знам зашто, као и хтео си. Не, ниси хтео него си знао да си могао, јер је лако да се уради. Али зашто се једемо, кад свеједно нисмо ни хтели да то радимо. Ух, уморна сам.

Ненад Живковић

***

Из чисте досаде назовем телефоном познату видовњакињу која види на даљину, која стопроцентно погађа вашу будућност, и зна све о вама чим вам чује глас.

– Хало, ко је то? – одговара она на мој позив.

Занемех...

Вида Ненадић

ПОСЛЕ

Кад је он променио адресу, празнину те куће, која је била изграђена од дрвета, испуниле су украсне фигуре од стакла и порцулана. И сећања.

Неплаћене рачуне непристигле на време покрила је прашина. Неуручена писма читала је полако испреплетена паучина. Неупаљено светло заменила је ретко виђена месечина. Шкрипу неотворених врата парала је једино тишина. Прозорска стакла и поглед у свет заувек су затворили дрвени капци.

Све је стало. И увело. Само је пред кућом и даље цветало једно дрво. Та липа је сад и од њега старија. И док расте на тој земљи, коју је и он позајмио од својих потомака, она нас још чува својим мирисима. Чува нас она од изненадних ветрова и од зуба времена.

Зоран Николић Мали

ОБЕЋАЊЕ

Направићу ергелу, имаћу најбољи коњички клуб. Потребна су ми само потенцијална средства, коњи и локација.

Ово ће заживети, а можда и неће – јер коњ је изгубио племенитост у свету магараца.

Неда Николић

ПОДНЕ

Ударио је.

Њу, кајсијасто слатку, у плавој хаљници на туфне. Престани, престани – говорила је. Дај среди се. Растопљене јагоде са ванилом завршиле су у ваздуху. Тај слатки лепљиви мирис ваниле. Ознојени продавци сладоледа остали су унезверени. И прашњаво ужарено камење. Хвала, задржите кусур. Стигла је да изусти. Тачно у подне.

Воз.

Снежана Нилсен

ЈЕДАН У БУСУ

Има тако у бусу увек један што све зна и сваког живог познаје. Он се вози истом линијом неколико пута дневно, из овог или оног разлога. Опуштено. Пензионерски.

Не жури му се богме нигде, па доста је и он јурио. Сад лепо седи, посматра и анализира. Коментарише. Слуша разговоре. Убацује се у разговоре. Започиње разговоре. Заборавља шта је оно беше хтео да каже. Вечерње Новости у рукама.

Стручњак у свим могућим областима. Овако, овако, и овако, знате. А тамо вам је тако, па тако, да, да. Више знања нег' онај с факултетом, богме. Увек најгласнији. К'о домаћин на слави. Баш к'о да је аутобус његов. Познаје све редовне кориснике градског превоза у душу. А оне нове упозна без проблема. Већина мрзовољно ћути, али он се не предаје. Ако је вама мрско што сте живи, мени богме није.

Вид' Савићка машала ојачала, има у њој и сто кила. Бог те мазо. Па није богме јуче била оволика... А Милета ни данас нема... Можда је отег'о папке већ, матора мрцина.

Мора се сетити да прегледа посмртнице на центру. Па какав је то женски сако, господине Раде?! Боже сачувај. Ааа, госпођо Даница! Изволите сести, ја излазим на следећој, па како сте, како муж, је л' син још увек студира?

Чија ви оно беше, девојко, а, чекајте... знам! Пере Лаловића најмлађа кћер! Није, него најстарија, каже створење у црном, носа пуног сребрних алки. Како, нај-

старија? Она је, к'о што ја знам, погинула још пре десет година доле у Македонији... каже он запањено, пробледивши. Е, баш тако, каже девојка насмешивши се спокојно. Баш тако.

Вања Павловић

КАЛА, РЕВОЛУЦИОНАРКА

Хесеовски се борим са својом станодавком – за углачано, по ивицама огуљено савршенство предсобља и антикни раскош стубова од књига плаћам узбурканом психом а уговоре потписујем зеленом крвљу. Мирис суседне кухиње расањује алергију према китњастом достојанству ренесансне Италије – надима се меки трбух теста, морач се горко привија уз непце. Разапет у квадрат, развучен у круг, осип глади отклања површински слој коже и открива натуралну мршавост духа необогаћеног кисеоником пасије према било чему, природну умртвљеност у пози наге одалиске. Сувим сузама облизујем образ. Брује звона манастира у Батипаљи. Мртво поподне.

Ива Павловић

НОВИНАМА СВЕТА.
ГДЕ РЕЧИ БИТКУ ВОДЕ

Када бих путовала широм света, свуда бих куповала новине. Није битно што језике тих земаља не бих говорила; новине у руци отварале би ми тајанствена врата ка свакодневном и спонтаном животу у туђини. Живе речи смешиле би се са папира изазивачки очијукајући са мојим замишљеним умом. „Разумеш ли нас?”, као да би питале. А овим странцем почињали би да гмижу црви нестрпљења и радозналости. Какву ли само вест оне носе! Ови узвичници, ова велика слова што се усправно прсе пред свима онима чијем оку не измакоше! Поносне су то речи. У њима је сакривена историја тога народа, култура и наслеђе. Читава држава, читава национална свест почивала би на тим великим и читким насловима! А папир... Папир би попут поштара преносио те поносне мисли, нама странцима, јурећи попут ветра на све четири стране света. Пун облих и безбројних отисака прстију, узиман, одлаган, споро, нагло, полако, са знатижељом, са досадом, случајно, намерно! Имао би тај папир штошта да нам исприча! Али речи се наметнуше, гурнуше папир у службу своју! Па сад сви више о речима него о папиру говораху а да не би новина, не би ни речи постојале. Бивале би само расуте из уста разних туђинаца и истог трена заборављене, одбегле, сувишне.

Папир их спаси заборава.

Зато бих и куповала новине широм света. Да сачувам реч, да сачувам мисао, да схватим причу испрслих наслова. И оставим свој отисак у новинском папиру.

Тамо где речи – битку воде.

Раша Папеш

КАП

Опружен колико је дуг на болничком кревету лежао је Др Спреша. Забодена браунила у његовој левој подлактици га је танком дугом цевчицом спајала са боцом на сталку из које је нека бистра течност капала константним темпом.

Доктор је одавао утисак тешког болесника. Глава му је склизнула са јастука, уста су му била полуотворена, лице бледо, усне помодреле, чело орошено зној ем док су му зенице извиривале из горњих делова беоњача, као да гледа нешто преко главе.

– Све је у реду Др Спрешо! – довикнула му је нека сподоба у замрљаној, исцепаној болничкој пицами на шта је дотични пар пута затресао руку. – Ту смо вам ми! Око вас су све ваши пацијенти!

Др Спреша је затресао ногама и промрмљао нешто неразговетно, па се размахао рукама као да се брани од некакве силе нечисте.

– Биће вам добро, Др Спрешо! Само се ви слободно опустите и смирите! Све је под контролом! – повикао је један други бледуњави тип из те гомиле испијених људи који као да су устали из мртвих.

А један трећи исколачених очију је посматрао како течност капље устаљеним ритмом. Поглед му се пео уз сталак да би се на крају задржао на самој боци.

– Због овога се исплатило пробудити се из коме – мрмљао је сам за себе стрпљиво чекајући ону одлучујућу кап која би могла бити свака наредна. Кап која ће коначно прелити океанчић.

Желимир Периш

НАША ШУМА

Наша је шума... ма нема такве шуме на свијету. Многи су долазили у нашу шуму и тако би нам говорили – ваша шума, такву још нисмо видјели. И ја сам, кад сам био млађи, знао планинарити по разним горама, али овакву нигдје нисам видио.

Наша је шума као да је руком сађена. Свако је стабло, ма сваки грм и сваки цвијет постављен тако прецизно и на тако право мјесто, као да је нетко рачунао гдје ће остварити најбољи ефект. А наша шума има ефект. Кад кренеш у нашу шуму, требаш проћи точно три стабла да се изгубиш у њој. И више не знаш ни гдје си, ни како из ње изаћи. Таква је то шума.

А мала, мала као врт неке викендице. Ходаш ли право кроз њу десет, ма нити десет минута, већ ћеш изићи на други крај. Али то је чар наше шуме. Ту не можеш ходати право. Стабла те воде, грмље те води, сваки те цвијет води у неком свом смјеру, и док застанеш, већ не знаш гдје си. Зато се у нашој шуми тако лако изгубити.

И кад се моја Андреја изгубила, мени је то било сасвим нормално. Отишла у шуму и изгубила се. Није се знала вратити и никад се није вратила. Сигурно још тамо негдје лута. Али истражни судац се није сложио са мном. Рекао сам му, господине суче, морате сами видјети нашу шуму, иначе никад то нећете разумјети. Али господин је судац човјек од књига, не разумије он мистику божјег врта. Не зна он да не пише све у његовим књигама. Неке ствари пишу само у маховини скривених шумских хумака.

Јована Петров

МУЗИКА

Слушам џез и замишљам како седим у неком сасвим другачијем свету.

То није свет будућности, а није ни свет који већ познајем. То је нека врста пукотине у времену и простору.

Немам пол, боју коже нити било какву врсту религије. Дакле, седим као получовек у међупростору.

Испред мене лебде саксофони. Они имају осећања. Певају, плачу, смеју се. Свеприсутни су у овом међупростору мог живота.

Била је потребна само једна песма да бих заборавила прошлост, садашњост и будућност.

Дајана Петровић

ЧИГРА ЗА РЕКЛАМОЖДЕРА

Ништа није лепше од савршеног осмеха. Да ли је и на теби? Никад се не зна! Захваљујући њему, ја сам срећна. Невероватно, двострука шанса. Двоструки волумен. И моја коса поново сија! Усудите се да изазивате, јер ви то заслужујете... Пронађи чигру: Два стана, 3 пежоа, 3 скутера, Ди Ви Ди, Ем Пе 3, 4... Сад. Позовите одмах! За добру кућну атмосферу... Ка'ће плата? Кад ће плата?! Је ли легла? Легла је... Пиво за друштво! Сањате велике снове.

Пробудите своја чула. Но слип! Живот зове.

Ти држиш кључ.

Дејан Печеновић

КУПАЊЕ

Водим рачуна о хигијени и купам се прилично редовно, а од како сам се доселио у ово рустично двориште, нарочито редовно – сваке суботе.

Купања су ритуална. Најпре мушкарци откотрљају једно велико, старинско буре насред дворишта. Онда га жене пуне водом. Кад дође време за купање, предност имају деца, а потом ми старији. Ја последњи. Неко у буре улази голишав, неко полуобучен, следи потапање, сапуњање, трљање, испирање, све у истој води и све на брзину. Сапун је заједнички, онај прави, перађи од свињске масти, а лонче за поливање свако понесе своје, јер да је другачије, не би било хигијенски. Лончићи су туфнасти или с поздравом из неке наше бање, понека тепсија – прави сајам обијеног посуђа. Ја користим бабину кутлачу.

И би тако, све до пред Митровдан, када је неки кретен, будалетина једна, у буре за купање ставио некакав купус, на десетине главица, идиот. Као да је морао баш ту да их стави. Некако од тада више се нико не купа, али ја сам упоран иако се баш мучим. Оне главице купуса се разбашкариле по бурету, па кад улазим, морам да се гурам с њима како бих себи изборио мало места. А оне безобразне, жуљају ме, а и страшно шкрипе, па нисам сигуран да ли се више јежим од ледене воде или шкрипе купуса.

Једино добро је то што је тај паметњаковић сипао и со, па она баш лепо раскисели кожу, а ту је и рибанац, попуњава простор између главица, а не жуља. И сад вребам, па када они ставе да се претаче купус, ја претр-

чим двориште, увалим се у буре и приуштим себи првокласан ђакузи. Тај рибанац је заиста чудесан, под млазом ем измасира, ем ме опере ко рибаћом четком (због рибања је и добио име).

Додуше, љуте се кад ме виде у бурету, и много вичу док ја с кутлачом претрчавам назад до куће, решен да и убудуће останем веран окрепљујућим дворишним купањима.

Зоран Плећевић

ПОГЛЕД КРОЗ ПРОЗОР

Ноћ, све спава. Све спава јер је ноћ. А мени као да није ноћ. Мени се не спава, мени се уопште не спава, мало сам успорен, али не спавам. Седим на прозору а испод, на тротоару један камион дрема. Чека возача, верно га чека, а он ће доћи ујутру, рано ујутру и док буде лењо откључавао врата, погледом ће преконтролисати притисак у гумама без обзира што је то јуче већ обавио. Завалиће се на седиште проверавајући као и увек његову удобност. Погледаће на оба огледала, наравно, прво на оно лево, па на десно. Гурнуће кључ у браву и упалиће га. Мораће неколико пута добро да притисне папучицу за гас, а онда ће упалити светла.

Ко зна куда ће ујутро отићи. У други град, у другу државу, на други континент? Преко колико брда и долина ће прећи?

Одавде гледам и знам да тамо никада нисам био и знам да никада нећу бити. Нико ме није звао, нико ме тамо није послао. Само седим на прозору, гледам камион и размишљам. Никада нећу постати писац, то је сада сасвим извесно. За то треба имати и муда и подршку, (можда и талента) а ја немам ни једно ни друго (ни треће).

Камион још увек спава, верно чека возача. Он ће доћи, то је сигурно и не брине о томе. Брине о путевима, беспућима, пандурима. Нимало не брине о гориву, о мазиву јер познаје возача, одавно га познаје и зна да га неће изневерити.

Ноћас ми се опет чини да знам све иако сам се јуче уверио да не знам ништа.

Лорина Попи

СИВИЛО

Села је на кревет у својој соби. Гледала је у празно. Била је окружена стварима које су је некада веселиле, некада чак и одушевљавале, толико би их размештала и намештала, лицкала и украшавала. Некада јој је стало...

Знала је да никоме није лако. Ова криза је обухватила цео свет, али никоме није тешко као што је њој. Толико планова, толико идеја и жеља! Сада су све оне беживотно скупљале прашину у њеној глави и неизмерно су јој тиштале душу.

„Чему? Чему сав труд? Све учење?" Свуда је наилазила само на затворена врата, на нељудскост, на људе који нису хтели ни да је саслушају. А хтела је да учини овај свет лепшим. Како могу да не разумеју, како могу да не цене то!

У собу је ушао њен комшија. Не, наравно да није хтела да разговара са њим. Можда се мало и бојала. Одувек јој се чинило да овај витални осамдесетогодишњак може да јој чита мисли, да има нечег пророчког у њему. Али, какво олакшање и разочарење: причао јој је о тешкоћама његове породице, о црним временима. Не, не, очигледно је: сада људи гледају само себе, мисле само на себе. Али мора да се контролише. Ако ико примети, водиће је код доктора и дијагноза ће бити депресија. Зна она то. Мора да се претвара. Чак је успела и да се нашали!

Старчић ју је ухватио за руку и, невезано за оно што су малопре разговарали, рекао јој је:

– Знаш, сваки сањар носи на својим плећима и велику одговорност према својим сновима и идејама. Он мора да се бори за њих! Ако воли људе којима је намењио своје снове и ако је свестан да су снови добри, не смеју да га зауставе препреке, па макар и сто препрека и недаћа. Не допусти да црна времена убију твоје снове, јер си, у ствари, ти та која их убијаш. Иди и настави да се бориш!

Са великим чођењем је гледала у старца и слушала шта говори и, први пут после дуго времена се заиста насмејала.

Марко Поповић

СЕ ЛА ВИ

Дугим прстима, чији су нокти премазани лаком црвене боје, мазала је крему за заштиту од сунчевих зрака од листова ка бутинама где је додатно утрљавала преосталу крему. Затим је прешла на стомак и рамена, након чега се опружила у лежаљку. На себи је имала дводелни купаћи костим розе боје и велике тамне наочаре које су прекривале пола њеног лица. Светла коса је била везана у реп. Лежаљка се налазила у хладу великог четвороугаоног сунцобрана, поред које се на сточићу налазила чаша са неким пићем флуоросцентне боје, торбица са изразитим амблемом произвођача и пепељара. Свежину је доносила вода тиркизне боје из базена. Неколико десетина метара даље је стајала стара грађевина налик дворцу. Дати призор је био опасан шумом.

Госпођа Лили је испод наочара пратила младића који је ускочио у базен, препливао га и изашао напоље, обрисао се пешкиром овлаш и запалио цигарету. Конобар га је послужио пићем, а он је ставио наочаре и врло детаљно загледао госпођу Лили. Тај очигледан флерт погледима, када је требало да пређе у други стадијум, прекинуо је изненадан пљусак, тако да су сви гости пошли у хотел испод кишобрана, док га је држало особље сасвим натопљено кишом пружајући заштиту клијентима. Госпођа Лили, огрнута бадемантилом, откључала је врата свог апартмана у ком су њен супруг Жан Жак и, испоставиће се касније, собарица, били у веома страсном загрљају. Лили је равнодушно рекла да ће му узвратити и изашла напоље. У бару је попила пиће.

Два дана након тога госпођа Лили и господин Жан Жак напустили су у кабриолету велелепно здање и запутили се својој кући где су их чекали ћерка, син и послуга. Госпођа Лили претходно вече није провела у апартману са супругом Жан Жаком. Он је ништа није питао и возио је брзо. Она је седела мирно, док је ветар мрсио њену косу, испод тамних наочара гледала је напред.

Лука Предован

БЕЗМИСЛЕНО

Ово су најопаснија мјеста за размишљање; балкон за вријеме кише, шетња путељком који добро познајеш, сједење на WC–шкољци, кревет у мраку, али и мрак и кревет опћенито. Цигарете су опасне. Алкохол такођер. Штовише, алкохол је најопаснији, јер драж пијанства брзо изблиједи у мамурну зебњу. Узимам мјере против сваке од тих опасности; на балкон и не излазим, свугдје идем аутом, а ако негдје баш морам ићи пјешке, увијек се побринем да имам МП3 и слушалице са собом; у WC носим лаптоп, а док сам у кревету, увијек гледам исти филм док не заспим. Не пушим. Не пијем.

Имам дневни распоред који састављам сваког дана од 20 и 45 до 21. Будим се у 7, спремам доручак и доручкујем до 7 и 15, у купаоници сам до 7 и 26, облачим се до 7 и 34, и тако даље. Ако се појави каква рупа у мом распореду због лошег планирања, попуним је одласком на facebook или youtube. Важно је увијек бити усредоточен на нешто, то је важно. Некада је тешко, и каква апстрактна мисао ушуљат ће ми се у главу а да то и не примјетим; тада је треба сасјећи у коријену. Важно је борити се против њих, то је важно. Најбоље је уопће и не помислити на балконе, на шетње, на кревете, на мрак, на WC–шкољке, а камоли на ствари до којих они воде.

Ви сада мислите да сам ја затупљен, кривите модерно друштво због мојега ’испраног мозга’, сажаљевате ме и згражате се у истом тренутку. Можда сте у праву, но вјеројатно за разлику од вас, до тренутка кад је нестало струје у мојој згради, ја сам био сретан и неспу-

тан. Док није било овога мрака који ме сада обавија, моје опасне мисли биле су кротке и тихе и на ваша осуђивања могао сам се само осмијехнути. Сада имам потребу правдати се пред вама. Осјећам да моја надмоћ полако нестаје. У тами се осврћем око себе и схваћам да су ме моје мисли опколиле.

Огњен Предраговић

МОЈИХ ПЕТ МИНУТА

Како да почнем, дођавола, изгледом? Атипична плавуша. Имам три тетоваже и биће их још: трозубац, „Santa Muerte” и речи „ad finem fidelis” – истина до смрти. Не планирам име спонзора, да смо одмах начисто.

Имам понешто фотографске едукације. Фоткам девојке које се претварају да су Марла Сингер или неке постапокалиптичне хероине; своје пријатеље како пију вотку, плаже и пролазнике, фоткам све. Могу да проведем ноћ у граду трагајући за искреним моментом, а да се не буним како сам изгубила време. Тешко је међутим пронаћи душу која ме имало подржава у томе. Најгоре ми је када чујем: – Нећемо само да стојимо овде? Нисам претенциозна и не намеравам да то радим за паре иако постоји неколико објављених фотки у новинама. Ја само причам о мојих пет минута на тај начин.

Волим напуштене куће. Имам луд осећај да је свет празан када видим напуштене ствари. Волим спонтане људе. Такође волим псе. Да је могућно, имала бих било каквог пса укључујући неку стару креатуру са менталним проблемима чији су га се власници решили на брзака, без носталгије. Желим да помилујем сваког пса на улици и то људе иритира. Плаше се да не постанем једна од оних ћакнутих баба која живи са зверкама. А волим и кишу, човече. Када размислим, волим и све оне глупе игре од карата па до „хајде да поставимо дињу на главу”.

Ложим се на тај, малограђански речено, псеудобунтовни стил; војничке панталоне, дукс, патике... а и не замишљам да мој принц из снова носи одела као ови

скоројевићи, ако се разумемо. Наравно, за неку прилику и ја набацим хаљину и ципеле на кретенску штиклу, али будимо искрени, веома ретко. Па и тада у 50 одсто случајева то заврши пре изласка из куће речима: „шта то радим са собом” и дође ми да извриштим свих пет минута.

Живко Продановић

КРАДЉИВАЦ РАЗГОВОРА

Човјек који је некада, у „оно” вријеме био нетко, а сада је нитко, често се повлачи, привидно чврста корака, по кафићима и пивницама, сједи испод аркада на Долцу или на клупама на почетку Гајеве, по свим оним мјестима гдје има пуно људи и то оних који безбрижно разговарају. Слуша он те разговоре, случајне и неважне, пословне и договорне, гласне, тихе и свакакве, пријатељске, колегијалне, обитељске. Нема ту случајности, он се увијек тако намјести да буде што ближе онима који су се запричали. И не занима га нека посебна тема разговора, све је добро. И када се прича о политици, домаћој и свјетској, и о цијенама на плацу и о дјеци и унуцима и болесним тетама и о глобалној кризи и о господарским проблемима Чеченије и Дагестана.

Он слуша, размишља, разврстава, а често у себи наставља и развија разговор, додаје нове чињенице и детаље, љути се или потврђује изречено. Тако у себи преузима туђе разговоре. И води их чак и онда када су власници разговора већ отишли својим путовима и нестали у градској гужви.

Стар је он и више га готово нитко и не познаје. Прошло је његово вријеме и једино што га још држи у том осамљеничком преостатку живота јесу ти украдени разговори.

А да зна радити тај посао, зна!

Наташа Пудар

ОНАКО УСПУТ, БЕЗ РАЗЛОГА

Љубав је, ваљда, једина ствар која се дешава без упозорења, онако изненада. После ње остају заљубљени, вољени и остављени. И они остали, који се заклињу да је нису доживели, али јесу чули за њу.

Не трудите се да објасните љубав. Она се не да објаснити; она се осећа. Или је има или нема. Осети се, постоји и траје. Некад веома кратко, тек толико да заголица у стомаку. Некоме се пресели у главу. Па у срце... И ту и остане.

Не тражите сврху љубави. Неког вишег циља и сврхе ни нема. Једноставно је ту да покрене и заголица машту, подстакне полетност и сањарење, обезбеди довољно безразложне ведрине и оптимизма. Мало ли је то?

Љубав живи по својим правилима и не мари за остале. Све јој је дозвољено. Играчи се мењају, али је игра увек иста – без правила и без остатка.

Владимир Радић

БОРБА

„И... колико има?”

„Четрдесет дана. Још се борим”.

„А ја, баш сам... Ево гасим”.

„Немој. Морам да останем чврст. Као да ће други водити рачуна о мени”.

„Да, тешко је, али може се. Успећеш ти. Кад си почео?”

„У гимназији. А ти?”

„Негде после факултета, на летовању. Прва, заиста добра цигарета”.

„Претходне нису ваљале?”

„Не, гризле су и штипале, увек горке. Да повратиш. Моја тадашња девојка, из малог места, пушила је. Нарочито после... у кревету. Навлачила би тамне завесе, гасила светло, и тек на крају, после, за тренутак могло се назрети њено лице док би палила ону своју цигарету. Сметао ми је горак укус дувана на њеним уснама. И мрак. Лежи поред мене у тами, покривена до грла, једва назиреш кревет, њу у кревету, пуши ону своју цигарету и прича којешта. Све нешто неважно. Говорим јој да остави тај смрад, баци отров. Не слуша, неће... или не може. А сада ето... ево и ја сам...” Погледа своју цигарету, оно мало што је од ње остало, угаси је, каже: „Ја ти баш нешто и не помажем.”

„У реду је. А следећа? Била је другачија?”

„Као небо спрам земље. Једна с мора. Стално у покрету, препланула, насмејана, целу смо обалу обишли. Та светло није гасила, није се покривала до грла. Једно вече на мору... лизну папир, замота цигарету, за-

мота и другу, запали, понуди ми. Попушим ту једну – прија. Сутра две, па три, и тако све више... до данас”.

„То није ова с којом си сада”.

„Моја жена? Не, после тог лета више је нисам видео. Отишла некуда. Али синоћ... случајно – нађем једну слику преко интернета. Исте очи... иста коса. Осмех. И телефон – њен број”.

„Назваћеш?”

„Не знам. Видећу... Могу још једну? Неће ти сметати?”

„Неће, дај и мени једну”.

„Не, онда ја нећу”.

„Свеједно, ти немој – мени дај једну”.

„Заборави.”

Ивана Радојичић

ОНА ЈЕ ТО РАДИЛА

Устао сам из фотеље у којој сам провео јутро, урођен у прошлост. Напољу је дан увелико већ загазио у подне. У кући је био сумрак, намакнуте жалузине филтрирале су стварност, пропуштајући тек по неку сенку да се пробије. Тај полумрак, тежак попут олова, а опет нежан попут мембране, обавијао ме је и штитио од света, од живота, од новонастале самоће.

Лењо сам ходао кроз кућу, пуштајући смеђе кариране папуче да се вуку по поду. Није ме било брига. Стан сам напамет познавао, могао сам и затворених очију кроз њега да идем. Али не и затворене душе. Мук ме је јео и пожелео сам да вриснем, да урлам, само да га прекинем. Не би било никакве користи, ње нема да ми чује вапај.

Пришао сам прозору, шкуре су биле навучене. Да, као и сваког јутра до тада, ево, већ четрдесет година, само, већ неколико дана, неотваране. Гледао сам у њих, немо. Тамно дрво требало је прелакирати. Сунце које се промаљало кроз ретке пукотине обасјавало је ситна зрнца прашине која су лебдела у ваздуху, уздижући се и спуштајући, плешући.

Помислио сам како бих требао да подигнем руке и само их гурнем, да би се оне онда растториле и пустиле дан у кућу. Нисам могао.

Она је то радила.

Милена Радоман

ПРОТИВ КРАЈА

Крећемо се често у тишини и полако, природа је нама наклоњена, савршено пуста и тиха. Његова маскулина леђа краси катана, мом уму пружа спокојство. Обучени у црне тканине стварамо контраст леденој белини. Иако је снежно доба и хладноћа нас обасипа немилосрдно, ми смо суштаствени и пркосни. Идемо ка напред, не постоји назад, бар не за сада. Зашли смо у шуму зимзелених бића. Све изгледа оштро. Кристали се преламају и као оштрице дијаманата подсећају нас на лепоту у материји, и на моћ природе да се дематеријализује. Танатос у нама се буди сваким нестанком пахуље са наших тела. Док инстинкт живота царује сваког момента када угледам воду у форми паре како напушта наша плућа. Кораци су тешки, и постају све тежи како залазимо дубље међу дрвеће. Одмор трага за пећином, ум трага за сном.

Након невалидних часова, налазимо трагано. Издах олакшања и осмеси захвалности. Још једна извојевана победа. Звук метала који напушта своју футролу огласио се шуми. Спушта се тик уз тло, не напуштајући његову десну шаку. Савршеним замахом самураја сече гране пред собом, ослобађајући нам тако пролаз испод стена. То нам је дом, соба, склониште за вечерас, за сне, за мене у његовом загрљају. Ватра ме успављује, и ја тонем у сан уз мирне откуцаје његовог срца.

Јутро, којим се будим, отварам очи и гледам нешто, а то нешто није његов поглед, још неће сванути. Пољубац врелих усана и енергија проистекла из његовог загрљаја, ме буде, враћају у реалност.

Колико срећом испуњени јер волимо и што је та особа у нашем животу, толико мизерни због рањивости у моментуму последњег издисаја исте, вољене душе. Нов дан, исто сунце. Тама, смрт и неизвесност испред нас двоје смртника. Самоспознаја кроз смисао борбе за живот свој, због живота другог човека. Вечито потенцијални крај.

Горан Радосављевић

ФОТОШОПИНГХОЛИЧАРКЕ

Видиш ове… Овима мушкарац није потребан. Он им дође чист вишак. Довољне су им другарице, паре, мобилни, компјутер и купатило. Ту ти не вреди да покушаваш. У теби ће видети само новчаник, или банкомат. То су ти оне које не могу да контролишу себе и којима је сваки дан прилика за акцију. Одлазак у шопинг са другарицама им је душевна храна и цео свет би им се срушио да им није тога. Налазе се испред тржних центара, обилазе буквално сваки бутик, до изнемоглости пробају све што се пробати може, иако им ништа од тога не треба, а кад се истроше, поносно балдисане, са све оним кесама иду на „кафицу”. Све су потпуно исте и то буквално: фризура, уста, груди… То се облачи и ботоксира на исти начин, фотошопира, слика по купатилима. Ужас! Тешко да си Шабан па да ћеш успети да препознаш своју међу хиљаду њих, назови жена. Један је Шабан! Заљубиш ли се у једну, заљубио си се у све, а ако си заљубљен у све, сигурно се нећеш одлучити за једну. Побећи ћеш главом без обзира… Не треба ти то…

Зоран Раонић

ДОБИТНИК, СВАКАКО

Из кладионице излази мрга с брошуром „парова“ под мишком, са мргом на челу, мргом која постепено прераста у осмијех, па онда и у разговор, у причу, која мора да је прича са добитном комбинацијом.

Иван Ристић

ВАМПИР И ЊЕГОВА СЕНКА

Седео је суморан и нем, избразданог чела ослоњеног о сирове, црне шаке које су мирисале на трулу иловачу и влажну утробу земље. Његова сенка је, једва приметно, пулсирала у ритму ноћи. Вековима је посећивао ту воденицу, посматрао уплашене воденичаре како га чекају са глоговим коцима у рукама, младе девојке веселих, набреклих груди, смежуране старце дугих, искривљених прстију, хајдуке и њихове јатаке... Стењао је заједно са њима, завијао са вуцима, дозивао се са дивљим зверима и шумским духовима. Сада је био сам са својом сенком. Слушао је како воденички точак гребе по наквашеном камену. Грло му је било суво, зуби отупели, лице црно и прекривено ситним чекињама. Гледао је у своју беживотну сенку и слушао хук потока...

Био је проклет својом вечношћу. О, како је само завидео људима, тим уплашеним бићима која су се освртала бежећи од њега кроз мрачне лавиринте потока и путељака, док их је он посматрао сакривен иза воденичког зида. Бојали су га се, а он је тако волео да их посматра у њиховом страху и да им завиди што ће једнога дана окусити благослов вечитога спокоја.

Санда Ристић Стојановић

ПЕСНИК У ИЗМИШЉЕНОЈ ГАЛЕРИЈИ

Песник је изашао из своје зграде. Стао је. Затворио је очи. И ушетао је у једну измишљену галерију. Сео је на клупу у тој галерији између две слике – Црни квадрат и Црни круг. Хајде коначно да направим уметност од ових назови слика, рече у себи. Небо се скроз кроз прозор нагну као плава боја кад прогања птицу. Одлично, помисли песник, узе то небо и брзо направи од њега силне слојеве плаве боје у једној вербалној птици.

Онда шчепа црни квадрат са слике и њиме је гађао птицу постојања. Промашио је, али је небо поскочило од радости и погођено тим квадратом попримило облик троугла. У инат свему ово урадих – рече небо, одувек сам мрзело квадрат који су чинили кише, облаци, земља и облачност.

Песникова вербална птица се окуражи, па гурну црни круг низ тобоган неба. Вербална птица онда помисли у себи – следећи тобоган који чека црни круг је тобоган постојања. Кад се црни круг спусти низ њега, таман ће га тамо чекати, као одбор за дочек, читава историја сликарства. Један други црни круг из песникове душе поредио се са црним кругом на слици.

Песников црни круг схвати да се од црног круга на слици разликује за само једну реч – имагинација. Онда однекуд долете Поов Гавран и једва напабирчи црну боју за своје перје од обе ове слике – црни квадрат и црни круг.

Јован Рукавина

РАНИЈЕ И САДА

Раније је кризне тренутке решавао бежањем. Излазио би. Напуштао дом. Бежао. Тражио енергију од других. Спас и подршку. Растерећење. У последње време реагује другачије. Остаје у дому. „Болује”. И лечи се сам. Диже се сам. И тражи излаз... Да је раније тако било? Али, нигде више нема „оних”. Док их је „слушао”, они су били са њим, и ту. Присутни. Он по њима није имао никаквих проблема? Истина, и сам није волео да их има!!! И данас оне или они, са којима контактира реагују овако. Имају право, или боље речено дали су себи за право да назову! Да испуне жељу, тежњу, да буду саслушани и „испоштовани”. Када би, пак, он звао? Оне гледају телевизију, чекају важан телефонски. Не могу да изађу?! Угађати је – бити сам!

Као и не угађати. На исто се „вата”!

Иван Ршумовић

СРЕЋАН ОД СРЕЋЕ

Био сам мртав, за језичке чистунце, стилски филигран: Мртав сам. Три дана. Неправилно формирани круг од већ поменутих елемената, само ми је потврдио изречену сумњу.

Драгана Сепе

СЕЋАЊА

Мењајући простор и време брзином и лакоћом које омогућава само сећање, прошетам тако повремено кроз успомене у нека времена када сам умео бити срећан. Препознајем звукове и мирисе, чујем познате гласове. Затворених очију видим све што ме је тада чинило срећним, видим драге ми људе, познате улице, ћошкове и углове, видим и опало лишће испред своје зграде по коме сам волео ходати.

Увек када тако претражујем по сећању оживљавајући успомене, осетим тугу.

Тада сам умео бити срећан, сада то више не знам како...

Биљана Симић

РАТНИК

Тек након много суочавања са душама које су га водиле пристао је да се поново роди, сада прожет идејом да испашта због свега што је чинио другим људима пре него што је одлучио да се покаје и искупи.

Конфуцио је био човек који је спознао свој пут. Данима се молио Архангелима да му испуне молбе. Трудио се да одагна мисли које су га мориле. Знао је да подсвест ради.

Утонуо у молитве није имао увида у дане који су пролазили. Осећао је да тродимензионална свесност, која га је до сада водила, полако губи свој утицај. Молио се да што пре дођу дани који следе.

Оно што је требало да проживи биле су патње људи које је некада као витез оклопних редова проузроковао сатирући све пред собом у бахатим походима по подунавским земљама.

Као ратник није најавио проходност кроз време у коме тајне имају улогу да осветле просторе без крви и меса.

Сада је крвавом руком брисао образе огрезле у крви питомих људи, којима је наређено да крену у рат за Отаџбину.

Присећања која су уследила обрушила су се на надања да ће утонути у заборав сећања на страхоте које је чинио убијајући све што је наишло на његов мач крстоликог облика.

Судњи дан, како га је свети Јов назвао, дошао је кроз свеобухватну тежњу да се заподене обрачун са силама мрака.

Извукао је мач из руба истине и превукао преко врата. Одјеци прскаве крви пробили су хрскавицу гркљана и пошкропили матрицу кода, који је желео да поново успостави. Све се прелило кроз грлени енергетски центар.

Узвик који је произвео његов последњи јецај, развио је Заставу победе над карактером као призвук победоносног хода душе која је вапила да се искупи.

Владимир Симић

НОЋНЕ ПТИЦЕ

– Ми људи смо птице у ноћи, неки се дозивају кроз ноћ песмом, а неки једноставно ћуте летећи, и на крају умру тако. И ти и ја смо птице.

Климао је ћутећи главом и потпуно се слагао са њом.

Он је заиста волео бол који ће му нанети, јер бол га је приближавао свету, животињи, покрету и трзајима нерава за које је мислио да га чине, а трпљење га је чинило сличним планини и цвету, и свим непознатим биљним облицима, које је обожавао. Замишљајући патњу, осећао се у служби Лепоте, огромне, свесне и тамне.

Она је замишљала да га воли друкчије. Она би преко бола са њим разговарала, и присно и непосредно, и када би му чинила бол, помислила би да тиме пева, и предаје му живот, и та песма била је дозивање, и грлили су се горе, изнад ноћне земље, то је био лет сврха живота, и његов завршетак и крај.

– Твој осмех, док ме гледаш, јесте осмех питомог детета. Али твоје очи ме плаше, и чини ми се, да ме из њих не гледаш ти. Замишљам твоју патњу, али она није дозивање него мрак.

Сасвим је разумео њене речи, али на њих је ћутао.

– Чекај ме, знаш где и кад. Желим ти повез преко очију, желим на коленима, спутане руке, отвори врата, желим да не видиш док мене чекаш, и да се не помераш, као твоји цветови, јер они и не могу да се помере.

Био је тамо, и спреман за чекање. Био је човек на коленима, повез на очима, и отворена врата. У једној

ствари, неће послушати. Пре спутаних руку, нежна и танка кеса преко главе, лепљива трака око врата, чврсто. Дубоко удахне, а затим, спутане руке на леђима, могло је чекање да почне.

У једном тренутку, звук даха и танке пластике, учинило му се да личи на трепет крила преплашене птице. Она, детињаст и суров славуј, занемеће кад види ово што сам био ја.

Имао је право. Када је она, сатима касније, стигла тамо где је био он, није затекла оно што је чекала. Али ни њега милосрдни мрак није дочекао загрљајем. Светлост је била неподношљива.

Јошко Синдик

ПРИПРЕМА ЗА ПРОЛАЗНОСТ

Ухватим се како можда превише често размишљам о томе, како је нетко могао изгледати кад је био млад, или настојим предмнијевати какав ће нетко бити за пар година. Чињеница је да се поприличан број људи тешко носи с чињеницом да је постао пуно мање физички атрактиван него прије пар (десетака) година, што спокој зрелости, добра удаја и евентуални виши друштвено-економски статус могу тек дјеломично компензирати. Па примјерице младе цуре пројицирају властиту неодољивост, која примјесе сапунично илустриране привремене фаталности могу имати евентуално за своје вршњаке, док стари момци у каванама препричавају бивше љубавне и пословне успјехе. Све је то било па прошло, или сад дјеломично и јест, а онда ће проћи, и ако је ишта паметно урадити у животу за властиту добробит, то је свакако припрема за пролазност.

Мене особно у овој ситуацији пуно више заокупља анализа особне мотивираности о пројекцијама бившег и будућег физичког наликовања.

Милош Скокић

ПАУЗА

Овако је било: ја сам рекао да идем и да желим да и она крене са мном. Она је рекла да неће, има друге планове. Планове у којима нема мене, очигледно. Ти си себичан. Ја сам себичан, умеш ли ти нешто друго да кажеш. Не жели да разговара са мном. Не воли ме више.

И отишао сам. А она је остала. Или обрнуто.

Доста заборављамо, па после неког времена опет спавамо заједно. То знам, јер када се пробудим ујутру, батерија из сата је извађена. Она не може да заспи, сметају јој звукови.

Зато, увек када завршимо заједно, ујутру време стоји. Светлост чини да се прашина види, и све остале ствари које не бих желео да видим, наравно. Ја онда устанем, навијем проклетињу, вратим батерију и учиним да време поново крене. Чујем како нешто ломи у кухињи.

Радослав Славнић

ОНО У ЗЕМЉИ ГЛАГОЛА

Оно је зачето.

Родило се. Удахнуло. Осетило. Збунило се. Вриснуло. Заплакало. Насмејало се. Прогутало. Додирнуло. Погледало. Загризло. Замислило. Рекло. Упитало. Схватило. Заболело. Учило. Размишљало. Покушало. Изјаловило се. Одметнуло се. Вратило се. Руковало се. Бодрило. Волело. Љубило. Плакало. Примало. Добијало. Заглупљивало. Опамећивало. Распамећивало. Славило. Пило. Давало се. Продавало се. Пушило. Гутало. Шмркало. Крало. Убијало. Кајало се. Исповедало се. Веровало. Разочарало се. Мрзело. Боловало. Оздравило. Оплодило. Породило. Заволело. Желело. Успело. Радило. Одмарало. Одустало. Помирило се. Заборавило. Умрло. Иструлило. Отишло. Нестало. Поновило се.

И тако у вечност...

Един Смаиловић

ОМЧА

Тог јутра сам се пробудио пун оптимизма. Оптимизам у мом случају значи човјек који се добро наспавао. Коначно након много дана беспосличења, немам ништа у глави јер сам мртав уморан – од беспосличења. Јер беспослица умара више од било чега, беспосличар је најтежи мученик на овом свијету, горе му је од рудара у Кини или текстилног радника у Бангладешу, од брокера у Франкуфрту који цио дан као у грозници сједи пред рачунаром, рекло би се у некој чудној симбиози с њим. Мене није хтјело да будем ни једно од тога. Остао сам неукалупљен за овај свијет, значи или проклет или благословен – а то опет зависи од стања сопственог мозга, а стање у мом поменутом органу већ дуже времена је било конфузно. Беспосленост човјека увијек наводи на дубока размишљања, због чега сам мрзио јебене филозофе. Сигурно су одрасли у имућним породицама које су могле да финансирају њихове лудорије и досаду, и због тога сам их највише мрзио јер ја нисам имао ту срећу. Осуђен као већина људи мојих година на Балкану, сједио сам у кафићу од раног, промрзлог, децембарског јутра, пио лошу кафу и читао изанђале ресторанске новине. По навици сам листао новине, читајући наслове не обраћајући много пажњу шта пише испод њих. Већ одавно вијести нису доносиле ништа добро: тајфун погодио Филипине, повећана инфлација, убио жену па себе, то је била доза дневних информација које сам упијао. Коначно дођох до црне хронике и у крупном плану препознах лице свог најбољег друга из основне школе: извршио самоубиство вјешањем. Од си-

лине изненађења загрцнух се кафом и искашљах њен садржај по столу. Погледи конобарице и двојице пијанаца – иначе сталних гостију овог бирцуза – нимало ме не забринуше. Био сам сувише преокупиран текстом испод. У њему су писале појединости о животу мог пријатеља, о томе да је био брижан супруг, добар отац, пријатан комшија, поуздан колега и да ником није јасно шта је пукло у њему те се одлучио на тај чин.

Једино сам ја знао одговор, чини ми се, и не знам да ли сам му завидио или сам га жалио. Знао сам одговор, јер ја сваки дан правим једну те исту омчу, сваки дан макар милиметар ужу.

Марија Соларевић

У АЛЕКСАНДРИЈИ СУ ЛАВОВИ ПОЈЕЛИ ПСЕ

Дошла сам у краљевство сунца иако мрзим врућину, зној и прашину. Овдје земља гори претварајући се у прах.

Први сам пут сама. Нитко не зна да сам овдје. Окренула сам се с картом у руци према луксузном броду чији ми се мали од палубе шеретски насмије. Шарене заставе вијоре са његових јарбола. Први пут видим тај брод и први пута за њега чујем. Предомислила сам се око укрцаја у посљедњи тренутак и одабрала сигурније пловило. Ужасава ме помисао поморске хаваније и нестајања у дубокој медитеранској води. Трнци ми ходају по леђима и захвална сам што је све добро прошло. Ако лијепо замолим свог новог пријатеља Капетана, одвест ће ме гдје год пожелим, па макар до Антартике иако немам никакве жеље отпловити тамо.

Још ништа није сигурно и ништа нисам одлучила осим тога да желим до Александрије.

Док смо тражили смјештај за мене, капетанов је први часник дјетету црна лица дао два новчића за локалне новине на арапском. Питала сам га је ли језик тежак. Одговорио је да ће ме енглески сасвим добро послужити.

Улицама су ходале жене прекривене веловима. Мушкарци су ходали поред њих и свуда око њих, на ланцу водећи лавове. Брзо сам се навикнула на додир њихове гриве у пролазу. Мој ми пратилац појасни како су лавови замијенили псе онога дана када су се неконтролирано размножили до те мјере да су појели сву храну па су се окомили на домаће и кућне животиње и ти-

ме се осудили на живот у господским кућама. Можда им није ни тако лоше иако су често мрзовољни, колико сам могла примијетити. До сада сам вјеровала да овдје лавова нема. Што мислите, какве су шансе да ме је мој пријатељ Капетан довео у неку изврнуту Александрију из снова која је тек извана налик на ону у коју сам тражила да идем?

Зоран Спасојевић

СЛУЧАЈ

Жак је живео сам. Није имао ни кучета ни мачета. „Шта ће ми”, говорио би сам себи.

Посматрао је госпође за суседним столом, али оне га не погледаше ниједном. „Нису неке”, закључи.

Замишљао је немирну децу како јуре око њега у парку. Покушавао је да их смири, али она нису обраћала пажњу на њега. Одмахнуо је руком. „Данашња деца су немогућа”, рече гласно.

Жак је маштао о пријатељима. Чекао би их у граду, кафани или на радном месту. Нико му није прилазио. „Људи данас не желе да се друже”, размишљао би.

Нестало је струје и Жак није могао да чита. Прелиставао је књигу у мраку. Тако је прошла вечност. Онда је стигла струја.

Ишао је улицом и угледао нову умрлицу на бандери. Стаде да погледа чија је. Радује се. „Још увек сам жив”, помисли.

Из Жаковог стана избијао је смрад. „Особа је преминула сама и на извесно време била запостављена, услед чега је завршила у трагичном стању”, рекоше.

Специјални чистачи избацују намештај, некакве даске, кутије одеће, шерпе, лонце, разне кућевне ситнице, стотинак грамофонских плоча, старих, на 78 обртаја, без заштитног омота и фотографије у пожутелој картонској кутији од ципела марке „бата”. Све то сада нестаје у чељустима ђубретарског камиона.

„Грехота, господо”, кажем.

„Самотна смрт, господине. Нема коме да остане”, рекоше.

Мирослав Средановић

МОСТ

Ходочасници. На Косову. Разбојишту крвавом.

Стижемо у рану зору. Мрклу. Без праскозорја. И свануће.

Митровица. Некада Титова. Сада ничија.

Киша нас запљусну. Ледена. Пробија. До сржи. Дрхтуримо. Не због студи.

Ибар. Хучан. Мутан. Ваља муљ. И талог. Односи их незнано куда.

Подрива обале. Српске. И албанске. Чини их ровитим. У воду се обрушавају.

реци мост. Ни контуре му се не виде. Ни лепота лукова. Којих и нема.

Око моста тезге. Склепане. Бувљак. Највећи на Балкану.

Ни рефлектора. Ни сијалице. Шкиљаве. Ни звезде. Трепераве.

Севају блицеви. Кратки. Немоћни. Да осветле тмину. Оностранy.

Мост аветињски. Амбис. Не повезује. Раздваја. Људе.

Али доћи ће и то време. Да и овај мост протутњи. Од корака. Људских.

Ани Стајкова Иванова

ТРАВА

Хвата цео свет као антена. Неприметно проста. Без претензија, а у ствари је зелена баштина целе васељене. Хлорофил дисајни. Помоћу њега земљу нам храни. Расте по њивама, у пољима. У енглеским је ливадама вечито млада. Косе је, заливају, воле је до незаборава. А понегде је газе беспоштедно. Трава плаче. Поставља себи питање:

– Зашто ме не воле? Па ја сам тако млада?!

Усред ње ниче пољско цвеће. Између њива је она. За кошење. Насмејана дочекује прве сунчане зраке. Благосиља земљу за живот и радост.

Понекад, расплакана, упита себе:

– Зашто по мени не дахћу коњи гривасти? Па, ја сам млада! Ја сам вечито млада! Зашто ме понекад пале као на ломачи?

И тужно јеца тиха трава што је за људе безлична и неприметна. А има она душу осећајну. Као жена остављена, рањива је. Она – Флора земаљска, извор живота. Буја у баштама, расте на гробу и после нас. Она – постеља земаљска под небом. У руци човека – свежањ један.

Мирослав Стаменковић

РАШОМОН

Прво је комшија рекао да морамо, без икакве сумње, комплет да мењамо део у колима који служи за примање воде и плина (распршивач, ваљда), јер ћемо беспотребно истрошити сав плин који истиче што је закључио на основу мехурића на делу уласка црева а које иде у карбуратор; шта више, мораћемо да купимо и нов акумулатор, јер по његовом слуху не ради добро, и то под хитно ако желимо да дочекамо зиму.

Продавац је, наравно, продавао цео комплет, јер, ако купимо само његову мембрану, плус замена код мајстора, потрошићемо исто као да смо све одједном заменили а трајаће, наравно, дуже.

Аутоелектричар је рекао да се не замлаћујемо, да на том делу улази само ваздух и да шелну око црева треба притегнути шрафцигером; то што је тај део залеђен ујутру и делује као да се на њега хвата иње, то је нормално јер није загрејан а, ако желимо, можемо да купимо распршивач и он ће га заменити, али и може само да угради неки додатни тастер за ушприцавање гаса и евентуално промени црево које испушта ваздух ако је оштећено.

Тако је то отприлике кад се нема пара.

Властимир Станисављевић Шаркаменац

БИЦИКЛИСТИЧКО ГРОБЉЕ
или „ЂАВОЉИ ШЕГРТ”

Оту Толнаију, А. Пуслојићу и Сави Бабићу

Испред стенописа, са именима чувених песника из округа заталасаног побрежја Илијак, доброг за бициклистички тренинг, а које је имало величину једне песничке државе, окупили су се поштоваоци дела великог песника, прозваног Учитељ, јер је био најбољи од свих који су певали о напретку света, и о срећи приписиваној Божјем обделавању и Његовим благодатима. Окупљени су слушали критичаре, који су помно разлагали о квалитету Песника, који замало није добио Нобелову награду. Укупну тишину целог крајолика, док је драмски уметник казивао највећу Учитељеву песму *Бицикл,* у којој се велича изум точка, једнаког као и ватре, прекинула је још већа тишина спроводне колоне, која се само могла угледати, како стиже посред збора и пред којом је тихо, копитом по прашини, тапкао коњ.

На јасан потез кочијаша мртвачке запреге, коњ се зауставио у месту, са левом ногом, подигнутом: копитом до колена. Цела пратња, па и Мрков, саслушали су крај песме, ко и цео остали говор поводом песника – Учитеља, и других песника, не мрднувши. Било је подне, а и бициклистичко гробље није било далеко. Оно је мало даље у плавој модрини, под лицем планина Гледићких, чекало своје вечне станаре. Ту су се сахрањивали углавном све бициклисти – спортисти, песници и сељаци (што су волели да терају точак).

По окончању скупа пред стеном, људи су се раздвојили да направе места да прође пратња. То што је

било у сандуку, на њему је и писало: Ученик – Учитељев следбеник, а у запрези иза ковчега, као да пркоси смрти, стајао је, у раму, усправљен бицикл. Ученик је желео да се сахрани покрај гроба Учитеља и то заједно са својим точком, како га је звао. Иза запреге ишли су породица и ближи пријатељи, а после њих плотун бициклиста у жагору.

Један је тако гласно толковао, да су људи из песничког збора, чули:

– Учитељ је изрекао Истину о великом проналаску, точку, али Ученик га је био и надрастао, јер је саопштио Свету још већу Истину о том округлом чуду, које није хтело да се даље развија као технички проналазак и машина, већ је желело да заувек остане верно човеку, и постане нешто као домаћа (животиња) – коњ, пас, књига или цвет…

Кад се испраћај мало удаљио и кад је модрина у своје плаветнило примила целу пратњу, људима са песничког збора се учини да је пред спроводом, одмах иза попова, ишао бицикл, а не коњ. А можда је то, у ствари, била једна те иста божја направа.

Да око пробије модрину, видело би се.

Тихомир Станишић

РЕКА

Седех на голом камену посматрајући блатњаву реку како се лукаво прикрада мојим голим стопалима. Сунце ме је шибало по повијеним, црвеним леђима, и сваким новим ударцем ужареног бича све више ми опијало ум. Вода се пела па спуштала у заводљивом ритму чему нису успели да одоле моји капци. Ошамућен нежним гласом реке, пакленим прстима Сунца и ритмичном игром таласа, зажмурих и осетих неодољиву жељу да постанем река. Додирнух ножним палцем хладну воду и жеља ми се оствари. Истопих се као пахуља снега, слих се низ врели, глатки камен, у моменту изгубих своје Ја и улих у нешто много јаче и смисленије, нешто од чега се уплаших, задрхтах и пожелех да вриснем. Али тренутак страха волшебно испари, изненађење и нелагодност пред непознатим замени лакоћа постојања, одушевљење заједништвом са невидљивим али свеприсутним смислом који у мени бљесну попут муње. Тужна изопштеност људског постојања, самоћа и прогнанство што осећа сваки дух на планети, ишчезоше под ударом јединства, топлоте која греје а не прли, топи једно и улива у све. Не могу рећи да постојим, морам рећи да постојимо. Осећам друге у себи, а истовремено знам да сам и ја у другима. Течемо брзо, па лагано, плавимо обале, чујем људе како нас псују, љуљамо чамце, љутимо рибаре, зар су сви храпавог гласа? Не могу да мислим о њима, пролазност и смртност страни ми постадоше. Не могу да појмим, али могу да осетим да стремим ка циљу. Море ме чека. Дивног ли осећаја. Несретни су људи, грцају у краткотрајности. Жалио бих

их да могу да се сетим шта је туга. Зачух непријатно пиштање. Сирена брода? Брода нигде. Разабирам речи. Погледах боље, човек плови чамцем тик уз обалу и виче ка мени – Није добро заспати на Сунцу! Разочаран схватих да сам ипак само човек и заплаках гласно као никада пре. Проклети сан!

Тихомир Стевановић

МИШ

Ето, синоћ падаше снег, као у мојим сновима: лагано, спорошћу својственом само сненим или болесним, паперје леда слаже се под мојим стопалима. Мрак се згуснуо, као млеко у чаши, обавио ме, утуткао мраз у уши. Само затворена врата зграда, улица на којој шљапкам по барицама светлости. Застајем да припалим цигарету. Тог трена угледам миша, како претрчава снег. Мали сиви мишић иза кога остају тачкице у белом, брзо затрпане.

У тај час појави се потпуно нага жена.

Гола, бела и плавокоса, стоји у дну улице. Не делује како јој је хладно. Не померам се. Мора где ме је лудило, што вреба иза сваког ћошка, најзад заскочило. Не мрдам, просто ме страх: нестаће.

Прилазим, уз напор воље орем бразду иза мене. Она се не креће. Чека нешто или неког. Полако, као што ловиш птицу, напредујем ка њој. Кад бих смео, дотакао бих је. Гледам јој лице, тражим очи, а њих нема. Две мрачне рупе зуре у ме.

У тој тами, исто сам што и миш који претрчава покорицу хладноће. Она се окреће и лебди преко снега, остављајући мутан траг што чили као дах преко стакла.

Ошамућен од шамара визије, одлазим, не уживајући више у стази. Сад знам да сам полудео, крајње и неизлечиво. Тетурам, окренем се и видим: где је она стајала још увек се пуши снег и тиња жар у калдрми.

Слободан М. Стефановић

МУЗЕЈ ПЛЕМЕНИТИХ СТАРИНА

Дуго сам седео у старинској фотељи, у којој је некада отац проводио време, а онда погледах у правцу старинског сата с верглом, који је кроз прохујале године био неми сведок како се извлачи време и троше земаљски дани. Овај сат, донео је мој деда Радован из Пеште још пре Првог светског рата. Обилазећи своју баку, пошто деду не памтим, волео сам да слушам вергл како свира.

Прелиставајући странице прошлости, оживљавао сам дивне тренутке гледајући и друге предмете који су за мене имали посебну вредност у својеврсном музеју племенитих старина.

Порцеланска фигура лава са великом гривом и морнар ослоњен на појас за спасавање су веома стари, још пре Првог рата су били у дединој кући. Нема никаквих натписа на фигурама па не знам порекло, али вероватно су донети из Пеште или Беча, можда Прага, углавном из градова у које је деда одлазио.

Отац је највише волео те две фигуре и увек је причао како се играо са њима док је био дете. Играо се са лавом, а морнара је само гледао. И ја га гледам, држи цигару у устима, мислиш сад ће дим да избаци из себе. Има чудно лице, свака бора се види, надигао десну обрву и гледа те. Не личи на фигуру од порцелана. Што га више посматраш, све више си у недоумици и питаш се: да ли је жив? Прекрстио је мишићаве руке, накривио морнарску капу са кићанком и ћути. Чини ти се као да лупка лакованим ципелама о палубу, а флаша са румом

му вири из десног џепа, њу ће начети кад попуши цигарету.

Читаву причу можеш да му прочиташ са лица, а фигура је висока само колико шаку можеш да отвориш, од малог прста до палца. Годинама је отац покушавао да их понесе из породичне куће јер су му биле драге успомене, али баба их је увек вадила из наших кофера. Тога се и ја сећам. Због тога ми пуно значе па их чувам међу вредним стварима у старинској витрини од ораховог дрвета.

Сви ти предмети немају неку велику материјалну вредност, али су као драге породичне успомене заслужиле своје место у старој витрини. По неки пут вергл ће окренути свој ваљак и подариће нам дивне звуке, а сат ће наставити да показује време које неумитно тече и кад заборавимо да га навијемо.

Дарија Стипанић

ЦРНО-БИЈЕЛО

Корачам уз руб цесте. Стајем ногом преко руба и посклизнем се. Паднем. Котрљам се. Вртим се све брже по стрмој косини. Уплашена сам. Нагиб престаје. Заустављам се. Устајем задихана. Отресам се. Дрхтим. Несигурна, наслањам се десном руком на оближње стабло. Рука ми трне као у леденој води. Не осјећам је. Она улази у стабло. Као да ме неко биће из стабла повлачи и прождире. Опирем се, слободном се руком одгурујем. Али урањање не престаје. Оштра ме бол пробада. Трзам се. Будим се. Срце набија. „Само" ружан сан. Црна ноћ. Морам спавати.

„Мислиш се ти пробудити," пита ме љубавник, „зар се нисмо договорили да ћемо рано кренути?"

„А да ипак не идемо?" кажем.

„Што ти је? Па, толико си се веселила излету" одговара.

„Имаш право, само сам лоше спавала. Него што да идемо."

„Види колико времена није падала киша, а баш сада мора овако слинити. Ваљда неће падати јаче. Није вријеме за уживање у планини" брундам. Ушли смо у завој. Из супротног смјера камион. Пред нама је. Нагло окреће волан. Ауто излеће.

Нетко говори. „Извући ћемо те". Осјећам бол. А онда ништа. Мрак. Црнило. Потпуна тишина. Крећем се према напријед, тамо је бијело свјетло. Станем. Поновно је црно.

Бојажљиво отварам очи. Као да су слијепљене. Око мене бијело. Зидови. Кревет.

Гдје сам? Покушавам се помакнути. Немам снаге. Проматрам. Десна ми је рука у гипсу. У болници сам. Колико је сати? Поред мене некакав апарат. Прикопчана сам. У собу ужурбано улази сестра. Брижно ме гледа и говори: „Добро сте нас испрепадали, али бит ће све добро, видјет ћете.” Није ми јасно. О чему то она говори?

Након пола године излазим из болнице. Још сам овдје.

Јована Стојановић

ПРИЧА ЗА ЉУДЕ

Јутро је и град се буди, али ко ће све отворити очи данас. Време је мирно, прилике су добре за мене. И онда, кренем да причам, а знам да их не занима, или само осећам да је тако. Ипак, настављам да причам, надам се чуће један, па та особа један, људски створ, има сигурно још једног коме ће ово пренети; и тако се ствара круг. И причам у маси, али физички само сам ја присутна, нема гужве. Говорим о тим људима, о њиховим делима, њиховим речима, мисијама, животима, неславним смртима, о додирима понора. Ја те људе знам, зато и говорим, оставили су ми тешку потребу да их уздижем данас, не сутра и не јуче, већ данас кад је сам човек нешто што треба прећутати. Изговарам ове речи врло гласно и са жаром који обасјава слушаоце, јер упућујем вас на велика дела. Губим се и враћам говору, а у себи мислим само је један човек довољан.

Кажем:

Пред великим људима су мали одговори и велика питања.

Наспрам малих људи стоји велики простор који користе као дом за таложење страхова.

Наспрам великих дела стоји амбис једног који је срећа за милионе.

Наспрам малих дела свако се повија.

Како да препознаш разлике кад и сам не знаш ко си.

Не прозивам никог особно, али говорим на глас, себи, теби или само размишљам.

Стефан Теодор

ТРОЈИЦА

Један је био политичар и каријериста, други само женскарош, трећи сликар и самотњак. Било нас је тројица пре него што је самоубивши Симон дошао до закључка да свет не може променити сам... Још чувам опроштајно писмо у коме моли да се побринем за његову сахрану и заштитим малолетног сина, прозирнобледо, размажено дериште које је посртало очевим стопама похађајући некакву ликовну школу.

Како нисам имао времена за сахране и балавце, препустио сам дечака држави и, (улагујући се јачима а свирепо газећи слабије), посветио се каријери.

Био сам министар кад се десила АБ, (антибирократска), револуција. Избацили су нас на улицу неки ретардирани дечаци и заузели наша места. Породица ме је испљувала, пријатељи су ме напустили... Сетио сам се дечака и не знајући да је постао успешан сликар.

А било нас је тројица и ништа нисмо направили... осим што је самоубивши Симон нехотично направио дечака.

Витомир Теофиловић

***

Учитељица носи свеске са писменим задатком. *Лепо сте другу Титу пожелели рођендан. Само је Драган забрљао, побркао прошло и садашње време.*

Не, учитељице! – знам ја шта је прошло а шта садашње време!

Како ниси, ево нека чују сви крај твога задатка: Срећан Ти рођендан, друже Тито, желим Ти све најбоље и по могућству да ослободиш нашу земљу! А мислио си: и хвала што си ослободио нашу земљу!

Не, учитељице! – није попуштао Драган – *написао сам како сам мислио…*

Па од кога сад друг Тито да нас ослободи?!

Па од комуниста, учитељице!

Учитељица је избечила очи, ухватила се за главу, хуктала. Али није ошамарила Драгана, као за Ускрс Миру што је са баком ишла у цркву.

Ух, Драгане, ево шта морамо! Да не би инспектор видео твој задатак, ја ћу га исцепати из свеске, а ти тог дана, добро запамти, ниси био у школи!

Чим сам стигао кући, још са врата, упитао сам мајку *може ли неко ко је био у школи да није био и ко је написао задатак да није написао?*

Моја мајка, неука сељанка, није могла да се вине до нивоа учитељице: *Не може! Или сам брала крушке или нисам; или сам прала веш или нисам…*

Изгледа да су и други родитељи били прости и неуки, па нису могли да схвате да нешто може и да буде и да не буде, па је цело село брујало о Драгану.

Драган је постао јунак села. То је изазвало Перицу да се похвали да се то једном десило и њему. Учитељица му је исцепала лист са писменим *Шта бих желео да будем у животу* као да није био у школи и да то никоме не прича. Перичин задатак се овако завршавао:

Гледао сам на ТВ Мију и Чкаљу. Било је много смешно. После је говорио друг Тито. Било је још смешније. Ја бих волео да будем комунистички глумац.

Тек на студијама сазнао сам за Умберта Ека и његов појам *присутно одсуство.* Наша учитељица је много пре чувеног научника открила тај појам!

Татјана Удовић

ПРИЧА О ГОСПОДИНУ Г.

Ово је прича о господину Г. којега још увијек памте као наочита, успјешна и друштвена човјека. Неки тврде да је у мировини те се повукао из јавнога живота, други сматрају да је на неком од својих подужих пословних путовања, док тек ријетки, они њему најближи, знају праву истину. Особа која је годинама пунила насловне странице новина и часописа, која је била активна у готово свим друштвеним збивањима, одједном је престала бити метом медија, па и људских погледа. Оно што му се догодило неки од психијатара називали су друштвеном засићеношћу. Од претјеране експонираности, комуникације и изложености јавности, дошло је до изненадне промјене менталног склопа када је исти господин постао асоцијално биће. Многима је то непојмљиво, а његовим најближима чак и срамотно те су за медије изјавили да се ради само о краћем избивању из јавнога живота због одмора.

Хм, одмор?! За господина Г. није постојао тај израз. Неки су стога и прихваћали ту причу уз коментар: „Било је вријеме да се и он мало одмори". Али одмор господина Г. није водио на Хаваје или неке егзотичне дестинације какве приличе господи вишега ранга, већ на одјел психијатрије гдје се свако толико лијечници појављују с неким новим медикаментима којима би требали изљечити или барем ублажити фобично стање господина Г.

Тек када је госпођа Г. увидјела да гомиле лијекова њена супруга само умртвљују и схватила да је он овдје тек покусни кунић за откривање дјелотворности шаре-

них таблетица, одлучила га је узети на кућно лијечење. Свакодневно је гледала депресивна стања свога супруга која су смањивањем љекова постајала све различитија. Запослила је и медицинску сестру која је свакога дана на неколико сати посјећивала болесника и пратила његово стање.

Једног од сљедећих дана, које је госпођа Г. проводила у купњи најнужнијих намирница, а медицинска сестра је након прегледа напустила стан господина Г., око зграде, под прозорима истога стана нагомилала су се возила хитне помоћи и полиције.

Већ идућега дана господин Г. био је поновно главна тема свих медија:

„НЕКОЋ УВАЖЕНИ ГОСПОДИН Г. ОСУМЊИЧЕН ЗА УБОЈСТВО 1. СТУПЊА".

***

…

Гага никада није била као друге.

Стално се свађа са бабом када касно дође кући.

Обожава цртаћ „Плава принцеза”.

Руке су јој увек црвене као да лед копа.

Једном се страшно напила и исповраћала се у дворишту цркве.

Сутрадан је са одељењем на веронауци ишла у ту исту цркву, вероучитељ је значајно гледао, а она се само смешкала као душица.

...

Никол никада није била као друге.

Од малена је била тврде главе.

Као мала морала је да се пресели због рата.

Све другаре у њеној новој школи занимало је само једно – да ли је она „наша”.

Са смешком им је рекла – „Ја сам Никол. Иншалах.”

Дарија Фишековић

ПИСМО

Здраво.

Не знам како да започнем ово писмо. Како да те ословим? Да ли треба да ти персирам? Уосталом, ти си особа која има највише имена на „овом” свету. Мада мислим да је то најмањи проблем, после овога што ћу ти написати.

Дакле, ја не могу више овако да издржим. Све ми је тежи и тежи овај, ако могу тако и да га назовем, живот. Доста сам размишљао, и... Мислим да ово није за мене.

Тако да сам одлучио, идем на Земљу. Па ти уз ово писмо шаљем своја крила.

Када будеш читао ове редове, ја ћу се напокон возити аутобусом.

Ух... Опет проблем. Како сада да завршим? Да... Као и већина смртника.

Боже, опрости ми, твој, већ бивши анђео.

АМИН

Јасмина Хањалић

СНАЖНИ ДЛАНОВИ

Једна је љубав, а много је људи. Ми смо се упознали на уласку у велики лифт. Уствари, сударили смо се и почели смијати. Упита ме да ли журим, баш му се пије кафа. Годинама нигдје не журим. Ипак, волим да све стигнем, но оно што не стигнем данас, без проблема оставим за сутра. Немам толико живота да бих га губила у празном ходу, али празнина га некад зна испунити.

Познанство се продубило. Превише ствари нас везује: доб, интереси, активности, слични послови (ја радим у општини, а он у порезној управи). Брзо се развила и хемија и физика. И кад бих знала описати ту невјероватну страст, не би ми вјеровали. Оно што нас јако допуњава је спорт. Чудно за дјевојку, али у мом случају спорт је императив. Волим одбојку, пливање и роњење. Једино се нисам усудила спустити падобраном.

Мој вољени има стан у приземљу, а родитељи су му готово увијек у викендици. То се показало врло практичним, љубав се развијала, крупњала, баш као и ја након пола године. Боже, колико смо сретни! Наши су плакали од радости кад су чули новину.

Ангажовали смо агенцију која ће до најситнијих детаља преузети бригу око церемоније вјенчања. Одабрали смо хотел Панораму, онако насумице и на невиђено. Из његове куће отишли смо доста раније аутом (оним из Њемачке) да утаначимо на лицу мјеста још пар детаља око свадбе. Хотел је лијепо изгледао с вана. Кренули смо до улаза и застали. Погледасмо се. Немогуће! Испред нас се протегло петнаестак степеница. Осврнух се около, али није било другог улаза у хотел.

– Шта су степенице за два параплегичара! Имамо руке! – он се први снађе.

Као и онда, приликом силаска наша се колица сударише, метал звекну, а ми се почесмо грохотом смијати. Пољуби ме и подиже своје а потом и моје дланове.

Ема Хоџић

ПЉУСАК

Атмосфера је чудесно помодрела, потом добила нијансу којој више не препознадох име. Облаци су се згрудвали као прхтаве грудве брашна које се мешкоље, и само сам чекала да се распрште и да ме окупа чиста небеска течност, да ми муње коначно засвирају...

А онда је почело. Све су се капи Млечног пута устремиле према мени, као орлови, спирално кривудајући, вриштећи и тркајући се која ће ме прва дотаћи; а могле су да се препусте лаганом паду да су знале да на моме лицу, врату и коси има места за цео океан њих... И падале су, бескрајно су, неуморно падале, а ја сам им се смејала да им захвалим за нежност и благост. Схватила сам – Природа ме је волела у том трену.

Мистично и хипнотишуће увлачила ме је у своја уста, миловала језиком. Прогутала ме је у своју најмрачнију тмину, да је додирнем изнутра, да осетим све њене дубоке ароме. Гурала ме је Земљом ка небу, а кишом ка Земљи и натерала ме да експлодирам у себи и претворим се у Њу саму, не би ли ми показала колико је... Колико је лепо. Природа је те пипаве, натопљене ноћи водила љубав са мном апокалиптично, као што то само Она зна; предала се једној земаљској, плутајућој жени до своје последње травке, како само то једна Природа уме. Било је потребно само да пожелим.

Када је прошло, зором ми је и мазним шапатом ветра отрла своје трагове. Сунцем ми је углачала кожу до шкрипавости. Не сећах се ничега, да бих следећег пута са истим одушевљењем и страшћу могла да доживим њену љубав, као првог пута.

Павле Цвијић Пајо

СМИСАО ЖИВЉЕЊА

На путу у 21. стољеће Врзино коло политичке заврзламе својим интересом запело је на достојанству и цијелу је Земаљску куглу погурало равно у п. м. (у Црну Рупу Свемира).

И Звијезде Свемира од узбуђења задрхтале су. Поготову, када је образована младост ставила себе на коцку да би сачувала мостове који истином кроз вријеме одзвањају и спајају Уједињене народе, када су освијетлили сву злу намјеру овога свијета.

И на стази Свемира појавио се густи дим изгубљеног човјека. Човјека, којему су попуцале спојнице; ума, срца и разума, а лакомост и похлепа, у великој болници свијета, прекрили су празнину душе човјека, па данашњи људи на Земљи траже свој смисао живљења.

Јадранка Чавић

ОНА И ОНО

Она се пробудила! На прстима, као Хијавата, одмах се упути дуж кревета ка вратима собе. У ствари, ка ходнику – тако би то видела ситничава Хијавана. Одшкринула је врата и са дланом над очима обазрела се лево-десно. Да ли је ваздух чист? Може ли бити чист у то доба дана, у том столећу, земљи, планети и... Да! У ствари – не, али живот је постао врста тренинга. У пиџами на вигваме.

Она се протегне и дозволи себи да се почеше по облом стомачићу.

Тренинг буђења и јутра је само био тиша претходница тренингу кувања, а овај оном, како се зове... – чишћењу! Овај није био хвале вредан. Задирао је у многе форме светих територија. И досадан, до бескраја, или – од пода до плафона! Она се сети времена прошлог, времена Н-шо-чи, и рече себи у неиздепилирани брк: „Срећа што тата није жив!”

Не само због тога што јој је обећао, као прави велики поглавица, да јој из ушију никада неће расти длаке, већ и зато што би све у тренутку схватио. Било би то врло резерватски кратко и јасно: „Јесам ли те за ТО родио?!”

Полако се приближавала његовом великом мушком разуму, јер – и за оно и за ТО је потребан тренинг и искуство с перушком. Овако, ствари су изгледале забашурено као јабуке са шлафроком.

Она се пришуња крештавом телефону у ходнику, решена да назове две најудаљеније земље на свету. Ради посла. Ради Волта Дизнија. Ради Гавранског Крила бр. 26. Ради оног и овог, тога и тамо.

Снежана Чукић

ПРАВА ЉУБАВ

– Упропастио си красну кафану! – рече дебела жена, намазана јефтиним, бордо кармином који јој се разлива у борама око усана.

Красна кафана се зове „Права љубав”, није велика. То је у ствари просторија од тридесетак квадрата, адаптирана кућица некадашње француске колоније малог рударског града. Грађански дух, префињеност, стил и све што се наслућује при помисли да су ту некада обитавали Французи, нестали су давно. Остале су те мале грађевине, које су дуж главне улице према руднику претворене у локале. Власници другог и трећег реда кућа немају ту срећу и живе исто као и станари који су ту живели век пре њих – у мемли, гледајући у плафон од трске, користе пољске тоалете…

У кафани жена још увек звоца мужу. Овај једе за једним од пет столова, повремено диже поглед ка жени и гледа у два госта које је нека велика олуја донела у загрљај „Праве љубави”. Конобарица обимног попрсја и тешке позадине провлачи се између столова до цењених гостију, тихо, неприметно, као слоница. У просторији не постоје две исте столице, све су различите. Као људи.

– Ти, бре! – каже жена. – Данас су се овде људи најавили да ручају! А ти, пијандуро једна, шта радиш!? Једеш, пијеш, брига те! Ниси ни ишао у набавку, важно да за тебе има!

Човек устаје са столице, хвата жену и крене да је дрмуса, а онда се враћа и седа јој леђима окренут. Наставља да једе. А онда ненадано, како то увек бива и ка-

ко не треба, један од двојице бродоломних гостију пита има ли музике.

Жена наставља – Ето, људи питају за музику! Па, била би музика да ти хармоникаша ниси ономад истерао пиштољем! И, шта ће сада да раде? Сада ће да оду у „Рано пролеће”, они имају и певаљку, њима ће промет да праве!

Гости устају са својих различитих столица и крећу према излазу. Иду у „Рано пролеће”. Жена још увек виче. Живот јој је упропастио, не само красну кафану.

На вратима пише „Тражимо конобарицу”.

Стеван Шарчевић

НОЋ КАД САМ СЕ ВРАТИО

Осећам се непристојно због војних цокула док корачам преко запуштеног дворишта. Много сам зла видео, али мрачни прозори стежу ми грло и застајем.

Ипак улазим.

Кућа мирише на плесан и влагу. И све је на свом месту; фине чипкице, столњаци, завесе...

Осим једне једине ствари.

Једине која ове зидине чини домом.

Поглед ми пада на тросед под прозором и сетих се дана када си ме први пут овамо довела. Мислима попут филма пролеће поподне сладострашћа и твоји родитељи што ненајављени бануше.

И сећам се нашег венчања. Ти, ја, кумови и моја мајка што се расплакала и разбеснела ме.

Тај тросед...

Исти на коме је мајка умрла. Рак на мозгу, увенула к'о незбринута биљка. Један грцај и готово. Нисам успео ни задње речи да јој ухватим.

Изувам цокуле, свлачим униформу. Осврћем се по пустој кући. Свуда ти, свуда матори, свуда прошлост. Тек да ме подсети како зима убија.

На креденцу су уредно сложене разгледнице и фотографије. Не желим да видим, али не успевам да скренем поглед.

Знам где си, обавестили су ме. На тренутак се присећам не тако давне агоније. Обавештење од комшије. Није добро са супругом. Живчани слом. Психијатрија. Обилазиће кућу. Чекао сам на семафору. Возио провијант у опкољену касарну. Знао сам да смо окруже-

ни снајперима. Присетих се како сам пожелео да неко запуца и реши ме мука.

Устајем, шуњам се до шпајза. Одмичем кутију и видим да ниси открила скривницу. Или си од самог почетка знала, само си зажмурила на једно око у име љубави?

Не знам.

Враћам се за сто, наливам чашу и гутам. Ракија пали, али је добра. Тако мора бити. Претурам џепове униформе, проналазим згужвану паклицу цигара и припаљујем.

Сутра ћу отићи до болнице.

Наравно.

Сутра ћу се посветити теби.

Али ноћас...

Ноћас ћу се подсетити како зима убија.

Ђура Шефер Сремац

НАПУПЕЛИ ГРОЗДОВИ
(„Јесен стиже, дуњо моја“)

Гранула плаветна небеса. Нигде облачка, звезда сунчана упекла ни да је половина лета, а не већ очекивана јесен рана, богата, издашна радодајка сочних зрелих плодова. У винограду примамљиво висе напупели гроздови, као дојке у зреле девојке.

– ’Ајд’мо, жено, обићи ону нашу винолозицу, нисмо одавно.

– Ид’ у очин, Панто, куд си зап’о на ову жежену пасју оморину?

– Која жега, жегнули те ђаволи! Има тамо онај орај крајпуташ. А и лоза даје дебела ’лада кад се под њом пружиш. Сва је набујала. Нико нас ни видити неће.

– Ама, човече, как’а лоза! Ономад смо је орезали, сваки чокот, немаш тамо за шта се у’ватити!

– Сам’ ти крени са мном, зна Панта за шта да у’вати.

– ’Ајд’, кад ти диваниш! Увек је по твоме, црни Пантелија.

– Некад је и по твојој...

– Ју, немој да си брезобразан. А и гроздови су тек прошарани, још наливају, бујају...

– Па то ти и диваним већ пô сата! Ништа лепше него кад су једри, па пуцад потврђа, обла к’о козја сисица... Можемо и јабучетине брати.

– Које сад ђавоље јабуке? Та, немамо их у нашем винограду. Исти си, Панто, к’о и наш комшија Стева.

– Шта си каз’ла, црна жено? Који комшија кад тај живи накрај села, а ми у сред среде!

– Ништа, ништа, ја то само ’нако. Рек’о ми Стевица пре неки дан, док смо коље побијали у винограду, знаш, после оне олујине, салауке, како и он здраво јако воле кад је пуцад почвршћа. Има човек, вели он, шта у’ватити међ прсте...

– Е, јеси ђаволица, жено моја, ниси му ваљда дала да те обере!

– Откуд би’ ја тако нешто, Пантице мој!

– Немој ти мени да врдаш!

– Нисам ни врдала ни мрдала, кад ти диваним.

– Поведи рачуна, Сремице, Дуњо моја! Грожђе је опасно забрањено воће.

Шкиљевић Зоран

РИБА

Било је то последњег дана у новембру, негде иза поднева. Благо јесење сунце терао је ветар небу под облаке када је Роберто натрчао на књижару једног надобудног новопеченог књижара и издавача. Књижара се налазила на најбољем и најпрометнијем месту у граду, тачније у приземљу зграде Албаније, тамо где је некада била смештена „Југословенска књига”; таквом да све и да хоћеш не можеш да је заобиђеш. Ушавши, имао је шта да види. Накинђурене продавачице, свеједна у минићу, наоружане штиклицама, мрежастим унихопкама и позамашним деколтеом, дакле у пуној ратној опреми, дочекале су га са осмехом. Још једна овца за шишање, као да су хтеле да му кажу. Он им, међутим, није придавао пажњу. Вртео се око полица са књигама погледујући час лево, час десно, тражећи нешто, све време покушавајући да се присети који му је то наслов привукао пажњу ономад када је туда био пролазио. И коначно се сетио; пришао је шмизли која му се прва нашла у видокругу, и упитао је да ли је распродат роман Беле Хамваша „Наиме”, који је, ако се не вара, пре неки дан видео у излогу, и, ако није, да ли може да погледа исти. – Изволите, господине – из така му је било одговорено, и буквално жмурећи ова му је дотурила тражену књигу. Врага тражену. Пред његовим разрогаченим очима заблистала је монографија Наоми Кембел, и то у пуном сјају, да ти пође вода на уста ако ниси геј. У први мах било му је непријатно, а онда је праснуо у смех; толико се био заценио да му је несретна Наоми испала из руку и, колико је дуга и тешка, треснула о под. Потом је без

пардона запалио из књижаре. – Каква је ово будалетина? – чудила се продавачица погледујући за њим док је покушавала да установи да ли је Наоми остала здрава и читава. Потом је ноншалантно вратила књигу на полицу, тамо одакле ју је била и узела. И у праву је, нема шта, и јесте наш Роберто будалетина када је могао да испусти такву рибу.

Тодора Шкоро

БЕОГРАДСКА

С великим кофером у руци, и још већим страхом под грлом, са перона двадесет и осам кренула је уз Каменичку улицу, жељна нечега бољег, нечега друкчијег од прашњавих сокака и житних поља из којих је дошла.

Имала је седамнаест година.

Њишући похабани кофер, низ Каменичку улицу се спуштала тромо, застала и дуго стајала на раскрсници, заробљена између Економског факултета који није освојила, парка који је прихватао посрнуле и перона двадесет и осам на коме је претећи брундао аутобус који је чекао да је врати.

Тек је била превалила двадесету.

Каменичка јој је постала дом. Сви су је знали. Лице је крила црвеном периком само онда кад би аутобус на перону двадесет и осам истоварио младе који су још мирисали на житна поља.

Нико више није могао да јој одреди године.

Соња Штајнфелд

ИЗНАЈМЉУЈЕ СЕ

Заинтересован пар је учтив. Одговарала сам на њихова питања анализирајући их истовремено. Очигледно имају новчана средства. Ја нисам ништа питала. Мушкарац је хтео да буде духовит. Жена је прегледала папире.

Иако нисам сасвим задовољна њима и, колико сам приметила, ни они са мном, потписали смо уговор о ренти. Подразумева се да ће ми платити одређену своту месечно, а највећи део ће бити исплаћен по истеку периода. Суживот је сад већ незаобилазан.

Сваких неколико дана ми је стизао позив једног од њих.

Нешто пре него што ће проћи годину дана од првог сусрета договорили смо окончање уговора. Док смо се растајали, зазвонио је женин мобилни телефон; захваљивала је на честиткама.

Простор који сам изнајмљивала је поново празан. Добила сам додатну надокнаду. То неће утешити моју материцу.

Јелена Штетић

КАТАРИНА ХОРОВИЦ, ЧАС ПРВИ, МЕСЕЦ ОКТОБАР, 2012. ГОДИНЕ

„Хоровиц, дакле. Катарина Хоровиц?” Бележим на прву страницу нотеса име и презиме. То чиним за сваког свог новог ученика. Број ученика које сам подучавала је веома лако избројати, ако побројите нотесе на полицама у мојој радној соби. Не бацам их ни након десет година бављења професуром. Чувам их као сведочанства, надајући се да ће их неко од ученика једном потражити.

Као да ју је помен њеног имена пренуо. Замишљено је зурила у неку тачку на поду, између мојих и својих ципела. Биле су црне и ружичасте, те наше ципеле. Подигла је поглед. Ледени плави кристали са жутим туфнама. Хоровиц. Нећу се усудити да питам.

„Зашто баш грчки језик, Катарина?”

„Дивно звучи у песмама. Мама слуша грчку музику...”

„Имаш лепу маму. Личиш на њу...” Отварам другу страницу нотеса. Алфабет.

„Личим. Само су очи...” Прекидам је. Кукавица сам.

„Знаш ли грчка слова, Катарина?”

„Знам. Сва грчка слова знам. Знам и да читам, мада не знам шта све то значи…”

„Ишла си негде већ на часове?” Питам. Дрхтим.

„Нисам. Тата ме научио. И он зна грчка слова, и зна да чита, али не зна пуно речи... Зна и неке смешне речи... ” Девојчица се осмехује. „Тата зна имена дрвећа на грчком... Тата се бави дрвећем...”

Забадам нокте у дланове.

„Колико имаш година, Катарина?”

„Девет, наставнице.”

Катарина и ја смо вршњакиње. Деветогодишњакиње по броју година постојања у животу Давора Хоровица. Песника који се бави дрвећем, несхваћеног усамљеника који се клони људи и сакрива међу књиге. Човека коме треба простора да остане сам и пише. Сам данима. Очајан. Згађен светом.

Једино заиста вредно гађења у вашем животу сте ви сами, господине Даворе Хоровицу.

„Хајде онда да те научим шта те све речи и значе... Да завршим оно што је твој тата започео...”

Милорад Шуковић

ИМЕ НАШЕ ВАРОШИ

Прелиставајући старе мапе, именике, адресаре, пронашао сам сва места у чијем називу, као одговор на питање – чија си, стоји придев изведен од имена народа којем припадам. Српска Црња, Моравице и Капела, Српско Поље, Итебеј и Милетић.

Запитах се како су добили име? Шта је било па се назвало српским?

За прву, највећу од свих вароши, нисам пронашао одговор. Док једног дана кум Жарко, учитељ, а портир и ноћни чувар, усмени хроничар нашег великог села, не рече да зна. Почетком осамнаестог века, док се звала Црна Греда, после пораза турске војске дошао је један гроф. Имао је новац и здравље те није имао због чега да буде лош; и пријатељских веза, па се није бринуо о правди. Тражио је неку жену, овдашњу, ма које од четири вере. Црнокосу и лепу, јер је лепота обећање среће! Одмах се разиђоше трагајући по целој грофовији. Од Бегеја до Сегедина, од Тисе на западу до Темишвара на истоку. Пронађоше и доведоше четири црне лепотице, од четири црна народа, са ове црне земље. Гроф је стајао задивљен, не верујући да је лепота као цвет који процвета и брзо увене. Није могао да одабере па рече да се свуку! Лепота је најбоље одевена када је најмање одевена. Бар се тога нагледао! Једна беше риђа па је одмах отераше. Још би гроф стајао гледајући да му не рекоше: „Господару, одабери! Све су црне!”

„Јесу!”, рече, „Али је ова, српска, црња!”

Одмах су отишли. Само је име остало. И ова прича коју Црњани нерадо причају. Не знам због чега, јер

су лепа села, а наше је одувек лепо било, по лепоти име добили.

Можда зато што знају да оно што је било црно, потом црње, буде, у неком веку, најцрње!

Српско, лепо као девојачки цвет!

Петар Шумски

ОДГОВОР ЈЕ У ВЕТРУ...

Томазен је рекао:

„Посматрајте децу која се играју преносећи лишће са једне на другу гомилу. Она дају Одговор, иако га не знају.”

– Који одговор, Учитељу?

„Одговор на питање: Шта је живот?”

– Шта је живот, Учитељу?

„Премештање лишћа са једне на другу гомилу.”

– Ко то чини?

„Деца.”

– А када нема деце?

„Ветар.”

АУТОРИ

Авдовић Р. Сенад (1983, Нови Пазар), дипломирани правник, а тренутно студент математике и физика.; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван.

Адамовић Драган (1991, Шабац), пише кратке приче.

Антић Момчило (1953) библиотекар; пише кратке приче, драмске минијатуре, поезију, критичке осврте, репортаже; сарађује са часописима; заступљен у зборницима.

Арсеновић Душан (1994, Београд), матурант гимназије; пише кратке приче; објављује у часописима и зборницима прича; живи у Обреновцу.

Аћимовић Љиљана (1978, Београд), дипломирани правник; пише песме и приче; објавила збирке прича „Птиче из шоље” и „Per tu”; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Бабић Ладислав (1950, Чаковец), пише кратке приче, поезију, афоризме; објавио две збирке песама „Пјесме (за ишчезле кријеснице)” (2010) и „Одлазак” (2012), и књигу „Ја и њихов рат” (2012); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; превођен на пољски; награђиван; живи у Чаковцу.

Бајић Милица (1990, Нови Сад), студент графичког инжињерства и дизајна; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Бановић Тијана (1986, Крушевац), апсолвент српске књижевности и језика; пише кратке приче, есеје и прозу; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Бене Викторија (1984, Београд), завршила мастер на филозофском факултету; пише кратке приче; заступљена у зборницима прича.

Бештић Милан (1952, Београд), књиге афоризама: „Цврчак свира химну“ (1990), „Цврчак је појео мрава“ (1996), „Тако је говорио Пинокио“ (2001), „Нећу да трошим ћутање“ (2006), „Афоризми : избор“ (2006), „Сабрани афоризми“ (2006); књига кратких прича „Граматика у трамвају“ (2012); заступљен је у више домаћих и страних антологија афоризама; афоризми су му превођени на бугарски, енглески, мађарски, италијански, немачки, шпански, руски, пољски, румунски и словеначки језик; живи у Београду.

Билен Бојан (1990, Београд), студент електротехничког факултета; пише кратке приче и песме; живи у Београду.

Благојевић Ксенија (1984, Зрењанин), дипломирани ветеринар; пише кратке приче; сарађује са часописима.

Богосављевић Јелена (1978, Сремска Митровица), пише кратке приче; објавила збирку прича „Прекрајање стварности” (2002).

Божичковић Данијела (1968, Вршац), дипломирани педагог; пише кратке приче; објавила књигу „Звездане приче” (2009) и роман „Имате ли чудне снове” (2010); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Петровцу на Млави.

Борковић Небојша (1979, Панчево), пише кратке приче.

Будимир Милена пише кратке приче.

Букарић Енсар (1968), дипломирани инжењер машинства; сарађује са часописима; заступљен у зборницима прича; живи у Горњем Вакуфу.

Буква Боривој (1948, Карловац), пише поезију и прозу; сарађује с многим часописима; награђиван; објављене књиге поезије: „Пета ријека” (1996), „У пролазу” (1996), „Додир усана” (1998), „Мјесечев јахач” (1999), „Лептиров пољубац” (2000), „Па који је мислио да сам зец” (2001), „Скок рибице” (2002); збирка прича „Свјетиљке и живот” (1994); живи у Ријеци.

Булић Јелена (1982, Загреб), дипломирани филолог; пише кратке приче; заступљена у зборницима.

Валан Стојана (1978, Осијек), дипломирала на Богословском факултету; пише кратке приче, есеје и књижевне критике; објавила књигу за децу „Са извора воде живе”; живи у Бања Луци.

Видосављевић Миљана (1992, Панчево), студент економије; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Панчеву.

Влајић Ада (1987, Бор), завршила је основне студије историје уметности и мастер студије културне политике и менаџмента; пише кратке приче.

Влајић Емил пише кратке приче.

Влаовић Јелица (1957, Херцег-Нови), дипломирани економиста; пише песме за децу и приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Војнић Хајдук Мирослав (1971, Суботица), пише кратке приче; живи у Суботици.

Вујић Ршумовић Весна (1981, Јајце) објавила је две збирке песама; живи у Ужицу.

Вујовић Марија (1940, Книн), професор књижевности; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Вукушић Лука (1981, Пореч), класични филолог, архивист; пише кратке приче; живи у Загребу.

Вучевић Данијела (1969, Никшић), лекар, специјалиста клиничке физиологије; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Гашперов Ружица (Сплит), пише кратке приче и романе; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Сплиту.

Гвозден Јелена пише кратке приче, живи у Београду.

Гњидић Снежана (Београд), драматург, пише кратке приче.

Голднер Бранислав (1936, Шабац), магистар и доктор медицинских наука; објавио је књиге: „Чешљеви за маглу" (2005, роман), „Голубије село" (2007, збирка приповедака), „Висибабе" (2008, роман), „Опсидијан" (2000, роман), „Приче из докторске торбе" (2009, роман), „Добро јутро" (2010, збирка приповедака), Приче животног тренутка (2010, збирка приповедака), „Кад су зоре освитале црвено" (2011, роман), „Непредвидиви сусрети" (2011, приповетке), „Трећепозивци" (2012, роман) и „Плава сова" (2012, збирка приповедака); сарађује са часописима; члан Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Голубовић Б. Симо пише кратке приче.

Грбавац Снежана пише кратке приче, живи у Београду.

Гријак Цвијета (1966, Звонимировац), политиколог; пише кратке приче, песме и књижевну критику; заступљена

у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Сесветама.

Грујић Александар пише кратке приче.

Гусак Славко (1986), менаџер у хотелијерству; пише кратке приче.

Даниловић Мајо (1955, Г. Лупљаница), дипломирани политиколог, графички дизајнер; пише кратке приче и поезију; објавио седам књига поезије; заступљен у зборницима, антологијама, часописима и алманасима; награђиван; живи у Београду.

Даниловић Немања (1983, Ужице), завршио мастер на Факултету организационих наука; пише кратке приче; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

Дебељачки Татјана (1967, Ужице), пише поезију, кратку прозу и хаику; сарађује с књижевним часописима; заступљена у бројним зборницима и антологијама; збирке песама: „Кућа од стакла" (1996), „Твоја" (2003), „Вулкан Volcano" (2005, на српском и енглеском) и „Ах-ех-их-ох-ух" (2008); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Ужицу.

Денчић Весна (1963, Београд), дипломирани политиколог; књиге афоризама: „У друштву се не шапуће" (1987), „Свет не може пропасти без нас" (1996), „Пут до пакла" (2001) и „Страдање у циклусима" (2007), збирка кратких прича „ИНверзије" (2003), кратка проза „Хоризонти (двојезично, 2006), збирка песама „Подијум / Podium (2008), „Плави поглед" (хаику, 2008); приредила више зборника сатиричних прича; сарађивала је с бројним часописима и листовима; награђивана; заступљена у многим зборницима и антологијама кратких прича и афоризама; превођена на пољски, руски, бугарски, македонски, енглески, француски, румунски и немачки; главни уредник електронског сатиричника „Етна"; живи у Београду.

Денчић Живојин (1939, Бела Паланка), дипломирани правник; пише афоризме и кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује с многим часописима и листовима; књиге афоризама: „Капи за главу“ (1997), „Прасак за главу“ (2003); „Спреј за главу“ (2005); приредио књигу „Фројдове досетке“ (2005) и књигу сатиричних прича „Буриданов магарац” (2008); награђиван за афоризме и приче; живи у Зајечару.

Димитријевић Владимир (1983, Пожаревац), електроинжињер, студент психологије; пише кратке приче; живи у Пожаревцу.

Динић Драган пише кратке приче.

Дмитровић Милица Мима (Чачак), пише кратке приче и песме; објавила књиге поезије „Жеља, кише и клацкалице”, „На странпутици душе”, „Мима III”, „Бих ли то снена”, „Нова ћутања”, „Чуло љубави”, књигу кратких прича „Амајлија” и два романа: „Тео” и „Мер”; заступљена у многим зборницима; награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Чачку.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; објавио збирку хаику поезије „Заструпљена река” (2000); уређивао часопис „Хаику момент”; коаутор књига „Раскршће ветрова” (2003) и „ПреЗЕНт анегдоте” (2006); заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Додужић Радован (1956, Загреб), адвокат; пише кратке приче и прозу; објавио две књиге кратких прича „Кратак за причу” (2002), „Жене и поздрави” (2008); сарађује с часописима; награђиван; живи у Бјеловару.

Дрљевић Дарко (1962, Колашин), слободни уметник; пише кратке приче, бави се сликарством, илустрацијом, графиком, као и анимираним филмом; објавио је књигу карикатура и кратких прича 2010. године; добитник је 104 награде

на домаћим и међународним такмичењима; живи у Подгорици.

Дугачки Станислав (1980, Земун), економиста; пише кратке приче, романе и драме; објавио је роман „Гусарево чоше” (2011) и драму „Ја код краља” (2012); живи у Сурдуку.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није“ (2007); живи на Рабу.

Дунић Филип студент технике; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Ђапо Мирјана (1950, Смедерево), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче, поезију, прозу, романе; објавила је „У бунилу” (поезија), „Клупа за тиху рају” (приповетке), „Тумарање по егу” (поезија), „Jelysion” (роман) и „Пут у седиште бајке” (књига прича за децу); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на хрватски, македонски, словеначки, италијански и енглески језик; награђивана; живи у Брчком.

Ђокић Томислав (1948, Скорица, општина Ражањ), професор српског језика; пише кратке приче, поезију, прозу и есеје; објављене књиге: „Камени јастук” (приче за одрасле), „Сладолед за врапце“ (приче за децу), „Биберово зрно“ (песме за децу), „Дуга над маслачком“ (песме за децу), „Прве трешње“ (приче за децу), „Пепелиште“ (песме), „Ехо с онога свијета“ (уметнички епитафи), „Драгичка“ (песме за децу), „Мапа завичајна“ (епиграми), „Злокоб“ (приче), „Демо(скрати)ја“ (афоризми), „Хајдучка трава“ (песме), „Вито перо жерово“ (народне умотворине), „Магарећи реп“ (песме за децу) и „Мечки на рупу“ (анегдоте); сарађује с бројним часописима; заступљен у зборницима; добитник четрдесетак награда; превођен на македонски, бугарски, јерменски, грчки, русински и румунски језик; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Параћину.

Ђорђевић Душан (1955, Врање), новинар; објављене књиге: „Драме” (драме, 1999), „Кила до колена” (афоризми, 2003), „Школа за патриоте” (роман, 2004), „Поштена курва” (афоризми, 2006), „Сточни вагон” (роман, 2008), „Магарећи ујед” (афоризми, 2009), „Да пукнеш” (афоризми, 2011, у коауторству), „Жива у гроб несам могла” (новела, 2011), „Невино уво” (афоризми, 2012); живи у Врању.

Ђурић Новица (1956, Колашин), новинар; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио је књиге песама: „Трагом живота” (1973), „Узалудна врата” (1980), „Дрво у тами” (1986), „Страх од сличности” (1986), „Кућни тамничар” (1990), „Божја дјеца” (1996), „Јави ми да сам жив” (2008), „Милица словарица” (1999, књига поезије за децу); књиге прозе: „Светлост и сенке под Ловћеном” (2008), „Десанка Максимовић – Жена која је само волела” (2008), „Савиним стопама Лелејском Гором” (2011); приредио књиге: „Вуко – Мит који се сам уздигао” (2008), „Од обећања до испуњења” (2010), „Мој разговор с њима” (1990); заступљен је у неколико антологија; превођен на италијански, руски, бугарски и македонски језик; вишеструко награђиван; живи у Подгорици.

Елез Ранка (1961, Вареш), професор књижевности; пише кратке приче; живи у Херцег Новом.

Еркер Анита (1990), студент журналистике; пише кратке приче; живи у Београду.

Живановић Маријана (1973, Београд), дипломирала на факултету безбедности; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Живановић Милош (1980, Љубовија), апсолвент филолошког факултета; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи у Купинову.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...“ (2009) и „Ако је веровати Артемију” (2011); заступљена у више од двадесет антологија на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Београду.

Живковић Ненад (1963, Велико Градиште), слободни уметник; пише поезију, прозу и драме; објавио је два романа и збирку кратких прича; заступљен у зборницима и антологијама кратких прича; сарађује с књижевним часописима; главни уредник књижевног сајта „Творац града”; живи у Београду.

Зарић Мирјана (1985, Земун), апсолвент на филолошком факултету; пише кратке приче, прозу и приповетке; награђивана; живи у Јакову.

Зеленовић Недељко (1958, Брђани), дипломирани филолог (славистика); пише кратке приче, поезију, прозу и књижевну критику; објавио књиге песама: „Сецирање душе” (1996), „Свако има неког кога нема” (1998), „Моје срчане мане” (2000), „За кандило никад доста уља” (2004), „Прво пјевање о љубави” (2005), „Пјесме за вршњаке” (2006, поезија за децу), „Чуваркуће и раскућеници” (2007), „Капела на Кукавића брду” (2009), књигу прича „Очеви посљедњи дани” (2001), књижевну критику „Писци су лажљивци који говоре истину” (2011), монографију „10 година фудбалског савеза сарајевско-романијског” (коаутор са Гораном Иванковићем, 2004); аутор монодрама „Слушај овамо” (2009) и „Све своје носим са собом” (2011), позоришне представе за децу „Козлићи, јарићи”; награђиван; члан Удружења књижевника Српске; живи у Републици Српској.

Зенг Бранка (1955, Панчево), кројачки радник у пензији; објавила две збирке поезије „Сунцокрет” (2010) и „Михољско лето” (2011); сарађује с књижевним часописима; за-

ступљена у зборницима поезије, прозе и прича; награђивана; живи у Панчеву.

Јанков Соња (1985, Нови Сад), пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор српске књижевности и језика; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Моштаници.

Јелић Вера (1948, Крагујевац), просветни радник; пише кратке приче и поезију; награђивана; живи у Крагујевцу.

Јерговић Дражен (1980, Загреб), дипломирани електротехничар; пише кратке приче, хумореске, песме, есеје, афоризме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Јовановић Бранислав Бане (1935, Нови Сад), новинар и публициста; дипломирао на Филозофском факултету у Београду; пише афоризме, кратке приче, есеје, драме; објављене књиге: „Види излаз па уђи" (1979), „Post scriptum" (1995), „Мрак на сунце" (1997), „Игра зглавкара" (1998), „Пера Тодоровић трагом креманских пророка" (1998), „Дињa пукла" (2000), „Партија се игра до мата" (2001); сатирични игрокази „Види излаз па уђи" и „Уста пуна песка, а пекар иза врата"; уређивао је сатиричне рубрике и додатке у десетак часописа и дневних листова; добитник више домаћих и иностраних књижевних награда; живи у Београду.

Јовановић Марко (1983, Врбас), дипломирани новинар; пише кратке приче; заступљен у зборницима, награђиван; живи у Новом Саду.

Јовић Славица (1968, Милићи), пише песме и приче; збирке песама „Вртлог" (2007) и „Облак" (2009); заступљена у зборницима; живи у Бреди (Холандија).

Јозовић Жељко (1977, Рашка), пише кратке приче и песме; објавио збирку песама „У раскораку"; сарађује са ча-

сописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Параћину.

Кирћански Жељко (1965, Зрењанин), пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Зрењанину.

Кљаић Јагода (1950, Глина), дипломирани политиколог; пише кратке приче, есеје и поезију; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Глини.

Косановић Иван (Панчево), саобраћајни инжењер; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Панчеву.

Костић Миливој (1971, Ваљево), академски сликар; пише кратке приче и хаику; заступљен у зборницима прича; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Коцић Анастасија (1997), ученица; пише кратке приче и песме; награђивана.

Коцић Јефимија (1992, Ниш), студент уметности; пише кратке приче, поезију и прозу; објавила је збирку поезије „Везе”; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана.

Коцић Наталија (1994 Ниш), пише кратке приче, поезију, прозу, драмске текстове и хаику; објавила књигу „Зашто пишем ћирилицом” (2009); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана.

Лагунџин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета”.

Лазаревић Миодраг Мио (1954, Пожаревац), васпитач; пише кратке приче, афоризме, хумор, сатиру, прозу, поезију и драмске текстове; објавио је десет књига афоризама и кратких прича, неке од њих су: „Биће боље и друге приче” (афоризми), „Лумперајка од пролетаријата” (приче), „Сјај у глави” (афоризми), „Приче из торбе од скаја” (кратке приче),

„Назад у боље сутра” (афоризми); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Пожаревцу.

Лакота Арнела (1993, Нови Пазар), студент српске књижевности и језика; објавила збирку песама „Зејна као страст” (2012); награђивана.

Лаудановић Весна (1957, Београд), дипломирани економиста; пише приче; заступљена у зборницима; живи у Крагујевцу.

Лукић Сања (1977, Приједор), дипломирани правник; књиге поезије: „Између среће и очаја“ (2002), „Обронци сјећања“ (2003) и Сан анђела“ (2012); коаутор је књиге „Мостови“ (2004); пише на српском, енглеском и немачком језику; сарађује с књижевним часописима; живи у Лондону.

Максимовић Сандра (1986, Крушевац), дипломирани филолог (српска књижевност и језик); пише кратке приче, поезију и прозу; награђивана; заступљена у зборницима; живи у Крушевцу.

Малешевић Јасмина (1962, Београд), ветеринар; пише кратке приче; објављене књиге: „Рођени из исте смрти” (1990), „Скарабег” (1992), „Адаме не љути се” (2001), „Јади младог анђела” (2010), „Смиљкита” (2011); награђивана; живи у Београду.

Мали Славко (1957, Пећ), пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Прокупљу.

Манић Горан (1961, Пирот), пише кратке приче; награђиван.

Манчић Лодика Олга пише кратке приче и поезију; објавила је осам збирки поезије; заступљена у зборницима.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију и сатиру; заступљен у зборницима; објавио три књиге: „Модрило неба”, „Тело ми је борбена машина” и „Песме, пјесма и кафански зен”.

Марковић Борис (1980, Нови Сад), дипломирао историју уметности; пише кратке приче и поезију.

Марковић Оливера (1975, Крагујевац), електротехничар; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Крагујевцу.

Матић Ратко (1984, Задар), пише кратке приче; објавио књигу „Пречица (једена реч)" (2011), „Друга пречица, пребивалиште" (2012); награђиван: живи у Београду.

Матовић Јован (1985, Београд), пише кратке приче, поезију и прозу; објавио збирке поезије „Између светова" и „Суицидни бицикл" као и збирку кратке прозе „Shit overdose"; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван.

Микић Никола (1988, Бањалука), студент медицине; пише кратке приче; живи у Бањалуци.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме, афоризме; објавила књигу поезије „Шапутања душе" (2002); сарађује са часописима; заступљена у зборницима песама и прича; награђивана; живи у Минићеву.

Милетић Наталија пише кратке приче, живи у Сиску.

Милић Александра (1987, Подгорица), дипломирани економиста у туризму и магистар људских ресурса; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Милојковић Владимир (1978, Суботица), апсолвент педагогије; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Суботици.

Милосављевић Данијела (1965, Зрењанин), професор информатике; пише кратке приче.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила књигу љубавне поезије „Постојбина срца" (2007); заступље-

на у зборницима; превођена на енглески, француски, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Милуновић Јелена (1985, Чачак), мастер политикологије; пише кратке приче и кратку прозу; заступљена у зборницима; живи и ради у Београду.

Миљковић Мирјана (1958, Загреб), професор хрватског језика; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Загребу.

Михаиловић Стеван дипломирани филолог, пише кратке приче, поезију, прозу и есеје; објавио збирку кратких прича, тзв. хаибуна, „Цвет и диносауруси" (1999) и збирку хаику песама „Додири" (2004); сарађује са часописима; живи у Београду.

Мишковић Маријана пише кратке приче.

Младеновић Горан (1977, Јагодина), лекар; пише кратке приче, поезију, приповетке и афоризме; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Јагодини.

Момчиловић Александар (1997, Смедеревска Паланка), гимназијалац; живи у Великој Плани.

Мунижаба Сара (1995, Београд), ученица; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Сремским Карловцима.

Ненадић Вида (1964, Ужице), дипломирани агроном; пише кратке приче, песме и романе; пише на српском и енглеском; сарађује с многим часописима; заступљена у зборницима и антологијама; награђивана; објавила збирке песама „Прашина од заборава" (2007), „У измаглици сећања" (2007), „Копча (2009)", „Ако сам само мисао – If I am just a thought" (2010), „Шака песка у времену" (2012) и роман „Zoo Called London" (2008); превођена на бугарски, македонски и немач-

ки; члан је Удружења књижевника Србије; награђивана; живи у Лондону.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Николић Неда (1988, Лесковац), сликар; пише кратке приче.

Нилсен Снежана (1971, Лозница), преводилац с енглеског језика; пише кратке приче; живи у Данској.

Павловић Вања (1992, Лозница), студент филологије; пише кратке приче, поезију и књижевну критику; објавила збирку поезије „6”; сарађује са часописима.

Павловић Ива (1986, Краљево), студент стоматологије; пише кратке приче; сарађује са часописима; награђивана; живи у Београду.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књиге афоризама „Маске ликују” и „Фундаментално дно“ и књига сатиричних прича „Кинеска креда“ (2007); живи у Крагујевцу.

Периш Желимир (1975, Задар), пише кратке приче, поезију и драму; сарађује са часописима; награђиван.

Петров Јована (1984), студент Филозофског факултета; пише кратке приче.

Петровић Дајана (1981, Славонски Брод), наставник верске наставе; пише кратке приче и поезију; објавила књиге поезије „Созерцање сна”, (2010) и „Мала слова дуге зиме”; сарађује са часописима; награђивана; живи у Ваљеву.

Печеновић Дејан (1971, Београд), дипломирани машински инжењер; пише кратке приче и афоризме; заступљен

у више зборника кратких прича и афоризама; живи у Београду.

Плећевић Зоран (1959, Аранђеловац), пише кратке приче, сарађивао са часописима; заступљен у зборницима; живи у Аранђеловцу.

Попи Лорина (1980), дипломирани филолог (шпански и румунски језик); пише кратке приче.

Поповић Марко (1975, Пирот), пише кратке приче; објавио две књиге кратких прича: „Кратке приче" (2007) и „Као и Минојци ми смо обични људи" (2010); заступљен у зборницима; живи у Врбасу.

Предован Лука пише кратке приче.

Предраговић Огњен (1973, Загреб), преводилац; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио књигу песама „Угриз среће".

Продановић Живко (1945, Загреб), пише кратке приче, поезију и прозу; прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади, Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији, Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара" (2000) и „Смрт у римским рушевинама" (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама" (2002), збирка научнофантастичних хаикуа „Роботи у рат" (2005), збирка песама „Пјесникови крајолици" (2007), збирка песама и хаикуа на словеначком „Noja po prstih" (2007), књига цртица из прошлости „107 загребачких прича"(2010); члан је Друштва хрватских писаца; добитник је више домаћих и страних књижевних награда и признања; живи у Загребу.

Пудар Наташа (1986, Нови Сад), професор српске књижевности и језика; пише кратке приче и поезију; награђивана; живи у Гајдобри.

Радић Владимир (1947, Нови Сад), завршио филозофију и машинство; романи: „После свих ових година“ (2010) и „Прва авенија“ (2011); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Хановеру.

Радојичић Ивана (Београд), пише кратке приче и романе; објавила роман „Шифра Ceremonyal”; живи у Београду.

Радоман Милена (1989, Нови Сад), студент психологије; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Радосављевић Горан (1969, Београд), пише кратке приче и афоризме; објавио књигу „Хлеба и цигара” (2011); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи и ради у Београду.

Раонић Зоран (1956, Ђурђевића Тара), пише поезију, прозу и сатиру, а бави се и сакупљањем народних умотворина; збирке поезије: „Вилино коло” (1995), „Четири мијене” (1996), „Диоба ватре” (1997), „Други круг ватре” (1998), „Мјесец у крилу” (2000), „Иза бране” (2001) и „Око пјесме“ (2010); „Неко доба”, „Бехар у змијарнику” (2009); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; поезија му је превођена на енглески, немачки и бугарски језик, а хаику и на још десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; члан је Удружења књижевника Црне Горе; живи у Пљевљима.

Ристић Иван (1978, Призрен), професор историје; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима прича и поезије; сарађује са часописима; живи у Крушевцу, повремено у Нишу.

Ристић Санда Стојановић (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче и поезију; књиге поезије:

„Ноћ је праштање своје” (2000), „Свитање је лет боје” (2007), „Ноћи наше, услуга” (2008), „Тишина разликује светлости” (2010), „Облачна птица” (2011), „Годишња доба речи” (2012), „Из сенке стиха” (2012, група аутора); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; члан је Удружења књижевника Србије и Српског књижевног друштва; живи у Земуну.

Рукавина Јован (1959, Шабац), економиста; пише кратке приче, афоризме, песме, кратку медитативну и сатиричну прозу, чланке и есеје; објавио је књиге: „Везови” (1989, медитативна проза и афоризми), „Победник” (1995, спортски афоризми), „Друго полувреме” (1998, спортске приче, записи, афоризми), „О томе се (не) прича” (2002, сатиричне приче), „Пољима мака” (2003, песме), „Мали Париз” (1994), „Огледало душе” (2004, песме), „Трилинг асова” (2005, спортска монографија), „Дон Кихот је укротио ветрењачу” (2007, песме), „Један живот” (2007), „Песник Ник и песникиња Иња” (2007, песме), „Решење квадратне једначине” (2011, роман) и „Ово би свака жена волела” (2011, песме); сарађује са часописима; награђиван; живи у Шапцу.

Ршумовић Иван (1972, Ужице), професор српског језика и књижевности, библиотекар; пише кратке приче, песме, књижевне критике; објавио је седам самосталних и две коауторске књиге – збирке песама: „Кестен у Маријиним очима” (1992), „Један дан, један сан, једна песма” (1995), „Изгубљене молитве” (2000), „Serbia, Kosovo, Curriculum vitae” (2008, објављена под пишчевим псеудонимом – Giovanni Scrappatorre), романе: „No passaran” (1998), „Тринаест минута” (2003), „Четрнаести минут” (2006), антологију приповетке, као коаутор „Прича Карановца – од зборника ка антологији” (2005); сарађује са часописима; заступљен у антологијама песама; члан је Удружења књижевника Србије.

Сепе Драгана (1971, Београд), новинар; пише кратке приче, књижевну и позоришну критику; приредила хрестоматију „Златна књига светске књижевности“ (1999); књиге

кратких прича: „Укус живота“ (1999), „Нови укус живота“ (2007), „Траговима истине“ (2007), „Сенке”; заступљена у четрдесетак зборника кратких прича; живи у Новом Саду.

Симић Биљана (Приштина), пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Симић Владимир (1975, Београд), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише кратке приче и песме; збирка поезије „Понорнице”; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Обреновцу.

Синдик Јошко (1965, Дубровник), доктор кинезиологије, проф. психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993) и „Крухованье и каменованье” (1994), „Још један пут” (2008), „Лик из другог филма” (2009); циклус кратке прозе „Калеидоскопске приче о љубави и животу” објављене су и у склопу антологије „Све приче – приче непознатих аутора” (2003); награђиван; живи у Загребу.

Скокић Милош (1990, Ужице), студент факултета организационих наука; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Славнић Радослав (1985, Сремска Митровица), апсолвент Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; пише кратке приче; објавио збирку кратких прича „Светлост на крају улице” и роман „Немезис” (2011); сарађује са часописима; живи у Руми.

Смаиловић Един (1980, Бијело Поље), професор историје и библиотекар; пише кратке приче.

Соларевић Марија пише кратке приче.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише кратке приче, поезију, сатиру, драме, комедије; објавио књиге поезије: „Дар празнине“ (1986) и „Глад“ (1998), књиге кратких

прича: „Одело за одлазак“ (1997) и „Кратке приче без муке“ (2003, 2006), књигу драме: трилогије „Америка има рупу“ (2003), кратку драму „Резерват Србија“ (2006), документарну комедију „Гаврилов Принцип“ (2008), љубавну комедију „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и лагану комедију „Мој човек“ (2010), књигу сатире „Ту зека пије воду“ (2008), као и књигу и-мејл арта „Мала ноћна пошта” (2009); аутор је CD-ROM-а (дигиталне графике, књиге, текстови) „Циркус“ (2006); заступљен је у преко педесет антологија и зборника поезије, кратких прича, кратких драма и сатире; члан Удружења књижевника Србије; награђиван; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, Требиње), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000), „Није смешно” (2001), „Записи на кожи” (2004), „Упадице“ (2007) и „Смешна збиља“ (2010); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Стајкова Иванова Ани (1955, Свежен), библиотекар; пише поезију и кратке приче; објавила збирке песама „Остварени сан”, „Кафа и самоћа”, „Небески вулкан”, „Море љубави”, „Ловорике и трње”; сарађује са часописима; награђивана; живи у Пловдиву, Република Бугарска.

Стаменковић Мирослав (1976, Козарска Дубица), завршио вишу грађевинску школу; пише кратке приче и песме; заступљен у антологијама; живи у Лесковцу.

Станисављевић Властимир Шаркаменац (1941), магистар архитектуре; објавио преко двадесет књига: „Грачаница после хиљаду година“, „Учинила си се…“, „Тамна страна камена“, „Пањ“, „Ја Чарнојевић“, „Пето, српско јеванђеље“, „Леонардова смрт у Шаркамену“, „Кршне гране бадема“, „Моја Молитва“, „Глава“, „Вода која памти“, „Ђокондин осмех“, „Сунцокрет“, „Певање уназад“, „Узвишено

почивају музе“, „И Бог човек јесте”, „Мокрањчеви дани песмом пребирани”, „Теорија рата”, „Пето, српско јеванђеље”, „Жена од кованог гвожђа”, „Узидане сенке”, „100 сонета – „шеста“ страна света”и др.; заступљен у више иностраних и наших антологија; сарађује с нашим и иностраним часописима; добитник бројних награда; живи у Београду.

Станишић Тихомир (1985, Сента), завршио Високу пословну школу; пише кратке приче и романе; живи у Новом Саду.

Стевановић Тихомир (1965), пише кратке приче; живи у Земуну.

Стефановић М. Слободан (1948, Београд), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче, афоризме, сатиричне приче и приповетке; објавио је књиге „Жали се Марксу” (1989, коаутор са Милутином Алемпијевићем и Драшком Антовом), „Сатански афоризми” (1991), „In vino veritas” (1992), „Степенице које никуд не воде” (1998), „Београд у Београду” (2002), „Либеро афоризми” (2007); члан Удружења књижевника Србије; награђиван у земљи и иностранству; заступљен у више антологија и збирки за прозу, поезију и афоризме; живи у Београду.

Стипанић Дарија (1973, Ријека), пише кратке приче.

Стојановић Јована (Призрен), студент Факултета драмских умјетности; пише кратке приче, афоризме и песме; живи у Подгорици.

Теодор Стефан (1961, Колашин), пише кратке приче, романе, приповетке и сценарија; живи у Никшићу.

Теофиловић Витомир (1943, Врчин код Београда), дипломирани филолог; књиге афоризама „Доле црни петак”, „Примери оптимизма”, „Државни циркус”, „Срби и остатак света“ и „Орвел неће проћи“, збирка песама „Сунце изнутра” и књига есеја „Хиперборејци на Суматри”; приредио је панораму „Враг и шала. Пола столећа српског афоризма” и анто-

логију сатиричног афоризма „Случајни узорак“; превођен на више језика; живи у Београду.

Удовић Татјана (1983), пише романе, приче, бајке, песме, цртице; објављени романи: „Триесдуја“ (2007) и „Лудило“ (2008); бајке: „Плавобради чаробњак (2009), „Вјеркина пекара“ (2009) и „Рожица ва колорех маврице“ (2010); члан је Хрватског књижевног друштва, Матице Хрватске и Чакавске катедре; живи у Вишкову (Хрватска).

Филиповић Иван (1987), архитекта; пише кратке приче; живи у Београду.

Фишековић Дарија (1991, Ваљево), студент економије; живи у Ваљеву.

Хаџалић Јасмина (1963, Пећ), доктор медицине; пише кратке приче, поезију, приказе и рецензије; објавила збирку поезије „Све у једном једно у свему” (2011); објављује у електронским медијима; заступљена у зборницима; живи у Сарајеву.

Хоџић Ема (1993, Нови Пазар), студент српске књижевности и језика; пише кратке приче; живи у Новом Пазару.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), пензионер; књиге „Импулс жељан засјати” и „У вртлогу живота” (2011); заступљен у многим зборницима, сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Чавић Јадранка (Постојна, Словенија), дипломирани филолог; пише кратке приче, поезију, драмске минијатуре, сатиру, приповетке, новеле и драме; књиге: „Одбрана снова” (проза) и „Млечни пут” (поезија); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Прагу.

Чукић Снежана (1969, Бор), пише кратке приче; живи у Бору.

Шарчевић Стеван (1962, Суботица), пише кратке приче и поезију; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Суботици.

Шефер Ђура Сремац (1950, Рума), професор југословенских књижевности; пише кратке приче, поезију и прозу за децу и одрасле а бави се и сатиром; збирке песама: „Звездане њиве“ (1987), „Досетљиве доситејке I, II” (1995, 2003), „У Вуковој ризници речи“ (2002), „Колевка сремског паора“ (2005), „Пикали смо лопте крпењаче“ (2007), „Паника граматика” (2009); монографија „Тамбурица, коло и песма румских Брежана“ (1994); књига афоризама и сатиричне поезије „К’о сатаром сатире ме сатира“ (2008); два сонетна венца „Титов венац сонета“(1982) и „Лабудов пев” (2009); збирка кратких прича хумора и сатире „Сремачки Шеретлуци” (2011); заступљен у антологијама и зборницима; добитник више књижевних награда; живи у Руми.

Шкиљевић Зоран (1962, Београд), трговац; пише кратке приче и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Шкоро Тодора (псеудоним) (1964, Добри Дол), новинар и писац; пише кратке приче и песме; објављена дела „Варке душе” (збирка прича, 2009), „Неизмер” (поезија, 2009), „Под небом Србије / „Sotto il cielo di Serbia” (коауторска збирка песама, 2010), „Суђаја ми дала” (поезија, 2010) и „Умирање срама” (кратке приче, 2011); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; песме су јој превођене на италијански, немачки и хинду језик; награђивана; живи и ради у Београду.

Штајнфелд Соња (Бачка Топола, 1980), доктор филолошких наука (латиноамеричке књижевности); пише кратке приче и есеје на тему књижевности; преводи са шпанског, енглеског и хебрејског језика.

Штетић Јелена (1971, Београд), дипломирани филолог; пише приче и песме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Земуну.

Шуковић Милорад (1961, Српска Црња), професор математике; пише кратке приче и романе; сарађује са часописима; објавио збирку кратких прича „Поклон за Марију” и роман „Фудбал, пуњене паприке и још понешто”; живи и ради у Аранђеловцу.

Шумски Петар (псеудоним) (1963, Београд), дипломирао Просторно планирање; пише кратке приче, афоризме, хаику, зен приче, поезију, прозу, сатиру, есеје; књиге: „Мисли неба и земље” (2002, избор српских народних еколошких пословица), „Дарови ветра/300 лула” (2004, збирка хаикуа и зен прича), „Пламен тишине” (2006, песме путника), „Љубав је живот” (2007, есеји о екологији свести), „Антикварница срца” (2009); сарђује са бројним часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2012
(Приредио Ђорђе Оташевић)
прво издање

Рецензент	Владимир Павловић
Ликовно решење корица	Милан Бештић
Технички уредник	Горан Оташевић
Коректура	Дејана Јовановић
Издавач	„Алма”, Београд
За издавача	Ђорђе Оташевић
Штампа	„Скрипта интернационал”, Београд
Тираж	200
ISBN	978-86-7974-306-0

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@orion.rs

CIP – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

Најкраће приче 2012 / (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2013 (Београд : Скрипта интернационал). – 263 стр. ; 20 cm. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; 147)

Тираж 200.

ISBN 978-86-7974-306-0

COBISS.SR–ID 197975820